

Ольга Гісь

ПЛАНЕТА МІРКУВАНЬ

*Навчальний посібник
з розвитку мислення*

3 клас

11-те видання

Київ

ТОВ «Інститут сучасного підручника»

2020

УДК 510.6(07)

ББК 22.12я7

Г51

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
Державною науковою установою
«Інститут модернізації змісту освіти»
(Лист № 221/12-Г-968 від 22.10.2018 р.)

Рецензенти:

Пушкарьова Т. Е., директор Скандинавської гімназії м. Києва, вчитель-методист, вчитель української мови і літератури вищої категорії, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, відмінник освіти України.

Малахова Л. О., вчитель-методист, вчитель вищої категорії початкової школи Скандинавської гімназії м. Києва.

Художник *Світлана СЛОВОТЕНКО*

Гісь О. М.

Г51 Планета Міркувань : Навч. посіб. з розвитку мислення для 3 кл. загальноосвітн. навч. закл. / Ольга Гісь. — 11-те вид. — К. : Ін-т сучасн. підручн., 2020. — 160 с. : іл.

ISBN 978-966-450-047-7

Ця книга є продовженням серії посібників з розвитку мислення «Планета Міркувань». Як і дві попередні, вона створена з метою розвитку продуктивного мислення учнів початкової школи.

До книги включено цікаві, добре ілюстровані завдання і вправи, які стимулюють і розвивають логічне, наочно-схематичне, евристичне, комбінаторне мислення, а також кмітливість, просторову уяву, пам'ять, увагу, волюві якості учнів.

Посібник можна використовувати під час уроків, факультативних та позаурочних занять у школі, самостійної роботи учнів удома, організації дозвілля.

Для учнів початкової школи, вчителів, методистів, студентів, батьків.

ББК 22.12я7

Усі права захищені.

© Гісь О. М., 2014–2020

© ТОВ «Інститут сучасного підручника», 2014–2020

© ТОВ «Колір-Про», художнє оформлення, 2016–2020

ISBN 978-966-450-047-7

Навчання – це найцікавіша у світі гра,
в яку варто бавитися все життя!

Координатор Мудрик

Привіт тобі, міжзоряний досліднику!

Ми раді тебе вітати на Планеті Міркувань – третій планеті в сузір'ї Логіки безмежного Всесвіту Знань. Ти сюди потрапив завдяки своїй допитливості та бажанню вчитися!

Планета Міркувань-3 – дивовижна! Ти будеш мандрувати вулицями і кварталами невідомих міст, відвідаєш острови, центри розваг, де розгадуватимеш паліндроми, метаграми, ребуси, головоломки, загадки, будуватимеш асоціативні ланцюжки.

Перш ніж розпочати мандрівку, давай ознайомимося з правилами, за якими живуть мешканці планети. Пам'ятай, жителі Планети Міркувань-3 кожний день роблять гімнастику для розуму. Адже їхня техніка працює не від електрики. Її приводить у дію думка! Тому кожний житель Планети Міркувань-3 тренує своє мислення, розгадуючи за день хоча б одну загадку, одну головоломку та розв'язуючи дві логічні задачі.

Головне правило на цій дивовижній планеті – ніколи не здаватися і за кожну справу братися з радістю. Навіть до найскладніших завдань місцеві жителі рано чи пізно знаходять розгадки. А уважних, веселих та кмітливих, таких, як ти, завжди супроводжує удача.

А щоб ти почувався впевнено на цій незвіданій, загадковій планеті, поруч завжди буде *інструктор Плюсик*. Він допоможе зміцнити твою пам'ять, розвинути спостережливість та увагу, слідкуватиме, щоб думка йшла в правильному напрямку.

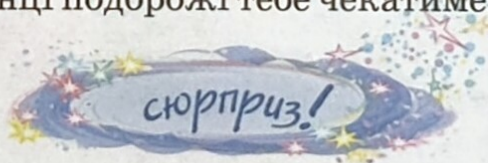
До речі, всі будівлі на планеті збудував його вчитель – *координатор Мудрик*. Збудував силою думки! Розглянь карту Планети Міркувань-3 і ти переконаєшся, що це було не просто!

Перебуваючи на Планеті Міркувань-3, ти будеш мандрувати кварталами Синонімів та Антонімів, перетинатимеш вулиці Логічного та Евристичного мислення, робитимеш покупки у Супермаркеті узагальнень та в Крамниці загадок. Ти відвідаєш Музеї анаграм, метаграм та паліндромів.

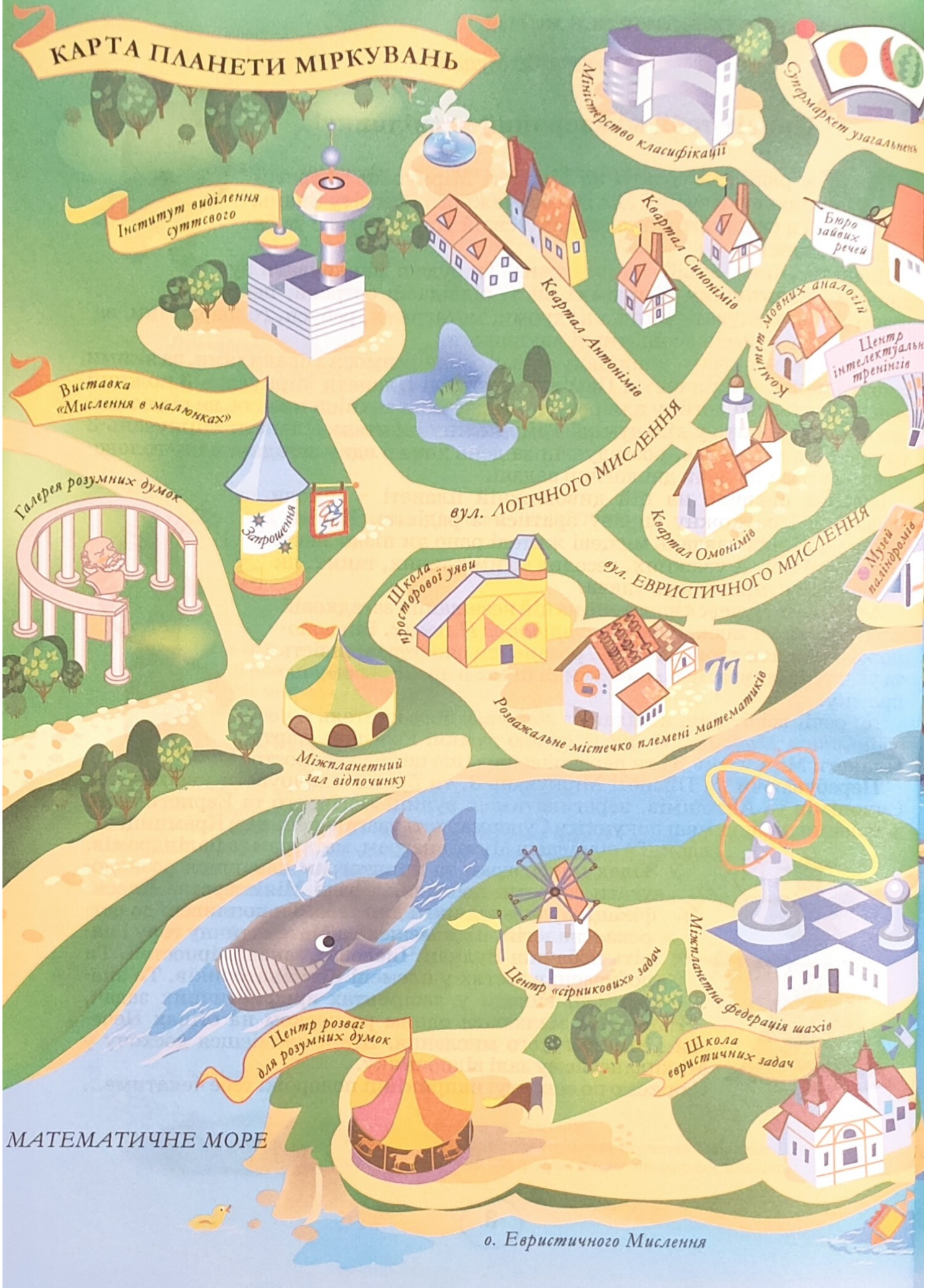
У Залах шифрограм та криптограм навчишся розкодувати секретні послання. Двері Міністерства Класифікації будуть відкриті для тебе. Ти попливеш до острова Аналогій, піднімешся на Математичну гору і навіть побачиш Вулкан Числових закономірностей. Ти побуваєш в гостях у племені Комбінаториків. Ти знаходимеш виходи у лабіринтах арифметичних задач.

Навчишся малювати одним розчерком на стінах Печери Геометричного мислення. Ще й насмієшся досхочу у Міжпланетному залі відпочинку.

Скажемо по секрету: наприкінці подорожі тебе чекатиме...

КАРТА ПЛАНЕТИ МІРКУВАНЬ

Інститут виділення суттєвого

Виставка «Мислення в малюнках»

Галерея розумних думок

Запрошення

вул. ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

вул. ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Школа просторової уяви

Розважальне містечко племені математиків

Міжпланетний зал відпочинку

Центр розваг для розумних думок

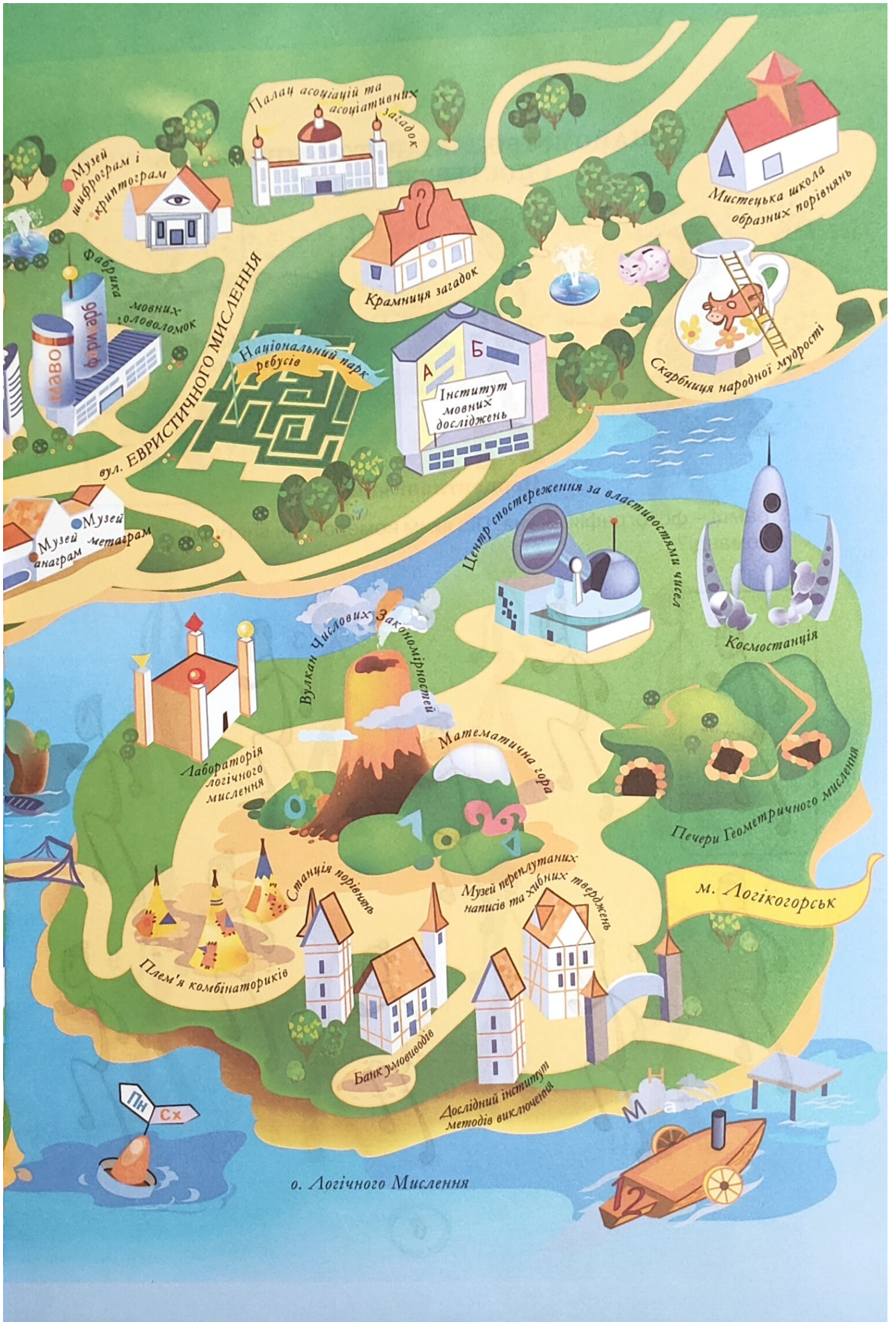
Центр «сірникових» задач

Міжпланетна федерація шахів

Школа евристичних задач

МАТЕМАТИЧНЕ МОРЕ

о. Евристичного Мислення

Музей шифрограм і криптограм

Палац асоціацій та асоціативних загадок

Мистецька школа образних порівнянь

Фабрика мовних оловолмок

Крамниця загадок

Скарбниця народної мудрості

Національний парк ребусів

Інститут мовних досліджень

вул. Евристичного Мислення

Центр спостереження за власністю чисел

Космостанція

Музей анаграм
Музей метаграм

Вулкан Числових Закономірностей

Математична гора

Печери Геометричного мислення

Лабораторія логічного мислення

Станція порівнянь

Музей перелутаних написів та хибних тверджень

м. Логікогорськ

Плем'я комбінаториків

Банк умововодів

Дослідний інститут методів виключення

o. Логічного Мислення

Гн Сх

Ма

12

1. ЗНАЙОМСТВО З ПЛАНЕТОЮ МІРКУВАНЬ. СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ

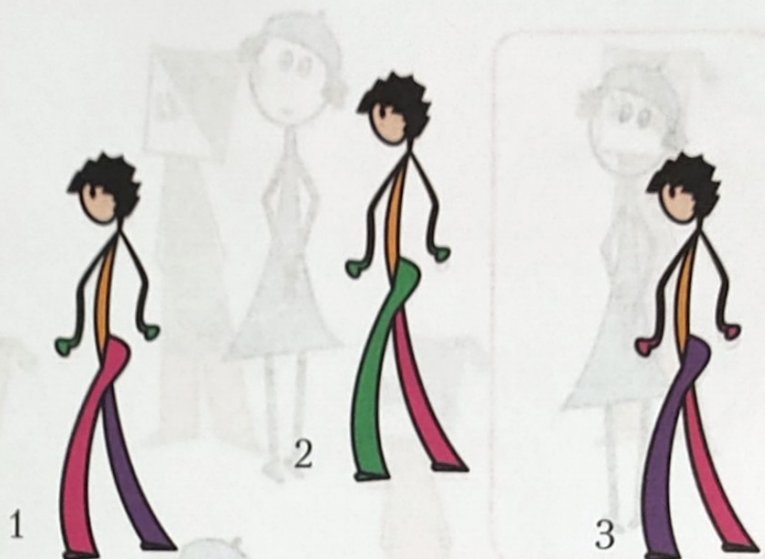
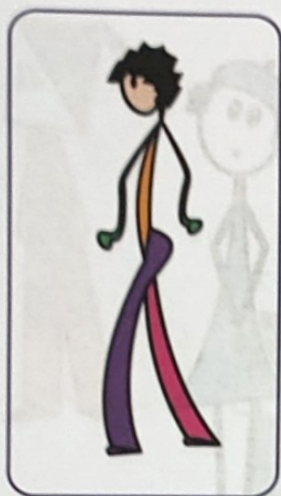
Перцептивні здібності

1. У рамці – фотографія бігуна. Під яким номером він виступає в команді?

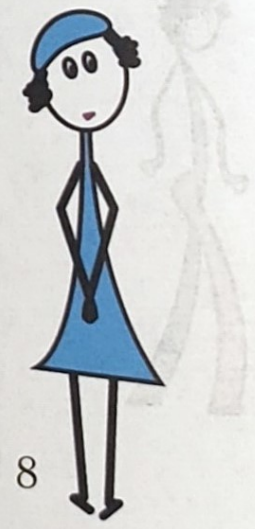

6

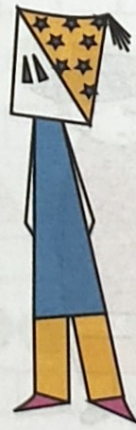
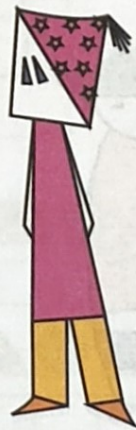
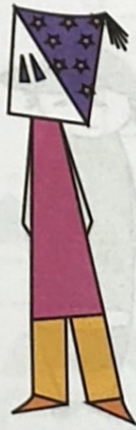
2. Назви номер танцюриста, якого сфотографували.

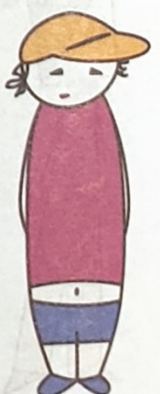
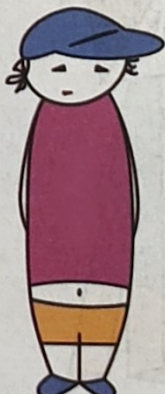
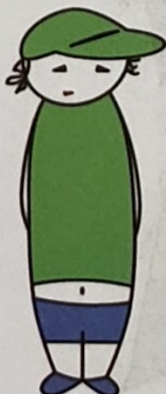
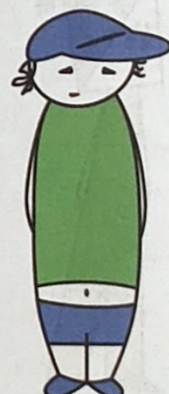
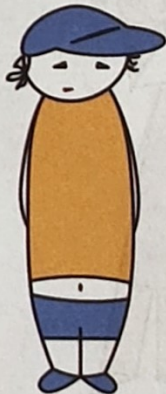
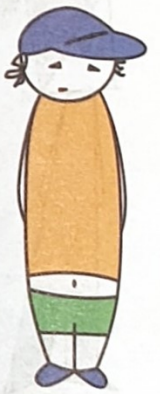
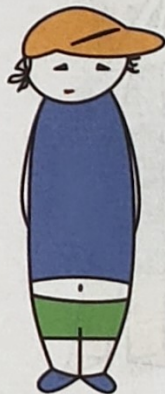
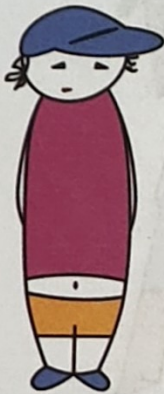
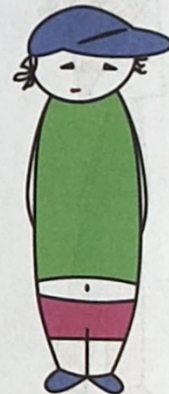
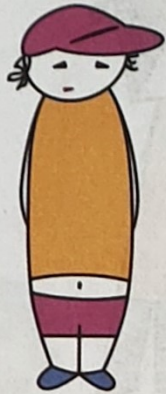
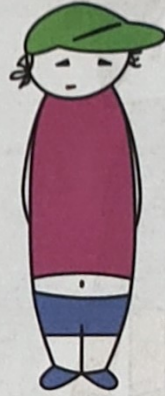
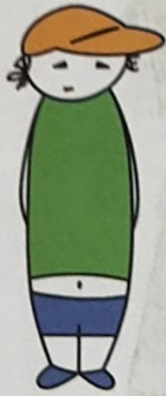
3. Назви номер сфотографованої дівчинки.

4. Знайди двох однакових чарівників.

5. Знайди двох однакових хлопчиків.

2. ГАЛЕРЕЯ РОЗУМНИХ ДУМОК. ВИСТАВКА «МИСЛЕННЯ В МАЛЮНКАХ»

Слова відлітають,
написане залишається.

Зал № 1. Схематичне мислення

Прочитай, запиши і відгадай зашифровану загадку. Скористайся кодом, поданим у таблиці.

	●	⬠	■	▲
•	Д	Т	Г	Ч
’	И	Х	В	А
×	С	Н	М	Р
=	О	К	Б	Л
:	П	І	У	

⬠ = ● = ▲ = ● × ⬠, ■ = ⬠ = ▲, ,

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

▲ = ⬠ × ● = ■ = ▲ = ● = ▲, ,

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

× ⬠ : ■ , ▲ ▲ ▲ ▲ × ⬠ ▲ = ■ ,

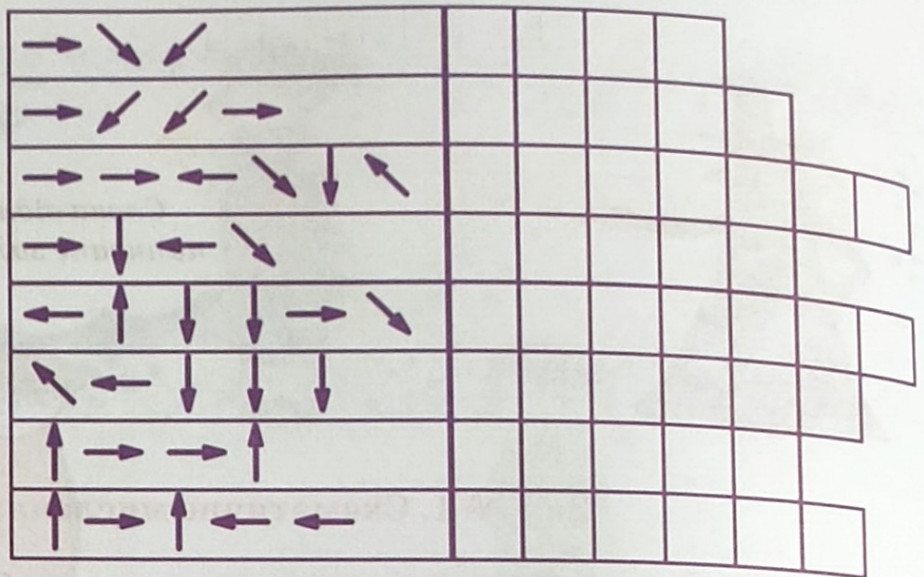
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

× ⬠ × : × = = × : , ⬠ × ● = ▲, ,

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

2. Прочитай у таблиці назви пташок і запиши їх. Читати починай із виділеного квадрата. Рухайся у напрямку, вказаному стрілками.

Н	С	У	А	Ж
І	Н	Т	Р	И
Г	И	С	О	Л
У	Ч	К	Й	В
Р	І	Л	А	Е

3. Прочитай у таблиці назви риб і запиши їх. Читати починай із вказаного квадрата.

	1	2	3	4	5
Ц	Е	Д	С	О	
Ь	Ф	Р	Е	Ь	
Щ	Г	О	Л	С	
Н	У	К	А	М	
Ь	В	Л	Б	Р	

1) **2** ↑ ↑ → ↑ В

2) **3** ↓ ← ← ↓

3) **1** ↘ → →

4) **4** ← ← ↘ ↗

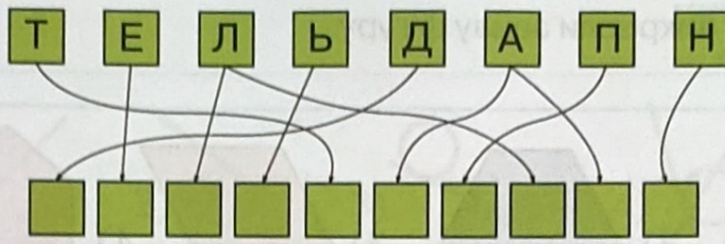
5) **3** → ↘ ↗ ↗ ↑

6) **2** ↘ ↑ → ↓ ↗

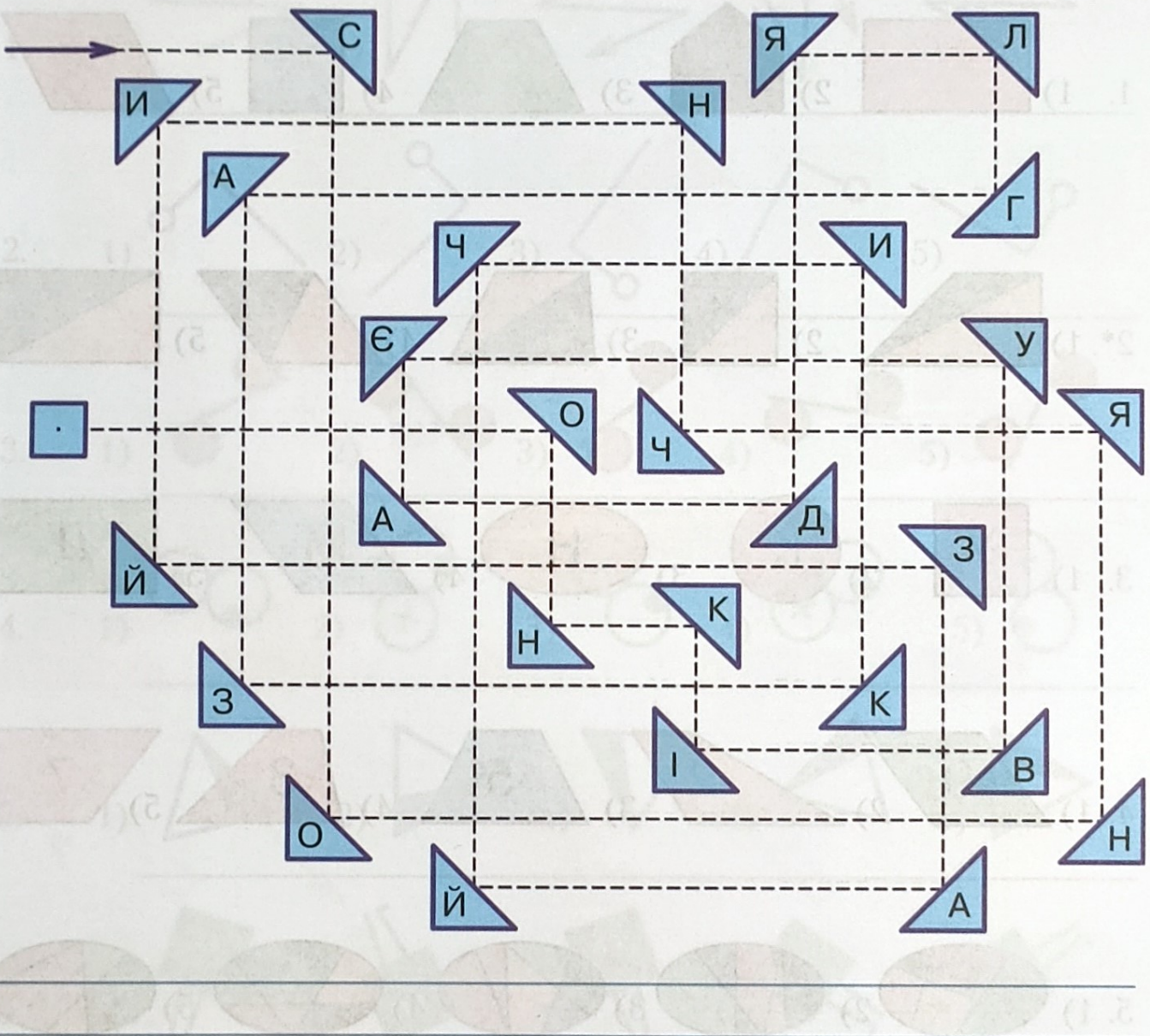
7) **3** → → ↘ ↑ ↑ ↓

8) **5** ← ↓ ↓ ↑ ↘ ← ← ↓

4. Прочитай і запиши в порожніх клітинках назву літального апарату.

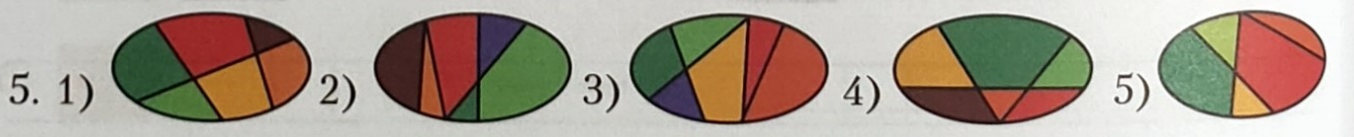
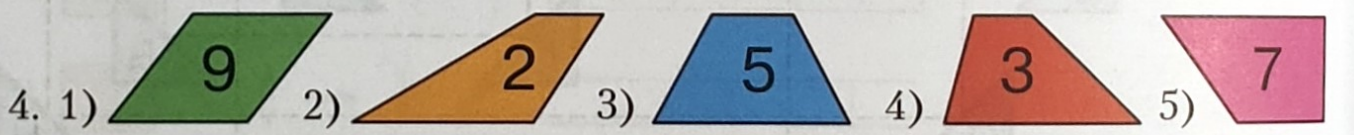
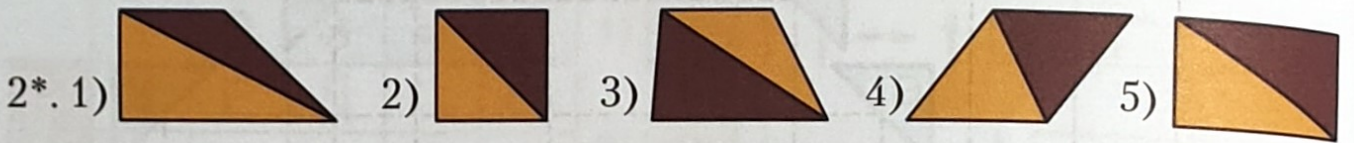
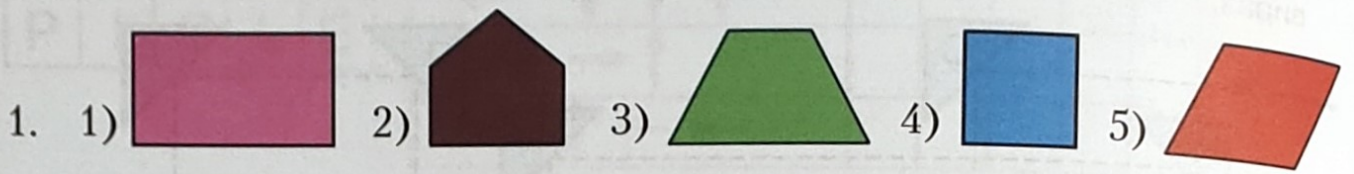
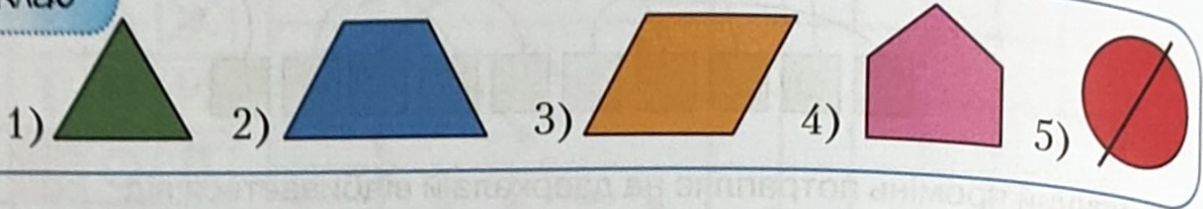
5. Сонячний промінь потрапляє на дзеркала й відбивається від них під прямим кутом. Прослідкуй за рухом променя і запиши вираз.

Зал № 2. Що зайве?

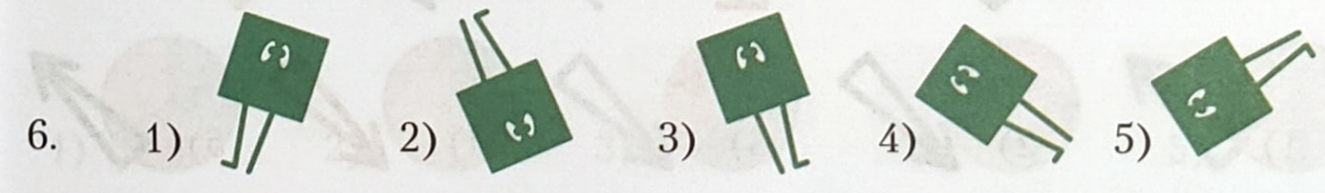
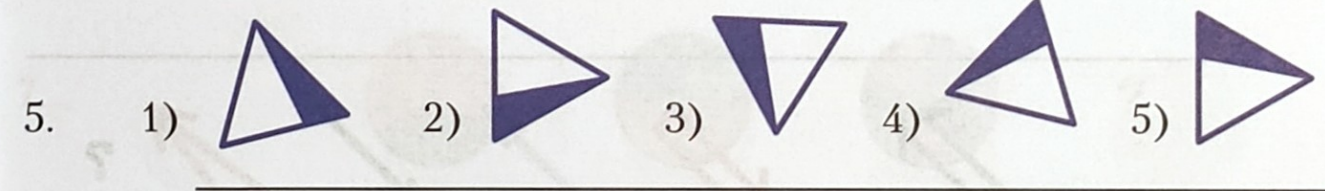
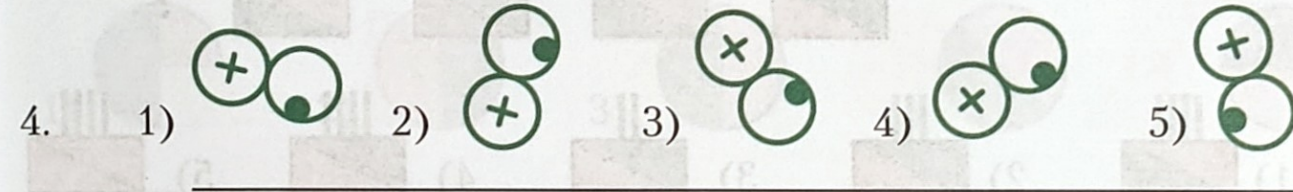
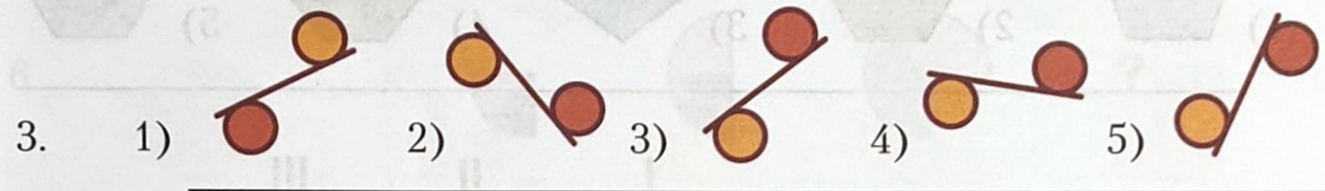
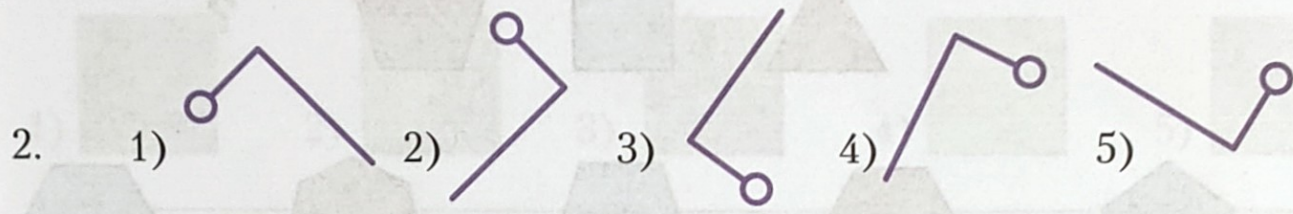
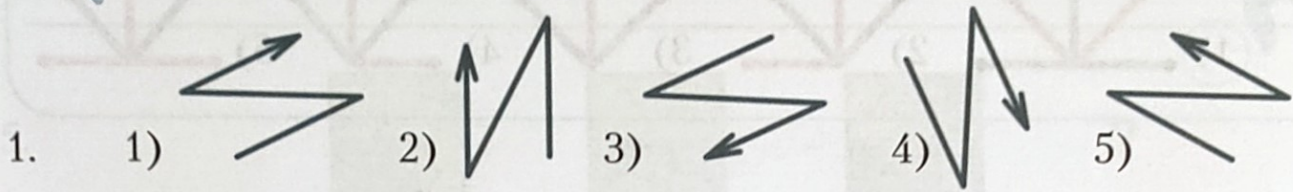
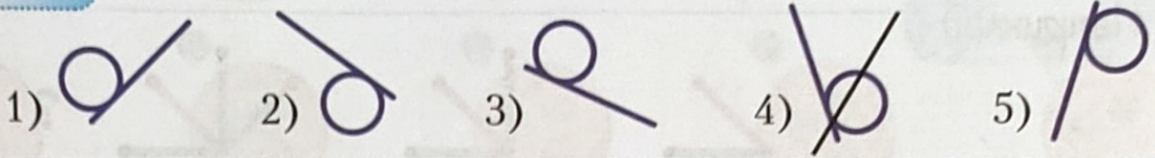
1. У кожному ряду викресли зайву фігуру.

Наприклад

2. Викресли фігуру, яка є дзеркальним відбиттям чотирьох інших фігур.

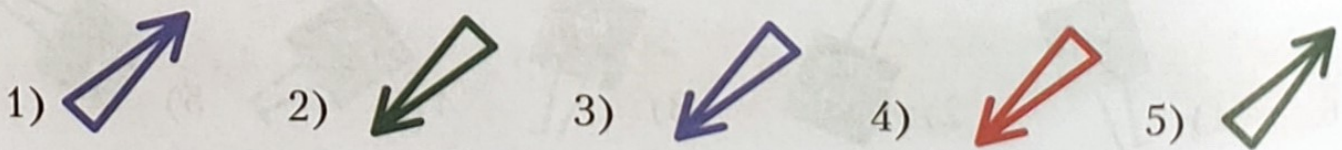
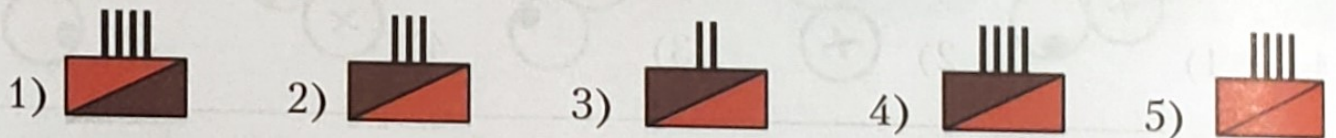
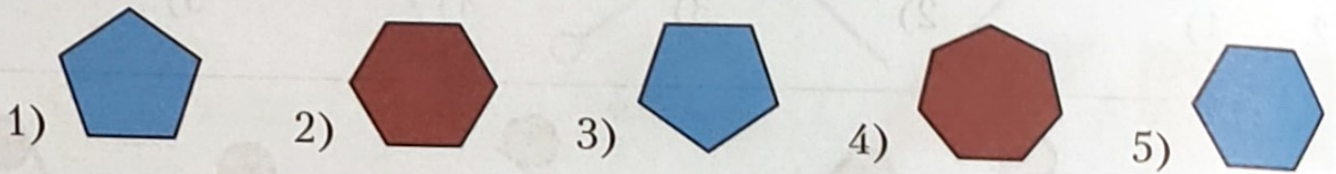
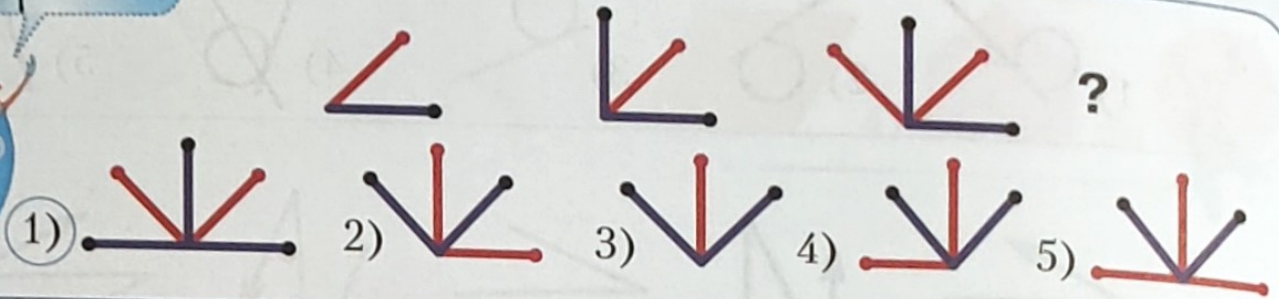
Наприклад

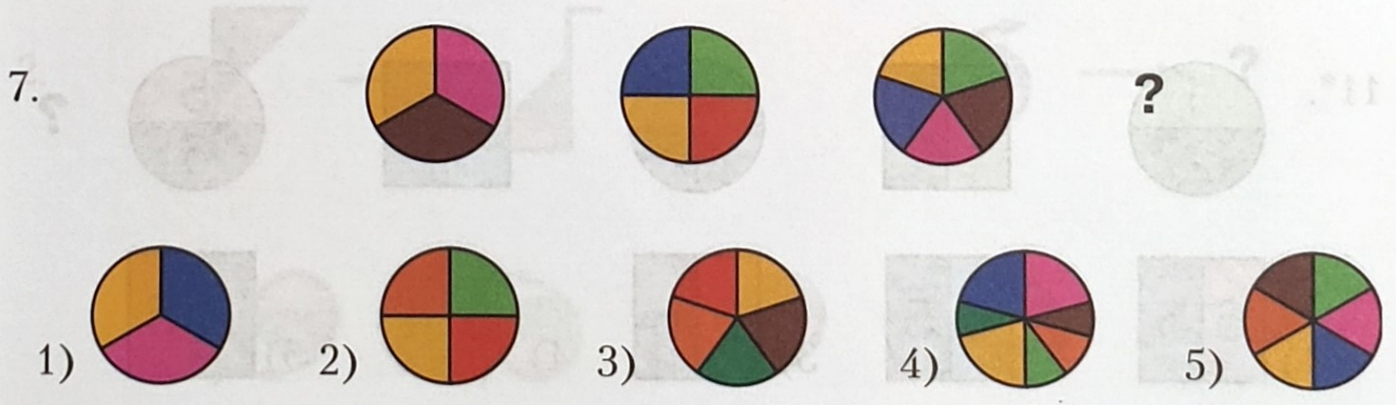
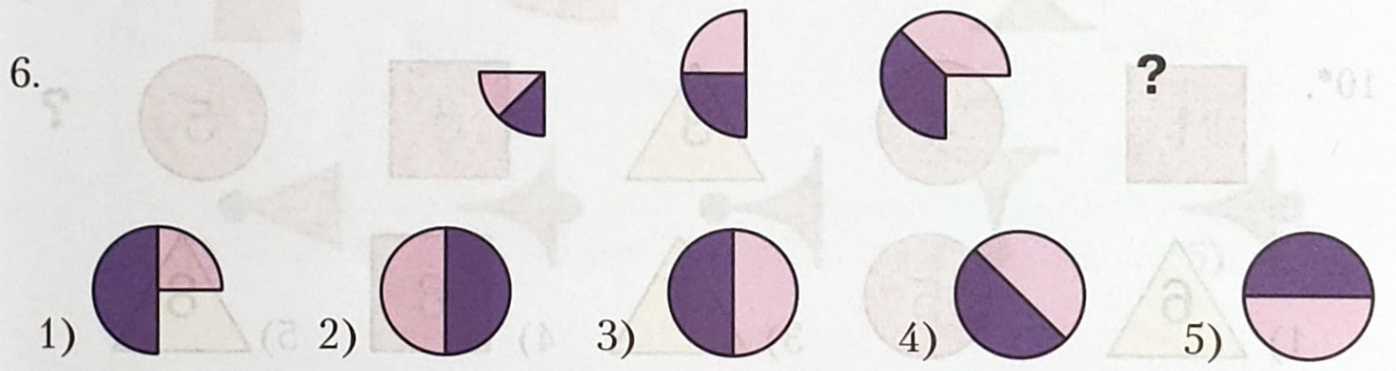
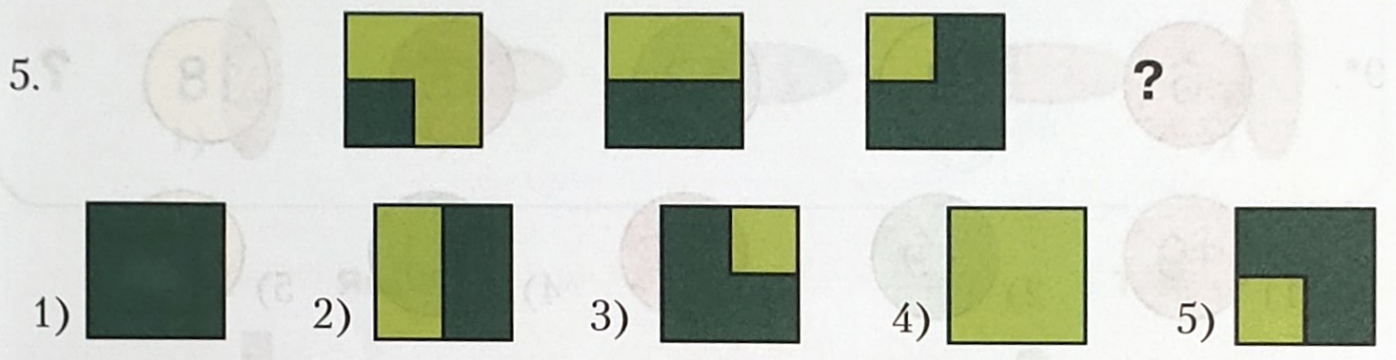
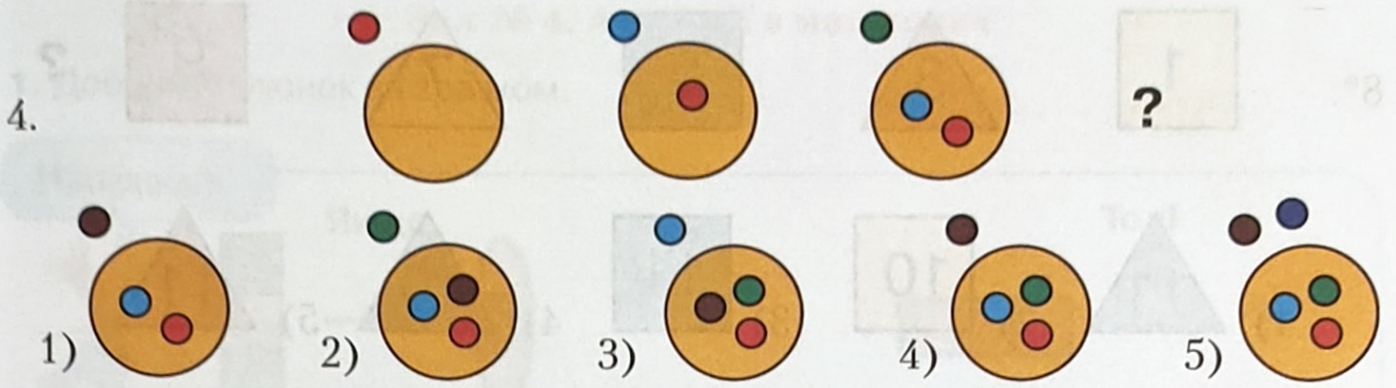

Зал № 3. Закономірності

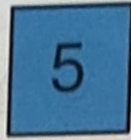
1. Яка наступна фігура? Вибери її серед пронумерованих.

Наприклад

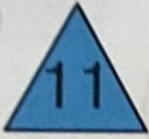

8*.

?

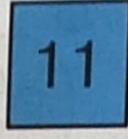
1)

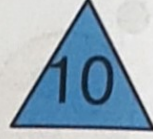
2)

3)

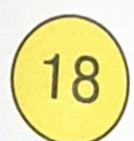
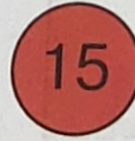
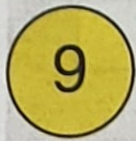
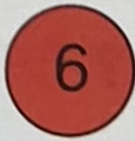
4)

5)

9*.

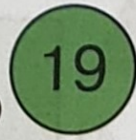

?

1)

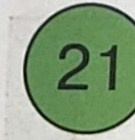
2)

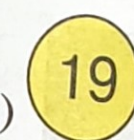
3)

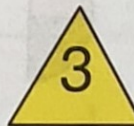
4)

5)

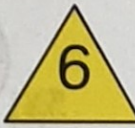

10*.

?

1)

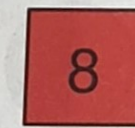
2)

3)

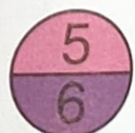
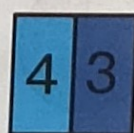
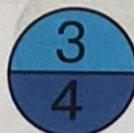
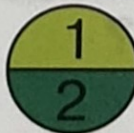
4)

5)

11*.

?

1)

2)

3)

4)

5)

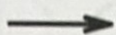
Зал № 4. Аналогії в малюнках

1. Добери малюнок за зразком.

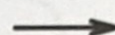
Наприклад

Якщо

Тоді

?

1)

2)

3)

4)

5)

Якщо

Тоді

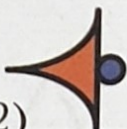
?

1.

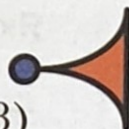
1)

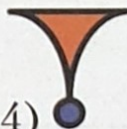
2)

3)

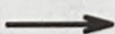
4)

5)

Якщо

Тоді

?

2.

1)

2)

3)

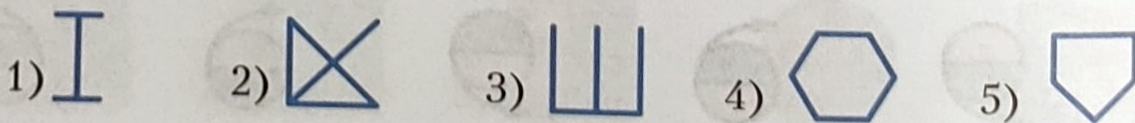
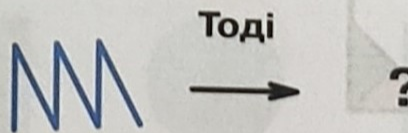
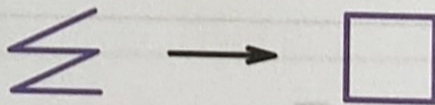
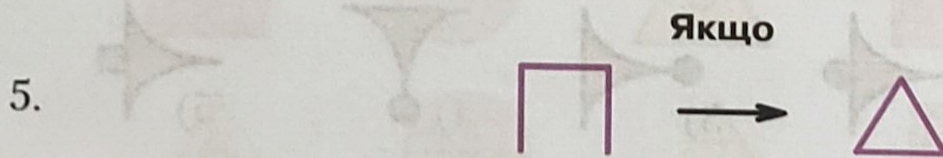
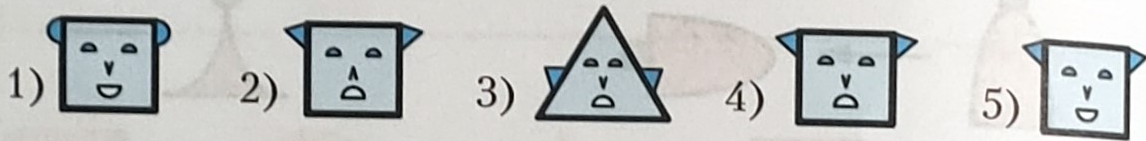
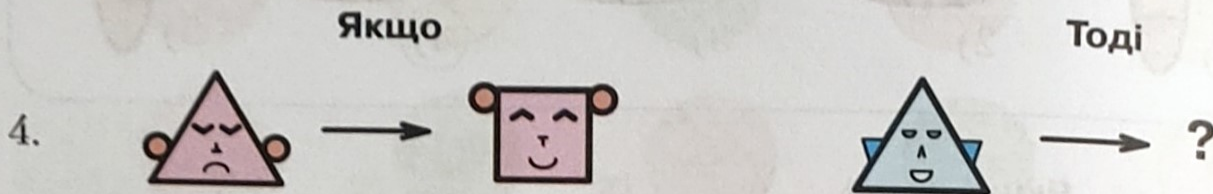
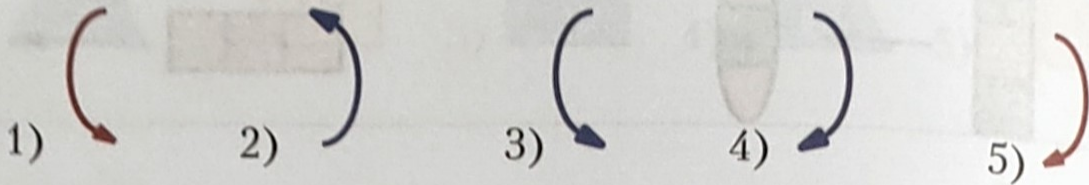
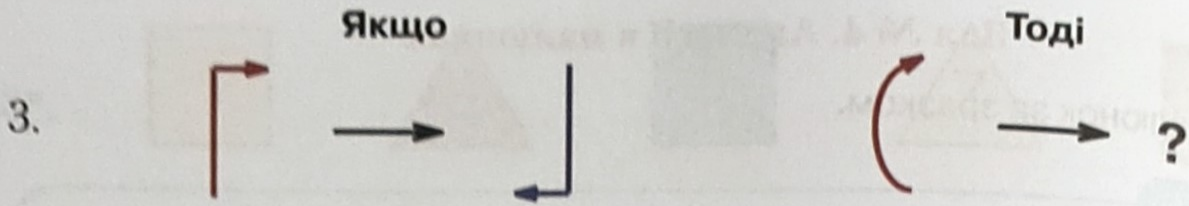

4)

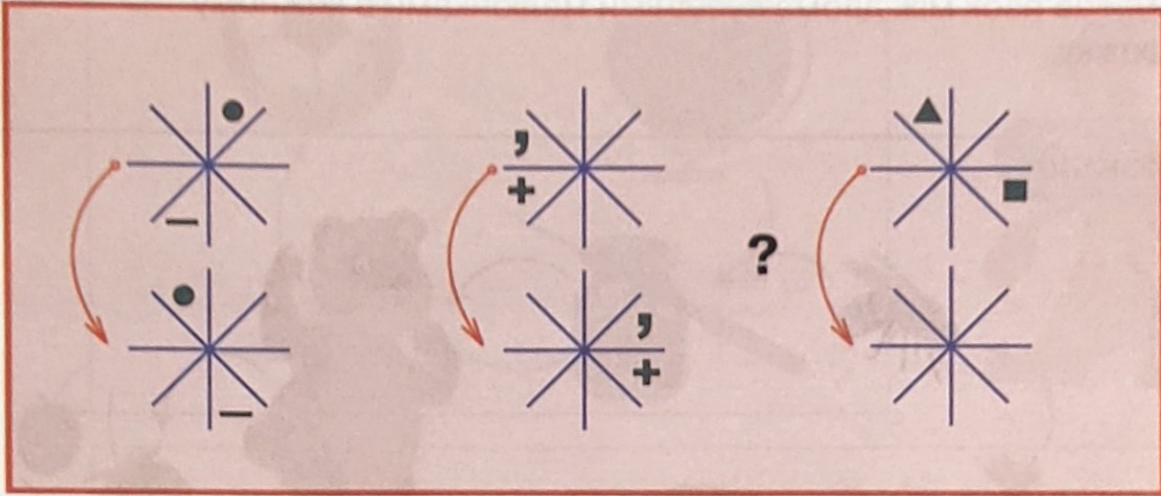
5)

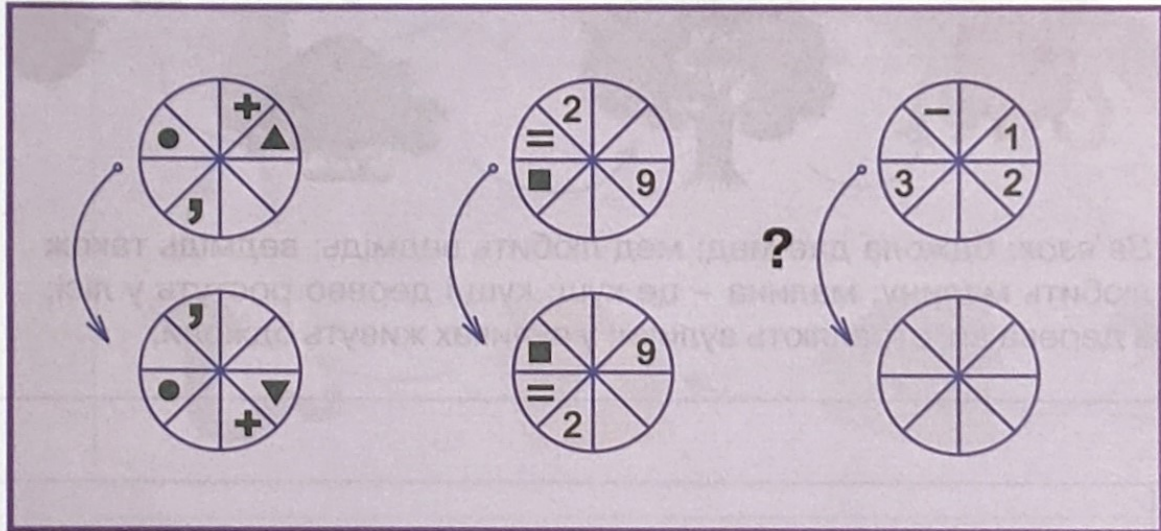

2. Заповни останню фігуру за тим самим правилом, що й у перших двох стовпчиках.

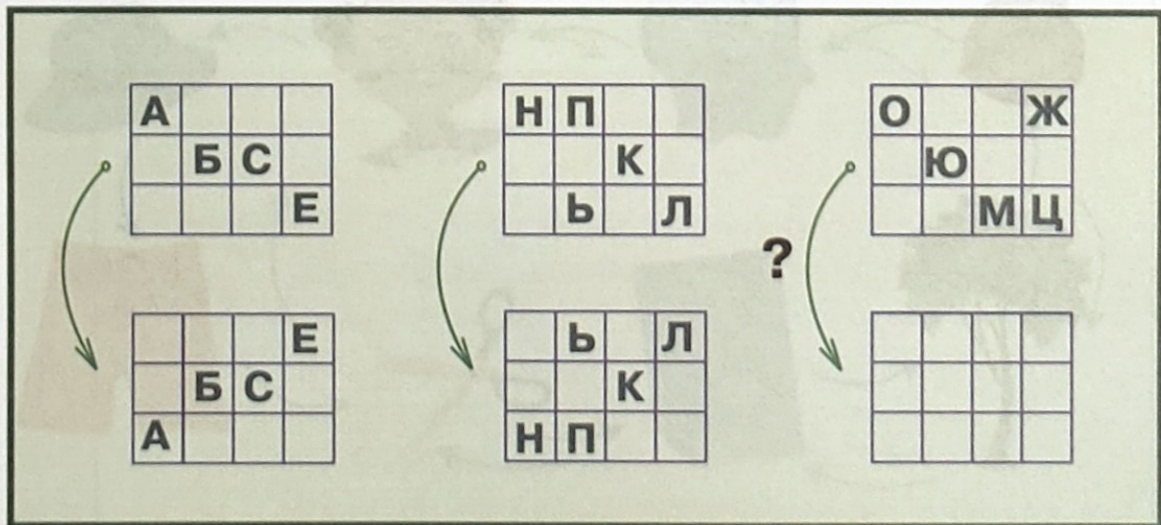
1)

2*)

3)

Зал № 5. Асоціативні ланцюжки

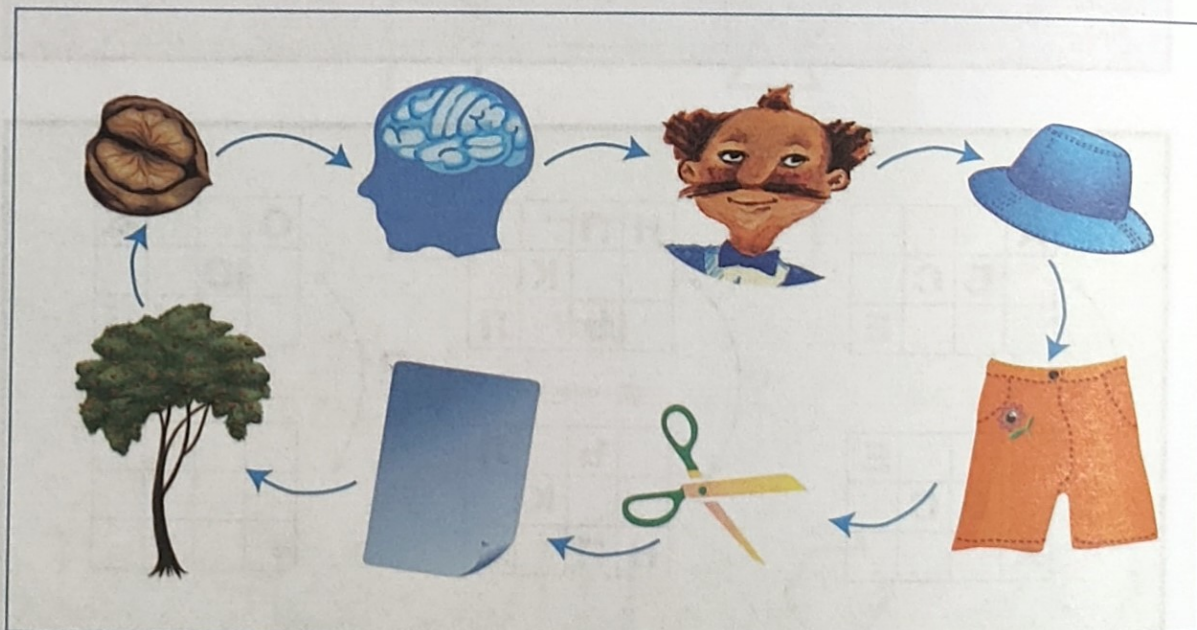
1. Знайди зв'язок між двома сусідніми малюнками в кожному ланцюжку.

Наприклад

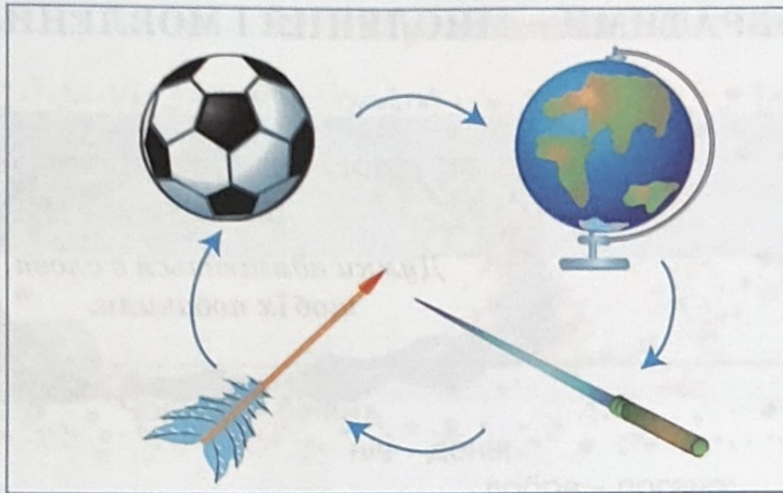

Зв'язок: бджола дає мед; мед любить ведмідь; ведмідь також любить малину; малина – це кущ; кущ і дерево ростуть у лісі; з дерева виготовляють вулики; у вуликах живуть бджоли.

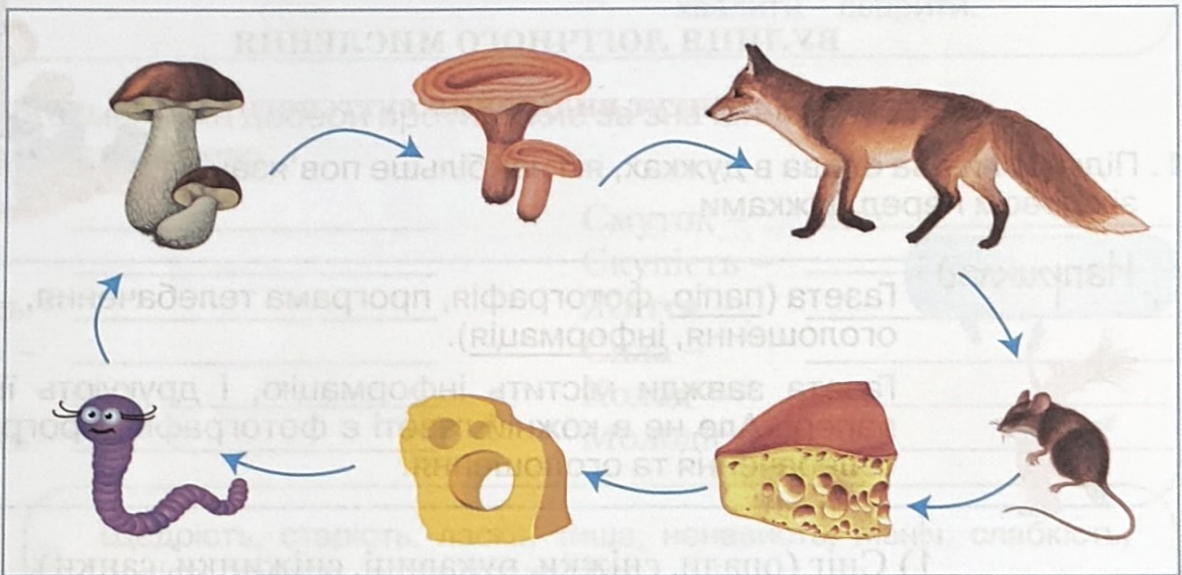
1.

2.

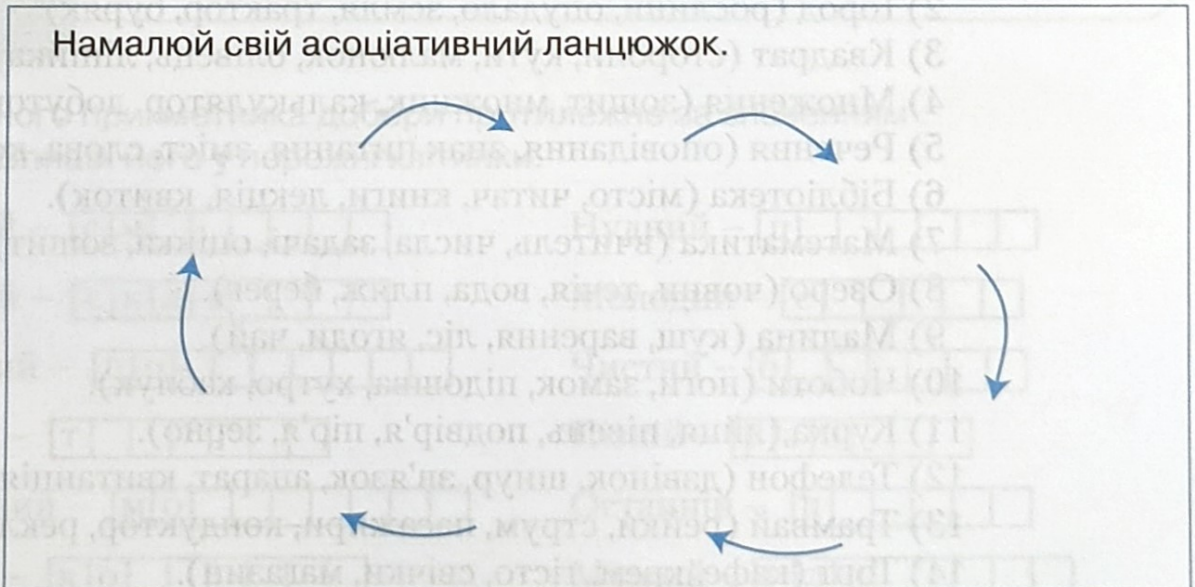

3.

4.

Намалюй свій асоціативний ланцюжок.

3. МІСТА-ПОБРАТИМИ – МИСЛЕННЯ І МОВЛЕННЯ

ВУЛИЦЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

1. Інститут виділення суттєвого

1. Підкресли два слова в дужках, які найбільше пов'язані зі словом перед дужками.

Наприклад

Газета (папір, фотографія, програма телебачення, оголошення, інформація).

Газета завжди містить інформацію, і друкують її на папері. Але не в кожній газеті є фотографія, програма телебачення та оголошення.

- 1) Сніг (опади, сніжки, рукавиці, сніжинки, санки).
- 2) Город (рослини, опудало, земля, трактор, буряк).
- 3) Квадрат (сторони, кути, малюнок, олівець, лінійка).
- 4) Множення (зошит, множник, калькулятор, добуток).
- 5) Речення (оповідання, знак питання, зміст, слова, кома).
- 6) Бібліотека (місто, читач, книги, лекція, квиток).
- 7) Математика (вчитель, числа, задачі, оцінка, зошит).
- 8) Озеро (човни, течія, вода, пляж, берег).
- 9) Малина (кущ, варення, ліс, ягоди, чай).
- 10) Чоботи (ноги, замок, підошва, хутро, каблук).
- 11) Курка (яйця, півень, подвір'я, пір'я, зерно).
- 12) Телефон (дзвінок, шнур, зв'язок, апарат, квитанція).
- 13) Трамвай (рейки, струм, пасажири, кондуктор, реклама).
- 14) Торт (кафе, крем, тісто, свічки, магазин).

2. Квартал Антонімів

Антоніми – це слова, протилежні за значенням.

Наприклад

Чорний – білий;
ніч – день;
добре – погано;
хвалити – сварити.

1. До кожного іменника добери протилежне за значенням слово. Скористайся довідкою.

Добро – _____	Смуток – _____
Гамір – _____	Скупість – _____
Південь – _____	Життя – _____
Любов – _____	Сила – _____
Схід – _____	Холод – _____
Грубість – _____	Молодість – _____

Щедрість, старість, ласка, тиша, ненависть, північ, слабкість, радість, смерть, захід, тепло, зло.

Довідка

2. До кожного прикметника добери протилежне за значенням слово. Впиши його у порожні клітинки.

Боязкий – с м 	Нудний – ц
Простий – с к л а 	Молодий – с
Швидкий – п о 	Чистий – б
Тонкий – т 	Пізній – р а н
Балакучий – м о 	Останній – п
Довгий – к о 	Мілкий – г л и

3. Розгадай кросворд, дібравши до поданих слів антоніми.

По-вертикалі:

1) працювати.

По-горизонталі:

1) легко;

2) рано;

3) близько;

4) порожній;

5) здоровий;

6) кінець;

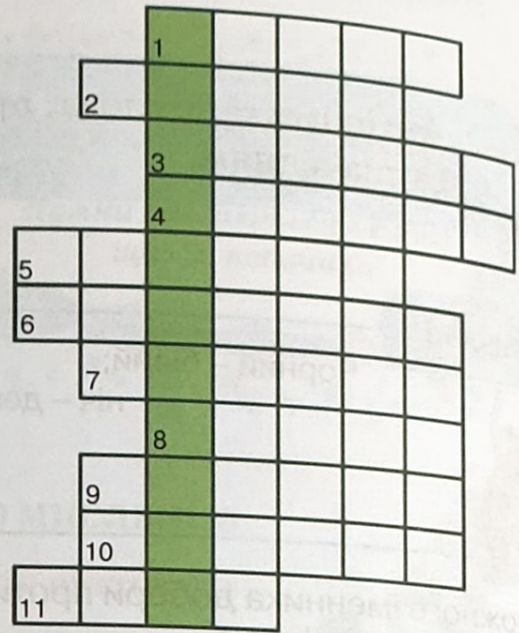
7) високо;

8) вправо;

9) запам'ятати;

10) іти;

11) вгору.

4. Добери один антонім до всіх прикметників у лівому стовпчику.

- 1)

Стара

 ←

газета

 → _____
Зів'ялі

 ←

квіти

 → _____
Затхле

 ←

повітря

 → _____
Черствий

 ←

хліб

 → _____

- 2)

Молодий

 ←

місяць

 → _____
Худий

 ←

чоловік

 → _____
Порожній

 ←

кухоль

 → _____

- 3)

Кислі

 ←

апельсини

 → _____
Гіркі

 ←

ліки

 → _____
Тривожні

 ←

сни

 → _____

3. Квартал Синонімів

Синоніми – це слова, близькі за значенням, але різні за звучанням. Синоніми збагачують наше мовлення. Адже завдяки їм одне слово можна замінити іншим. Так уникають повторів.

Наприклад

Льотчик і пілот, краєвид і пейзаж – слова-синоніми.

1. Добери до поданих слів синоніми і запиши їх. Деякі літери у відповідях уже написані.

Дорога – П Т Ь , Ш Х

Алфавіт – а з а , а б а

Майдан – П Л а

Бажати – х о

Куняти – д р і

Думати – м і

Збагнути – з р

Оборонець – з а х к

Борошно –

2. Полічи, скільки слів із довідки є синонімами до поданих прикметників. Запиши число у клітинці.

Кумедний – , здібний – , сміливий – .

Смішний, геройський, жартівливий, хоробрий, обдарований, талановитий, відважний, безстрашний.

Довідка

3. Добери до кожного слова синоніми з довідки й запиши їх.

Говорити	Хуртовина	Відомий
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Знаменитий, казати, завірюха, видатний, балакати, гомоніти, метелиця, віхола, славетний, мовити, хуга.

Довідка

4*. З'єднай стрілочками вирази або слова, які мають однакове значення.

1) Не второпаю	Обхідним шляхом
2) Не до снаги	Не збагну
3) Відібрало мову	З дорогою душею
4) Манівцями	Не під силу
5) За милу душу	Заціпило
6) Доводити до пуття	Не з полохливих
7) Знайти спільну мову	Про людське око
8) Для годиться	Доводити до ладу
9) Не страшкові діти	На світанні
10) Ще й на зорю не займалося	Домовитись

4. Супермаркет узагальнень

1. До кожної пари слів добери й запиши узагальнююче слово чи вираз.

Наприклад

Ноги, руки – частини тіла.
 Кілометр, сантиметр – міри довжини.
 Плюс, мінус – математичні знаки.

1) Малина, чорниця – ...	6) Іменник, прикметник – ...
2) Дерево, квітка – ...	7) Футбол, гімнастика – ...
3) Ложка, виделка – ...	8) Година, секунда – ...
4) Пальто, плащ – ...	9) Венера, Марс – ...
5) Віднімання, множення – ...	10*) Кома, тире – ...

2. Розмісти слова кожного рядка за їх значенням: від часткового до найбільш загального.

Наприклад

Вівчарка, тварина, домашня тварина, собака – вівчарка, собака, домашня тварина, тварина.

- 1) Малина, рослина, кущ, плодовий кущ.
- 2) Рослина, яблуна, плодове дерево, дерево.
- 3) Приголосний, звук [Н], дзвінкий, звук.
- 4) Людина, Шевченко, поет, український поет.
- 5) Качка, птах, водоплаваючий птах, тварина.
- 6) Іменник, частина мови, слово, слово «торт».
- 7) Літературний твір, повість, «Гаррі Поттер», мистецтво.
- 8) Ромашка, рослина, квітка, лікарська рослина.
- 9) М'яке крісло, меблі, виріб, крісло.
- 10) Термометр, ртутний термометр, вимірювальний прилад, річ.

5. Міністерство класифікації

1. Слова з останніх двох стовпчиків потрібно за змістом віднести до стовпчиків № 1 або № 2. Підкресли правильні номери стовпчиків.

1) № 1	№ 2		
корона	капці	валянки 1, <u>2</u>	ковзани 1, 2
берет	кеди	панамка <u>1</u> , 2	вінок 1, 2
капелюх	сандалі	чоботи 1, <u>2</u>	туфлі 1, 2

2) № 1	№ 2		
хліб	ручка	крейда 1, 2	олівець 1, 2
банан	фломастер	печиво 1, 2	туш 1, 2
компот	пензлик	яблуко 1, 2	фарба 1, 2

3) № 1	№ 2		
руки	чоботи	ніс 1, 2	плаття 1, 2
ноги	хустина	перстень 1, 2	пальто 1, 2
обличчя	окуляри	пальці 1, 2	живіт 1, 2

2. Кожне слово з довідок запиши у відповідний стовпчик.

1) № 1
множення

№2
ромб

№3
дев'ять

Довідка

Квадрат, сім, додавання, сто, коло, трикутник, віднімання, ділення, нуль, прямокутник, двадцять.

2) № 1
килим

№2
під

№3
спокійний

Довідка

Телеграма, лагідний, охайний, над, зошит, глечик, біля, здоровий, розумний, міст, від, без.

3) № 1
голосні

№2
іменник

№3
суфікс

Довідка

Префікс, прикметник, корінь, дієслово, приголосні, закінчення, дзвінки, глухі, числівник, прийменник.

3. Інструктор Плюстик зайшов до кімнати, де знаходилося четверо людей. Там він побачив такі предмети: шприц, мольб'єрт, свисток, термометр, пістолет, указку, фарби, аптечку, пензлі, крейду, палітру, журнал, таблетки, мікстуру й глобус. Відгадай і запиши професії людей, які були в кімнаті.

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Відпочиваючи в селі, Степанко написав мамі листа. Кішка Мурка, раптом заплигнувши на стіл, зачепила склянку з компотом, який розлився на лист. Тепер можна прочитати лише деякі слова. Про яких п'ятьох тварин писав Степанко в листі?

<i>вулик, молоко, виделка, трава, сметана, нектар,</i>	
<i>сідло, рамка, луска, каструля, вудочка, роги, чашка,</i>	
<i>гавкання, глобус, зошит, вуздечка, парта, ошийник,</i>	
<i>крейда, квіти, олівець, плавники, підкови, мукання</i>	

5. Подані слова розбий на три групи. Слова в кожній групі повинні мати одну спільну ознаку.

Наприклад

Слова: ворона, журавель, змія, хробак, коза, равлик, олень, метелик, ластівка, кінь, корова, ящірка – можна розподілити на три групи за способом пересування тварин.

№ 1 (літають)

ворона
журавель
ластівка
метелик

№ 2 (повзають)

змія
хробак
равлик
ящірка

№ 3 (ходять)

коза
олень
кінь
корова

- 1) Любов, ваза, папуга, ховрах, крісло, олівець, білка, хвилювання, їжак, сум, чашка, радість.
- 2) Малина, мандарини, персики, чай, сік, ожина, компот, суниця, слива, агрус, кисіль, груша.
- 3) Лебідь, сорока, кабан, зозуля, карась, шпак, щука, лисиця, акула, вовк, сом, пума.

6. Бюро зайвих речей «Що зайве?»

1. У кожному рядку чотири слова мають якусь спільну ознаку. Одне слово її не має. Знайди і закресли зайве слово.

Наприклад

Корабель, літак, тролейбус, трамвай, верстат.
Зайве слово верстат, бо це не транспорт,
а все інше – транспорт.

Кит, дельфін, крокодил, щука, акула.

Зайве слово крокодил, бо він живе і у воді, і на суші,
а решта тварин – лише у воді.

- 1) Вівчарка, бульдог, пудель, папуга, такса;
вовк, лисиця, пантера, заєць, леопард;
лев, тигр, заєць, козуля, акула.

- 2) Ліс, ріка, поле, гора, хата;
дощ, парасоля, сніг, град, злива;
день, ніч, вечір, ранок, сутінки.

- 3) Голова, очі, окуляри, рот, нога, рука;
живіт, ніс, рот, вухо, лоб;
печінка, волосся, серце, шлунок, легені.

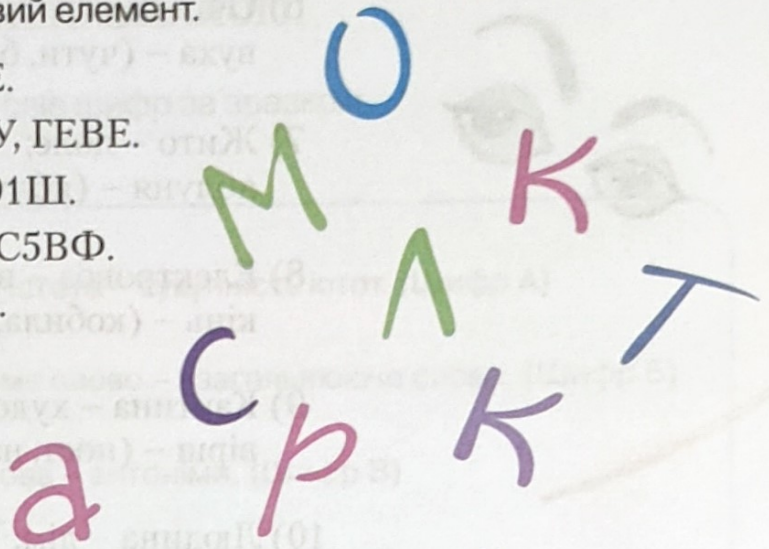
- 4) Дуб, ясен, береза, жито, тополя;
листя, кора, гілка, луска, коріння;
жито, овес, конюшина, пшениця, ячмінь;
малина, смородина, агрус, ожина, горіхи.

- 5) Пила, молоток, куля, сокира, рубанок;
сокира, рубати, лопата, сапка, викрутка;
молоток, цвях, сокира, пила, плоскогубці.
- 6) Білий, червоний, блідий, синій, зелений;
темний, світлий, жовтий, прозорий, ясний;
короткий, низький, світлий, високий, довгий;
гарячий, гіркий, кислий, солоний, солодкий.

2. У кожному рядку знайди один зайвий елемент.

- 1) ОЕН, ЕНО, НЕО, НОЕ, КНЕ.
- 2) МУУП, САДА, КОРО, ДУЦУ, ГЕВЕ.
- 3) К2Р5, Л6В4, Б1Д7, С5Ф8, Ц91Ш.
- 4) К2РЛ, ЦА9Ш, Л7ВУ, Б1ОЦ, С5ВФ.
- 5) КРЛ, ЦПУ, ЛВБ, БМЦ, СВФ.
- 6) 2112, 3443, 7557, 8484, 9669.
- 7) 31, 452, 759, 284, 678.
- 8) 450, 276, 340, 690, 720.
- 9) 6, 8, 7, 2, 4.
- 10) 4, 15, 21, IV, 9.

7. Комітет мовних аналогій

1. Підбери слово з п'яти запропонованих за зразком.
Правило підбору слова знайди в першій парі.

Наприклад

Голка – вістря;
бритва – (сталь, лезо, мило, голитися, чоловік).
Гострий кінець голки – це *вістря*, а гострий кінець бритви – *лезо*.

- 1) Риба – луска;
птах – (гніздо, пір'я, дзьоб, лелека, літати).
- 2) Яблука – яблуня;
жолуді – (кабан, дуб, шишки, листя, парк).
- 3) Собака – гавкати;
комар – (комаха, дзижчати, укус, болото, малий).
- 4) Вівця – ягня;
кінь – (копита, лоша, стайня, сідло, плуг).
- 5) Птах – дзьоб;
вовк – (хижак, ліс, звір, паша, зайці, зграя).

6) Очі – зір;
вуха – (чути, боліти, звук, слух, навушники).

7) Жито – поле;
яблуня – (яблука, сад, листя, стовбур, дерево).

8) Електровоз – вагони;
кінь – (кобила, овес, віз, стайня, копита).

9) Картина – художник;
вірш – (поет, напам'ять, рифма, читання, урок).

10) Людина – дім;
птах – (гніздо, пір'я, дзьоб, лелека, літати).

7

11) Число – цифри;
слово – (речення, літери, фрази, розповідь, книжка).

12) Будинок – будівельник;
хліб – (масло, борошно, пекарня, пекар, канапка).

5 3

13) Серпень – літо;
січень – (осінь, весна, місяць, холод, зима).

1

14) Корок – плавати;
камінь – (граніт, твердий, дорога, кидати, тонути).

15) Цукор – солодкий;
лимон – (жовтий, гіркий, чай, кислий, їсти).

16) Ніж – сталь;
стіл – (виделка, дерево, стілець, харчі, скатертина).

17) Дім – поверхи;
сходи – (жителі, камінь, сходинки, підмітати, ліфт).

18) Учень – вчитель;
спортсмен – (змагання, тренування, тренер, медалі, поїздки).

УСКЛАДНЕНІ АНАЛОГІЇ

Знайди й запиши для кожної пари слів шифр за зразком.

Наприклад

А. Кінь – табун.

Міркуй так: одна істота – сукупність істот. (Шифр А)

Б. Ожина – ягода.

Міркуй так: окреме слово – узагальнююче слово. (Шифр Б)

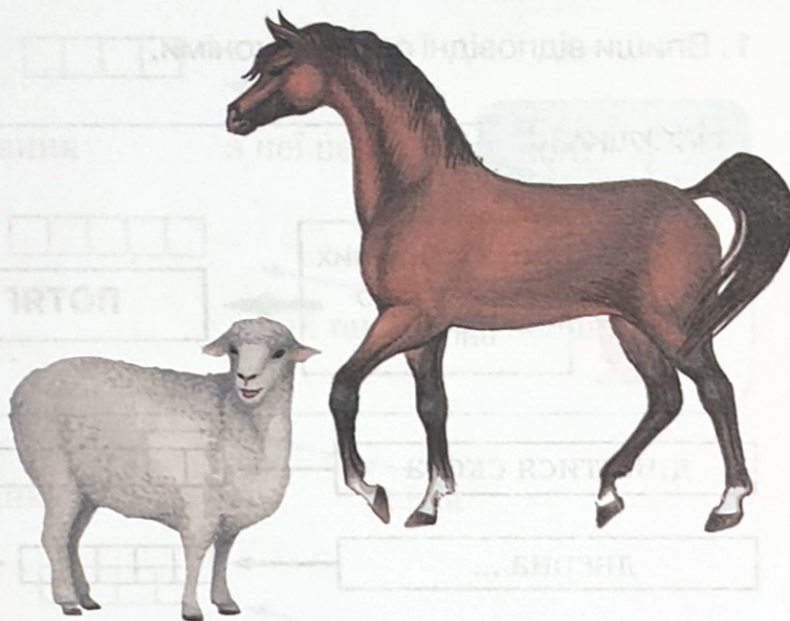
В. День – ніч.

Міркуй так: ці слова – антоніми. (Шифр В)

Г. Товариш – друг.

Міркуй так: ці слова – синоніми. (Шифр Г)

- 1) Морква – овоч. (Б)
- 2) Правильно – хибно. (В)
- 3) Ринок – базар. (...)
- 4) Легкий – важкий. (...)
- 5) Трамвай – транспорт. (...)
- 6) Вовк – зграя. (...)
- 7) Здібний – кмітливий. (...)
- 8) Бджола – рій. (...)

9*) Тістечко – солодощі. (...)

10) Вівця – отара. (...)

11) Радість – смуток. (...)

12) Метелик – комаха. (...)

13) Праця – робота. (...)

14) Людина – натовп. (...)

15) Дружба – ворожнеча. (...)

16) Школяр – учень. (...)

8. Квартал Омонімів

Омоніми – це слова, однакові за написанням та звучанням, але різні за значенням.

Наприклад

Штучний (який є окремим предметом, штукаю)
і *штучний* (неприродний, виготовлений людиною);
стигнути (достигати, дозрівати)
і *стигнути* (охолоджуватися).

1. Впиши відповідні слова-омоніми.

Наприклад

ряд з'єднаних між собою вагонів

ПОТЯГ

прагнення до чого-небудь, потреба спілкуватися з певною особою

дивитися скося

□ □ □ □ □ □ □ □

зрізувати траву косою

дверна ...

□ □ □ □ □ □ □ □

прилад для писання

ніжність

□ □ □ □ □ □ □ □

звір

мама

□ □ □ □ □ □ □ □

чимось володіти

біля, поблизу

□ □ □ □ □ □ □ □

геометрична фігура

керівник, начальник

□ □ □ □ □ □ □ □

частина тіла

він є і в полум'ї

□ □ □ □ □ □ □ □

і в роті

БУДИНОЧКИ-ОМОГРАФИ

Омографи – це слова, що однаково пишуться, але мають різний наголос та значення.

Наприклад

Я *плáчу*, тобто ллю сльози, і я *плачú*, тобто розраховуюся за покупку в магазині.

1. Впиши відповідні омографи.

1)

дуже болісне переживання

з неї печуть пиріжки

2)

будинок вельмож

він висить на дверях

3)

з неї з'їжджають на санках

... їжа

4*)

... щастя

... дитина

5)

асфальтована ...

... серцю людина

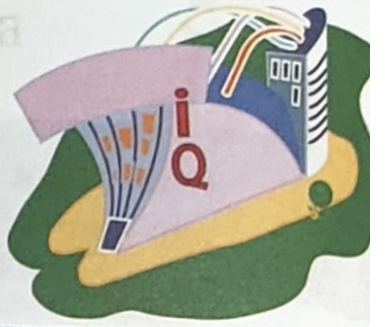
6*)

значне підвищення
над певною місцевістю

... вогнем

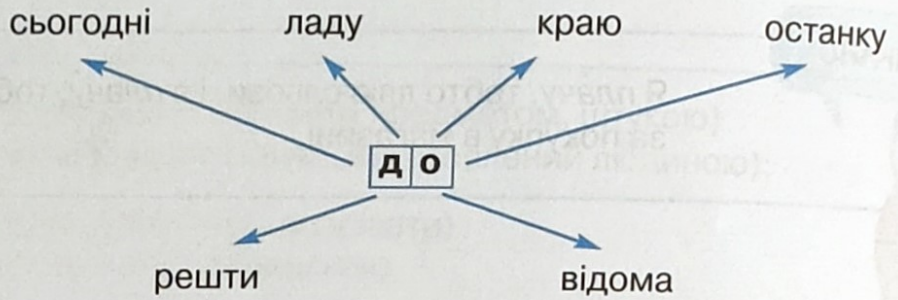
ВУЛИЦЯ ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

1. Центр інтелектуальних тренінгів

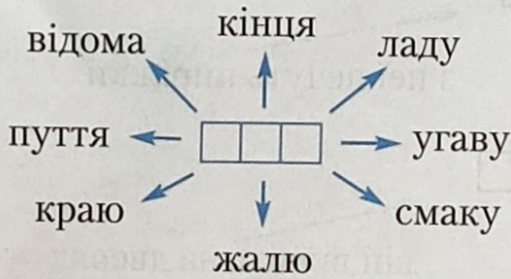

1*. Впиши літери так, щоб можна було прочитати слова.

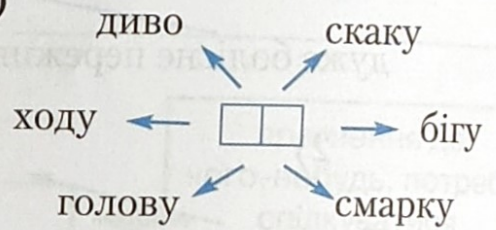
Наприклад

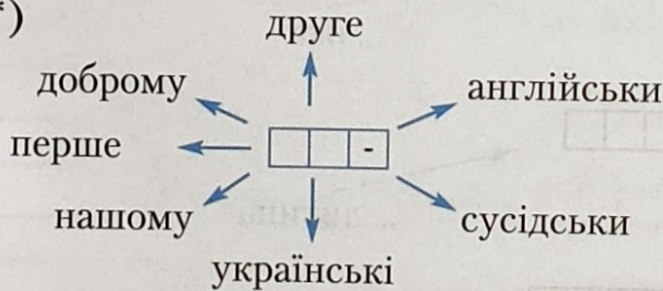
1)

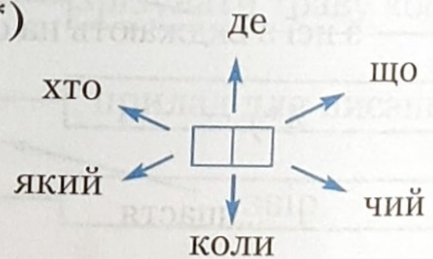
2)

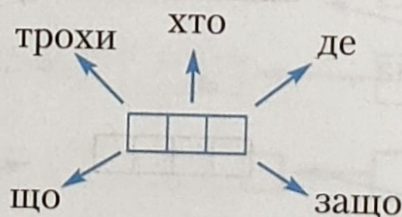
3*)

4**)

5**)

2. Впиши пропущені літери.

Наприклад

Вряди-**г о д и**, **д е**-небудь, всього-**н а**-всього.

- 1) З року в .
- 2) З дня на .
- 3) З ранку до .
- 4) Час від .
- 5) Як не .
- 6) Пліч--пліч.
- 7) Коли-не-.
- 8) Хоч-не-.
- 9) Хтозна-.
- 10) Віч--віч.

3. Впиши літери так, щоб вони стали закінченням першого слова й початком другого. Кількість клітинок відповідає кількості літер.

Наприклад

Ві **р а** нок. Отримали слова: *віра, ранок.*

1) ДОШ ____ ____ ВУН;	КРЕЙ ____ ____ ТА;	МІС ____ ____ ВАР.
2) РИ ____ ____ ТОН;	КО ____ ____ РКА;	СЛО ____ ____ ЛЯ.
3) СЕР ____ ____ ГЛА;	ПАР ____ ____ ЛОН;	ЗЕМ ____ ____ ЛЬКА.
4) КОМП ____ ____ АРА;	ПАПУ ____ ____ ЗОН;	НЕ ____ ____ ЛОТО.
5) СОЛО ____ ____ СЛО;	ЛІЖ ____ ____ ЗА;	ША ____ ____ РИ.
6*) БЕГЕ ____ ____ ____ ОР;	ШК ____ ____ ____ ДКИ;	ЧА ____ ____ ____ ТУЛКА.
7*) ПІ ____ ____ ____ ИРА;	АНА ____ ____ ____ ОС;	АЗБ ____ ____ ____ ЗКА.

4*. Впиши пропущені літери і прочитай слова в дужках.

1) Р (С о р о К А) О
 Р (В Н А) О
 Л (Л К А) Е

4) МО (К о м А н д А) ДН
 РА (К А Й) АВ
 КО (Ш О Д) АЛ

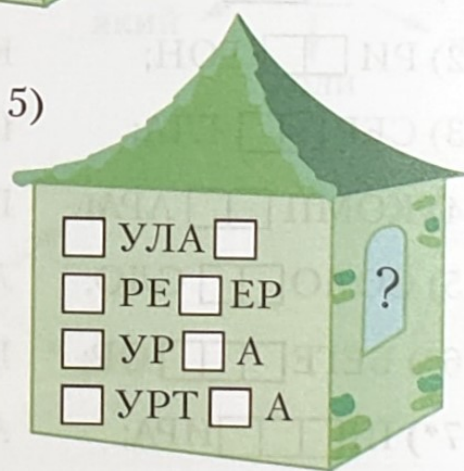
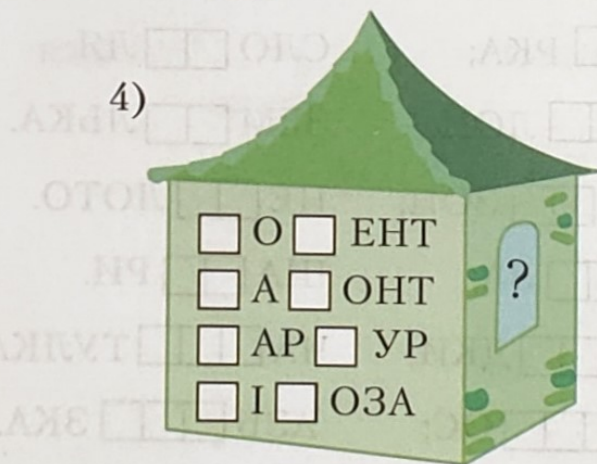
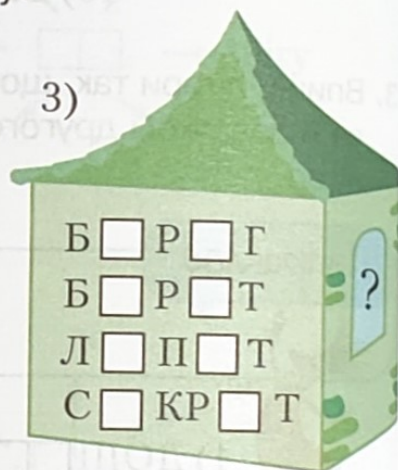
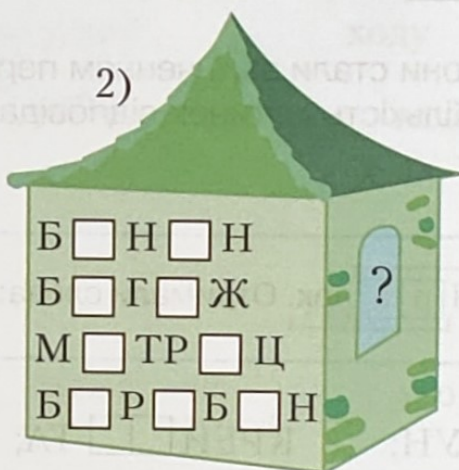
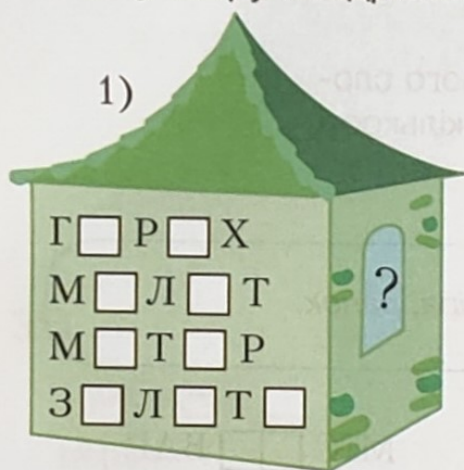
2) Е (Л е г е н д А) ДН
 А (З А) КД
 О (К А) КБ

5) БР (б а р а б а н) БН
 КР () ВН
 СР () ФН

3) 2А (Г а р а ж) РЖ
 2А (Б) ЗР
 2О (К) РП
 2Е (Б) РТ

6) РАК (Л і к а р н Я) НІ
 ДИР (К Р) ОО
 ТИЛ (М А) ВО
 СІД (Р Б) ТА

5. Яку літеру-мандрівницю чекають у кожному будиночку?

6. Впиши пропущені літери.

Наприклад

Ц Б Л = ЦИБУЛЯ

Т СТ ЧК = ТІСТЕЧКО

1) Риби.

О У Ь

Щ К

К Р СЬ

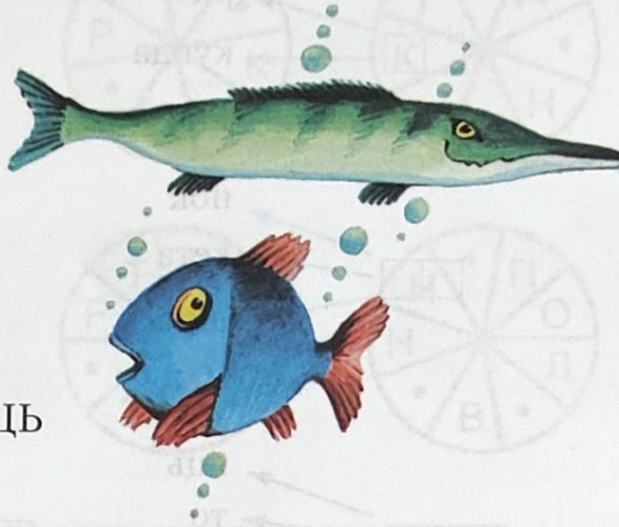
С М

Ф РЕЛЬ

ОС Л Д ЦЬ

АК Л

К МБ Л

СК Т

ОС Т Р

ТР СК

Л С СЬ

СК МБР Я

СТ ВР Д

С РД Н

К Р П

2) Музичні інструменти.

П Н Н

ТР Б

С Р П А

Б Б Н

А ФА

Б НД Р

ФЛ ЙТ

РО Л

Г Т Р

СО ІЛ А

Б Р Б Н

КЛ РН Т

ОРГ Н

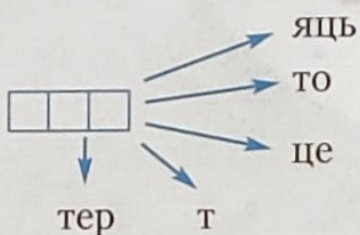
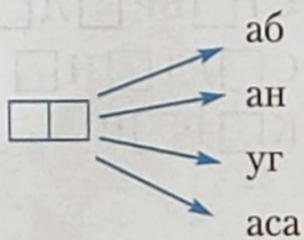
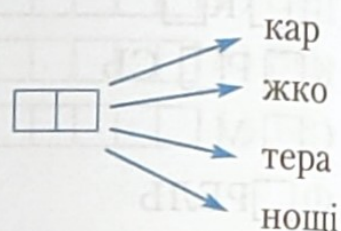
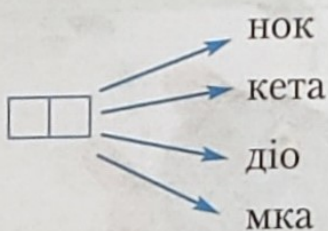
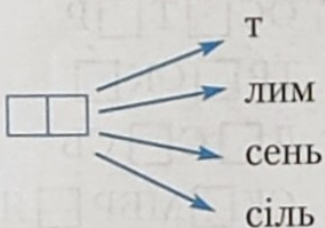
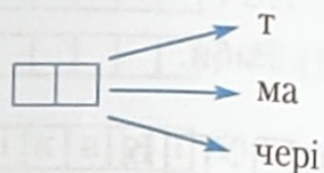
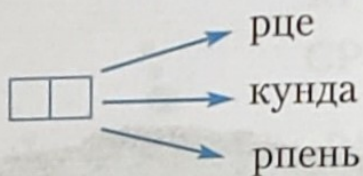
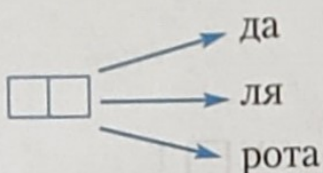
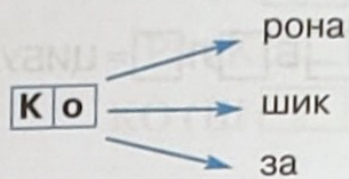
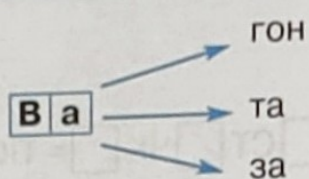
ТРО Б Н

ТР МБ Т

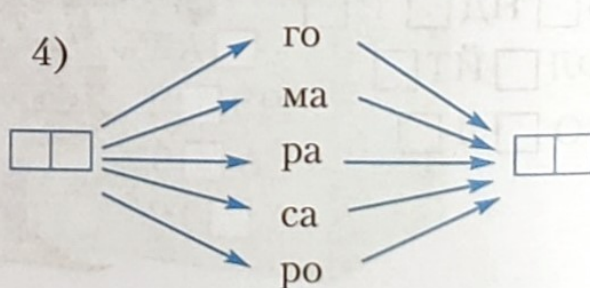
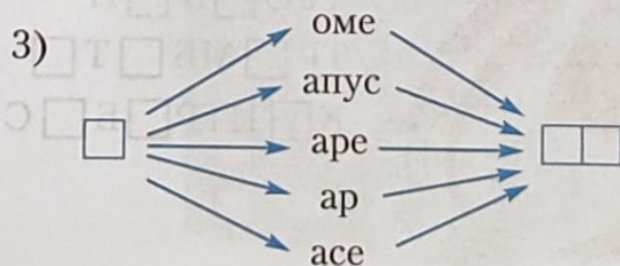
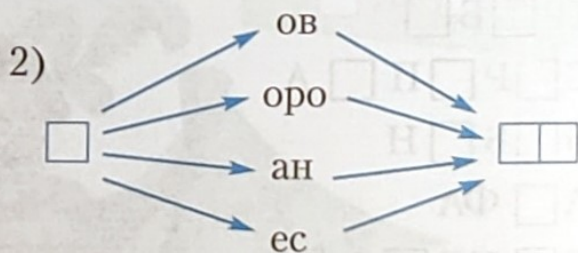
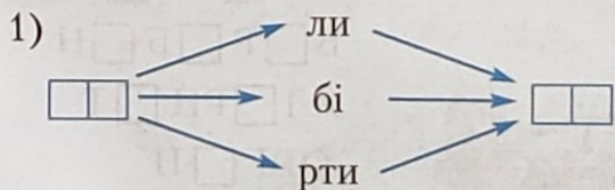
К НТР Б С

7. Впиши пропущені літери.

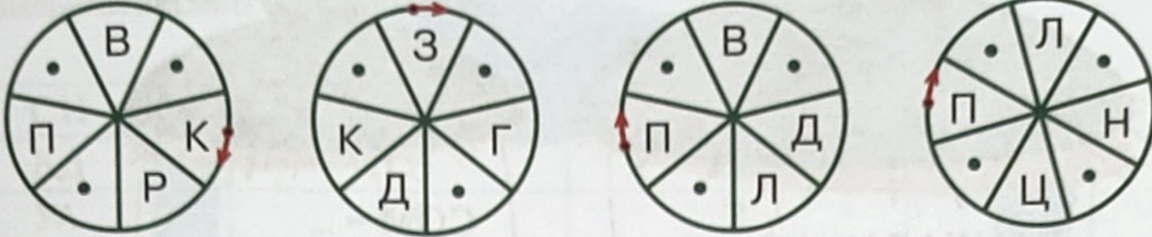
Наприклад

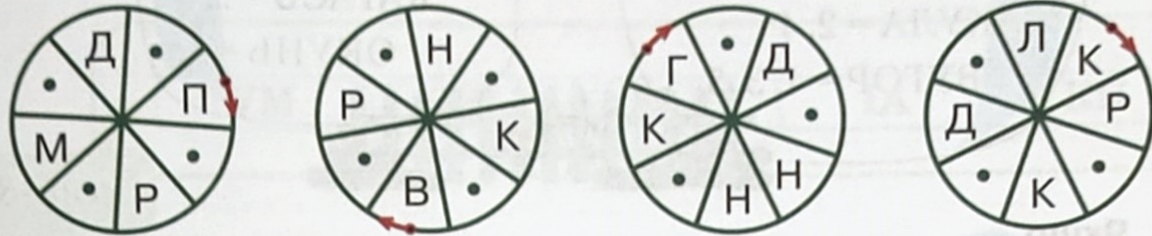

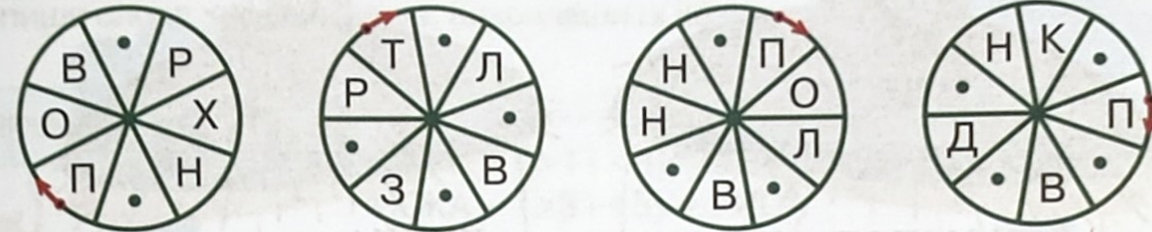
8. Впиши літери так, щоб у напрямку стрілок можна було прочитати слова.

9. Прочитай слово по колу, вписуючи пропущені літери.

1)

2)

3)

2. Фабрика мовних головоломок

1. У цих будиночках жителі Планети Міркувань тренуються «надсилати» й «приймати» думки (щось схоже на те, як ми пересилаємо SMS). Допоможи мешканцям правого будиночка «впіймати» думку.

Якщо

Тоді

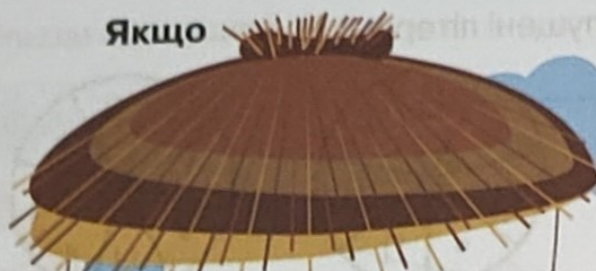
1)

МАКАРОНИ = 2, 4, 6, 8
 КЕТЧУП = 2, 5
 СОСІСКА = 2, 4, 7

БОРЩ = ...
 ХЛІБ = ...
 ЧАСНИК = ...
 СМЕТАНА = ...

2)

Якщо

КАМБАЛА = 1, 3, 4, 6
АКУЛА = 2, 4
ВУГОР = 1, 3, 5

Тоді

СОМ = ...
КАРАСЬ = ...
ОКУНЬ = ...

3*)

Якщо

КОМПОТ = 2, 5
ВАРЕНИКИ = 6, 8
ПЕЛЬМЕНІ = 2, 6
ГОРОХ = 2, 4
КУРКА = 1, 4

Тоді

КІШКА = ...
МОЛОКО = ...
ВАТРУШКА = ...

4**)

Якщо

МОЛОКО = 213141
КОМПОТ = 412516
СІК = 784
КАВА = 4909

Тоді

КАКАО = ...
СІК КІВІ = ...

2*. Які літери треба поставити замість знака питання? Вибери правильний варіант відповіді з довідки.

СИ	ІА	ПЛ
КД	НУ	ЕА
УА	ВХ	?

УМ	ЛО	ФЛ	ІА	КП
----	----	----	----	----

Довідка

3*. Запиши слова, які отримаєш, виконавши ці незвичайні дії.

Наприклад

СПОРТ – (>1 і <3) = СОРТ
 РИСКА – (>3 і <5) = РИСА
 КОМОРА – (>3 і <6) = КОМА

ПОЛІТ – (>1 і <3) = _____
 СОРОМ – (>2 і <5) = _____
 КОМОРА – (>2 і <5) = _____
 МУРАШКА – (>2 і <6) = _____

.Поміркуй.

ЯКЩО

2121 = БАБА
 3791 = ВЕЖА
 5131 = ЃАВА

ТОДІ

9121 = ...
 3141 = ...
 3161 = ...
 9141 = ...
 21419 = ...

5. Яка наступна літера?

А, В, Г, Е, ...

6. Із географічних назв утвори нові слова, «віднявши» кілька літер.

Наприклад

ЕСТОНІЯ – 22 = ТОН

ІНДІЯ – 20 = ДІЯ

БАНГЛАДЕШ – 42 = ЛАД

ТУНІС – 20 = _____

ГВАТЕМАЛА – 32 = _____

МАКЕДОНІЯ – 06 = _____

ПОРТУГАЛІЯ – 33 = _____

ШВЕЙЦАРІЯ – 42 = _____

МОНГОЛІЯ – 32 = _____

АРГЕНТИНА – 24 = _____

7*. Поміркуй.

1)

ЯКЩО

два + два = 6
чотири + чотири = 12
один + два = 7
вісім + вісім = 10

ТОДІ

сім + десять = ...
вісім + одинадцять = ...

2)

ЯКЩО

чотири – три = 3
вісім – два = 2
десять – чотири = 0

ТОДІ

вісім – сім = ...
дванадцять – один = ...

8. Додай до слова літеру, щоб утворилося нове слово. Запиши його. Можеш навіть придумати кілька слів.

Наприклад

СЕНС + **А** = СЕАНС

ПАРА + **Д** = ПАРАД

1) РУКА + = _____

2) ГРА + = _____

3) КІТ + = _____

4) СОРТ + = _____

5) ПЛЮС + = _____

6) МОВА + = _____

7) СОН + = _____

8) ЗІР + = _____

9) ПАН + = _____

10) ОСА + = _____

11) КУРКА + = _____

12) ПІВЕНЬ + = _____

13) ТИР + = _____

14) СЛОН + = _____

9. Заміни кульки числами так, щоб разом з літерами утворилися нові слова.

Наприклад

МІ + **100** = місто

40 + А = сорока

1) Г + + А = _____

2) С + + БОК = _____

3) ПІ + + Л = _____

4) Р + + А = _____

5) ТІ + = _____

6) ВІ + + НА = _____

3. Музей анаграм

Анаграми – це слова, в яких літери стоять не на своїх місцях.

1. Прочитай анаграми. Скористайся підказками.

1) Сонас, варєб, пали, семерка, буляня, шивня, шургак, аниля, толяпо, зереба.

Підказка: *дерева.*

2) Датроня, люптань, возгадки, марошка, кіфала, явлоніка, ладіголус, сарниц.

Підказка: *квіти.*

3) Калеле, норова, косора, бугол, лязозу, робогець, тівкалас, теляд, весолой, сициня, лоре, кілос, вosa.

Підказка: *птахи.*

4) Ларік, чиутель, фошер, ліпот, ропведаць.

Підказка: *професії.*

2. Прочитай і запиши зашифровані назви різних видів спорту.

1) ТУФ + ЛОБ = _____

2) РАК + ЕТА = _____

3) ВЕСЛО + ПОРТ = _____

4) КЕТ + БАЛБОС = _____

5) ЛАП + ВАННЯ = _____

6) МІНА + ГАСТИК = _____

7) ХИ + АШ = _____

8) БАТОН + МІНД = _____

9*) РАМА + ФНО = _____

3. Прочитай і запиши заанаграмовані слова.

- 1) ВІЄ + СОЛОД = (частина мови)
- 2) НОТНА + РАГУ = (вид мавп)
- 3) КІНО + МЕР + АКА = (технічний пристрій)
- 4) ХАН + КОНЯ = (дивовижне почуття)
- 5) КОМА + ГОЛ + ВОЛО = (складна задача)

4. Прочитай і запиши анаграми про школу.

- 1) ЛАСКОНИК + ТРЕТЬ = _____
- 2) ЗАЛП + СОРТ = _____
- 3) ЕРА + ВЕПР = _____
- 4) МАК + МАТИ + АТЕ = _____
- 5) ЕЛЬФ + ПОРТ = _____
- 6) РИФМА + ЕТИКА = _____

5. Прочитай анаграми-приказки.

1) Мена етії рабдини, щоб до бане даліста.

2) На зиньке вередо
і зоки сачкуть.

3) Лимуни ті сачи,
що тілали вобсаки.

4) Севною і в рогобця витпо.

5) Босяїш рогобців – не сій ропса.

6) Догуй даді на чіп
бо й мас дебуш тма.

7) І рочна карук іліб
яцяй сене.

8) Бицуля – то напна з рїг,
що має на босї сот шїрк.

9) Сажки німе, тох вїйт
гурд, то я сажку, тох ти.

10) Аз водам цямизай жібопиш –
ногодож не мавпїйєш.

11) Ячи би вароко чимала
а воят чамовла.

ЗАЛ ДЗЕРКАЛЬНИХ АНАГРАМ

Дзеркальні анаграми – це слова, які при читанні у зворотному напрямку мають інше значення.

Наприклад

Гул – луг; мир – Рим.

1. Допиши одну літеру так, щоб отримані слова стали дзеркальними анаграмами.

1) КІ □ ; 2) СИ □ ; 3) БА □ ; 4) КУ □ ; 5) ШРА □ .

4. Музей метаграм

Метаграми – це набір слів, у якому кожне наступне слово відрізняється від попереднього лише однією літерою.

Наприклад

З	У	Б
Д	А	Х

З	У	Б
Д	У	Б
Д	У	Х
Д	А	Х

Р	І	К
Б	А	С

Р	І	К
Р	А	К
Б	А	К
Б	А	С

1. Перейди від верхнього слова до нижнього, змінюючи на кожному кроці лише одну літеру.

Б	А	С
Р	А	Й

Л	О	З	А
Р	О	С	А

К	О	М	А
П	А	Р	А

З	І	Р	К	А
М	А	С	К	А

Л	У	С	К	А
К	А	З	К	А

М	А	Р	К	А
Б	А	Н	К	А

ЗАЛ МЕТАГРАМ ІЗ «СІДЛОМ»

«Сідлом» у метаграмах називають незмінну частину слова.

1. Встав пропущені літери так, щоб утворилися різні слова.

Наприклад

ГРИ

ГРИ

ГРИ

Тут склад «ГРИ» є «сідлом».

Варіант відповіді: ГРИ П, ГРИ Б, ГРИ М.

1) ІСТО
 ІСТО

2) ОЛОС
 ОЛОС

3) ОРЕ
 ОРЕ

4) ІЛКА
 ІЛКА

5) ЛА
ЛА
ЛА

6) ГРА

ГРА

ГРА

ГРА

7) КО А

КО А

КО А

КО А

8) АСКА

АСКА

АСКА

АСКА

9) АЙКА

АЙКА

АЙКА

АЙКА

АЙКА

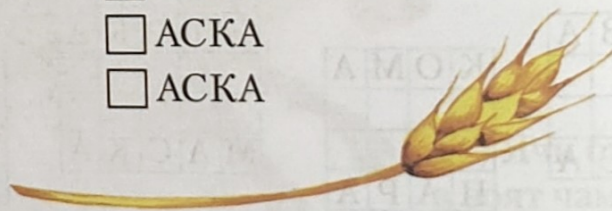
10) УМА

УМА

УМА

УМА

УМА

2. Допиши над рисками літери так, щоб утворилися різні слова.

Наприклад

П О Т О П
М О Т О Р

1) _ А Р А _
_ А Р А _
_ А Р А _
_ А Р А _

2) _ О Р О Н А

_ О Р О Н А

_ О Р О Н А

_ _ О Р О Н А

_ _ О Р О Н А

_ _ О Р О Н А

_ _ _ О Р О Н А

3) _ О Р О _

_ О Р О _

_ О Р О _

_ О Р О _

_ О Р О _

_ О Р О _

_ О Р О _

4*) _ _ И В А

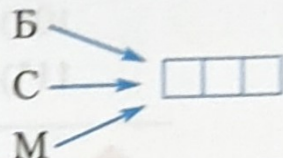
_ _ И В А

_ _ И В А

_ _ И В А

_ _ И В А

5) З «б» – жахливою буваю,
з «с» – для кухаря важлива,
з «м» – я хутро поїдаю.

5. Музей паліндромів

Паліндроми – це слова чи словосполучення, які в обидва боки читаються однаково. Часом їх ще називають словами-перевертнями.

Наприклад

Слова: око, біб, кок, вів, вив, зараз.

Вислови: мороз узором. Сіно ніс. І ніс у сіні.

1. Розгадай паліндроми.

О Р К

В П И

И Р В

П О

И Л В

2. Допиши літери так, щоб утворилися паліндроми-імена.

А _ Н _ _ Л _ А _ _ И _ _ П _

3. Пригадай основне правило побудови паліндромів. Впиши відповідні літери і прочитай паліндроми-вислови.

- 1) С _ р і _ и _.
- 2) К _ т у _ і _.
- 3) О _ ес _ _ і ве _ _ л _.
- 4) _ оз _ _ з ка _ _ к.
- 5) _ м _ _ е не _ а.
- 6) _ _ е _ _ гус _ ня.
- 7) _ і _ о ді _ _ н _ с.
- 8) _ _ _ _ га н _ _ ород.
- 9) _ _ _ _ _ вип _ _ Савка.
- 10*) Сі _ _ кос _ _ ви _ _ о н _ _.
- 11*) Ог _ -г о! _ к _ зо _ у к _ _ а _ а - _ о - _

6. Музей шифрограм і криптограм

ЗАЛ ШИФРОГРАМ

1. Цифри від 0 до 9 позначено двома літерами. Прочитай шифрограми, вибираючи з двох літер одну. Утворені слова повинні бути іменниками.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
СМ	БИ	ЛА	ВК	НХ	ОГ	НД	УЗ	ТП	РУ

0942 _____

8598 _____

5592 _____

9953 _____

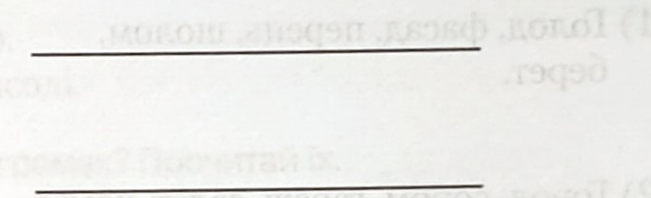
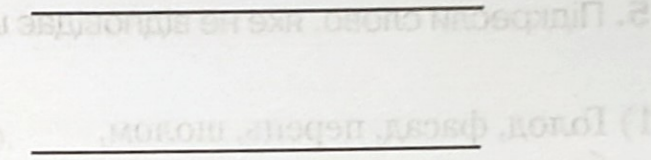
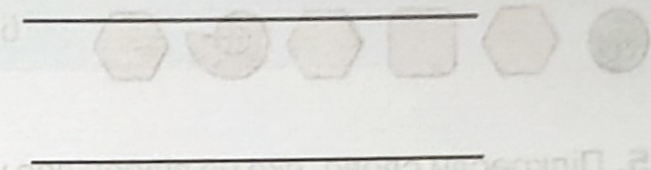
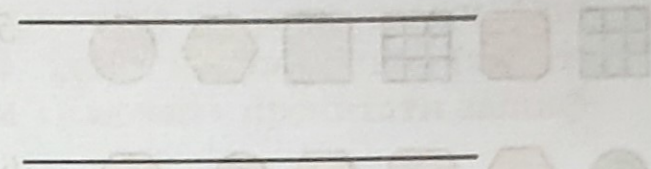
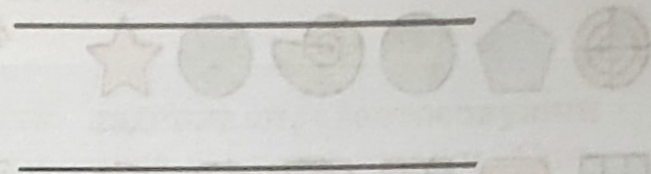
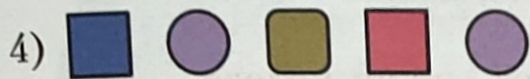
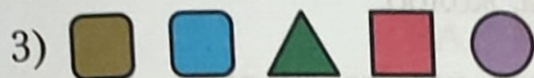
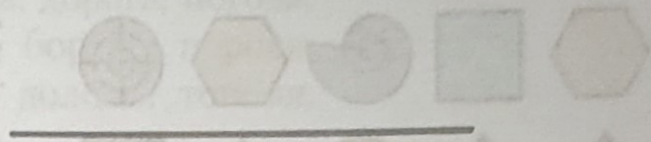
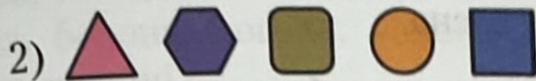
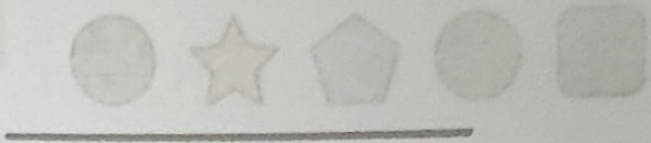
4920 _____

55954 _____

0125 _____

55232 _____

У цій шифрограмі закодовано слова: КАКАО, МАРКА, КОМАР, КОШИК, ГУМОР, КОЛОС, МИСКА, РАМКА. Запиши навпроти кожного коду відповідне слово.

3. Розшифруй цифрову шифрограму-загадку. Пам'ятай, що кожна літера в українській абетці має власний порядковий номер, а всього в ній 33 літери.

18, 1 ___ 19, 6, 18, 19, 17, 24 ___ 15, 12, 18, 27, 12 –
 6, 11, 3, 1, 15, ___ 1 ___, 18, 1 ___ 12, 18, 29, 19, 17, 24,
 ___ 15, 12, 18, 27, 12 – 26, 21, 19, 2, 1, 15.

Відповідь: 3, 24, 6, 19, 28, 15, 1.

4. Із п'яти поданих слів лише одне відповідає вказаному шифру.
Яке це слово?

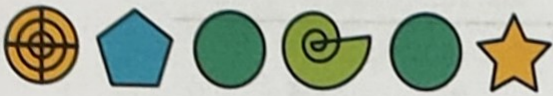
1) Зошит, собор, казка,
ласка, насос.

2) Запах, струм, тачка,
кізка, сосна.

3) Спуск, гонор, добро,
варта, жолоб.

4) Сокира, корито, спалах,
доміно, ананас.

5) Огірок, сплата, молоко,
фігура, зозуля.

6) Перина, комета, скелет,
карась, задача.

5. Підкресли слово, яке не відповідає шифру.

1) Голод, фасад, перець, шолом,
берет.

2) Город, сором, гараж, салат, комар.

3*) Совок, волос, голос, колос, кокон.

4*) Горох, корок, парад, гараж, порох.

5) Порада, посада, страва, терези,
помада.

6) Болото, золото, засада, шарада,
порада.

5. Лише одне слово не відповідає шифру. Знайди це слово.

Сорока, морока, порода, ворота, корова, дорога, погода, сомора, лобода, солома, полоса, колода, борода, пороса, голова, борона, вогонь, волога, догори, долоня, тополя, золото, щоночі.

ЗАЛ КРИПТОГРАМ

Важливі послання часто надсилали, застосовуючи спеціальний метод шифрування – криптограми. Спочатку треба розгадати ідею шифрування (знайти «ключ»), а потім за цим «ключем» прочитати зашифроване послання.

1. Прочитай криптограми.

Друзіпізнаютьсявбіді.

Гостресловечкоколесердечко.

Чоловікбездруга – щоїжабезсолі.

2. Яка ідея шифрування в поданих криптограмах? Прочитай їх.

1) Де ревоп із нають поп лодах, люди ну – поділ ах.

2) Хтов літ кудар муе, тойв зим кубі дучуе.

3) Здо ров'яз агро шінеку пиш.

3. Прочитай криптограми-приказки. Скористайся підказками.

1) Дружба служба як-не-як дзеркало: холодне розіб'єш, мудруючи, не так складеш сумуючи.

Підказка: непарні числа.

2) Дорога в небо ніч ранкову найтемнішу разом про зелене сонце гірко пам'ятай.

Підказка: парні числа.

4. Прочитай криптограми. Ключ знайдеш у підказці.

Підказка: починай з початку. Крок = 2.

1) В І Е О Л В И М К О Е Р Д І Е К Р У Е С В У О
П А О Р В У О С Л Я І Д Р Е О Ж С У Т А Е Ч .

2) Д В О Р М У А О Й У С А Т М І Р Н А И
П І О Р М И А С Г У А М Ю С Т В Ь У .

5*. Прочитай криптограми. Ключ знайдеш у підказці.

Підказка: починай з початку. Довгий крок. Аж 3.

1) В О Л І С А Д У К С Е Н В И Р О С Т Є Ж
Ц І З У Т І В І К О Н У С І Р Е Н А С Е
О Р В А Ч Т Е П Е Р А Ч І Б Е С О Ш У К

2) Т О С Е Р І П А Е Л О Р Е С Е С У К Л А Б О К
О В А Ц О М А І Р Е В А Л М У К О Р І Р У Д О
К А З А В З О Ш І Т О Г О С Р О М І К М Є Л О

6*. Прочитай криптограми. Ключ знайдеш у підказці.

Підказка: шануй українську мову.

1) **HARSZADWJ TIGLZYKQFI PALZKI**
LQWAZNFYTLFЬ.

2) **SQXTGO MOVBWЧZITCЬ, LTOSЙ TPWЬVOZX**
LHGASBNЧЗИQTЬ.

7*. Прочитай криптограми-приказки.

Підказка: згадай, як повзе рак.

1) **ИЛОКІН ЖІН, ОНЗІП ЕЩАРК.**

2) **УЧАКС УДОВ У А, ЮАКІТВ ЮНГОВ ДІВ.**

3) **АДАР І МИТ – АТАГАБ АТАХ МИЧ.**

8. Подані криптограми-приказки мають один ключ шифрування. Прочитай їх.

Ключ: кожне слово – рак.

1) САЧ КЯ АДОВ, ЕСВ ДЕРЕПВ ЕДІ.

2) ИЛОК АЗ ЕСВ ЯСШЕМЬЗІВ, ОТ ОГОЧІН ЕН ШИБОРЗ.

3) ЕН АНЖОМ АН ОБЕН ИТЗІЛАЗ АТ ЗЕРЕЧ УВОЛОГ ИНАТШ ИТУНИКС.

9. Розшифруй криптограми. Запиши відповідь у табличку. Перші дві криптограми вже розшифровані.

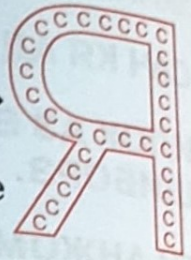
1	7 Н у М	7 нот у музиці
2	29 Д у Л у В Р	29 днів у лютому у високосному році
3	60 С у Х	
4	365 Д у Р	
5	7 Д у Т	
6	12 М у Р	
7	10 Ц у М	
8	33 Л В У А	
9	7 К у Р	
10	32 З у Р Л	
11	100 С у М	
12	1000 Г у К	
13	24 Г у Д	
14	10 Ц у Т	

10. Придумай свої криптограми.

7. Національний парк ребусів

Ребуси – це зашифровані в малюнках слова або речення. Наприклад, слово «пояс» можна зашифрувати ось так: по літері «Я» написати літеру «С» – «по Я – с».

У ребусах часто використовують коми. Але кома перед малюнком – не розділовий знак. Вона означає, що в слові, яке є назвою цього малюнка, слід забрати першу літеру. Кома після малюнка свідчить про те, що відкидається остання літера. Якщо побачиш дві коми, то без вагань збирай дві літери.

Наприклад

Звісно, тут зашифроване слово «лікар», тому що

~~ПЕЛІКАН~~

1. Розшифруй ребуси.

1)

2)

3)

~~П~~ Д

4)

~~З~~ Р

5)

~~Ж~~ ЦЯ

6)

„А

7)

Й 1 „

8)

„Я

9)

8. Крамниця загадок

1. Відгадай загадки.

1) У кого гаряча вода через ніс ллється?

2*) Згорнеш – клинець,
Розгорнеш – млинець.

3) У лісі живе,
В селі курей краде.
По полю та лісу ганяє,
Овець хапає та всіх лякає.

4) Сидить дід за подушками
І стріляє галушками.

5) Стоїть дуб, а на нім
Дванадцять гілок,
А на кожній гілці по чотири гнізда.
А на кожному гнізді
По семеро пташенят.

6) Що сходить без насіння?

7) Весь світ годує, а сама не їсть.

8) Що то за гість,
Що темноту їсть?

9*) Рідні брат та сестра:
Її всі бачать, та не чують,
Його всі чують, та не бачать.

10) Дощик тато
Й сонечко мати
Вивели доньку
В небо гуляти.

11) Хто вік біжить і не втомиться?

12) Текло, текло й під скло лягло.

13) Летить, а не горобець,
Виє, а не звір.

14) Два брати у воду дивляться, а повік не зійдуться.

15) Вузлувата і листата,
А доспіє – головата.

16) Що то за голова, що лиш зуби і борода?

17) Ніхто їх не лякає, а вони тремтять.

18) Хто на літо одягається, а на зиму роздягається?

19) Не мотор, а гуде,
Не пілот, а летить,
Не гадюка, а жалить.

20) На городі молода
Пишні коси розпліта,
У зеленії хустинки
Золоті хова зернинки.

21*) З «І» – лежу я на дивані.
З «И» – пливу я в океані.

22) Родиться з хвостом,
А як виростає,
Хвіст відпадає.

23) Які ноги, такий ніс,
По болоті ходить скрізь.
Аж на хаті хату має,
Жабам всім рахунок знає.

9. Палац асоціацій та асоціативних загадок

ЗАЛ АСОЦІАЦІЙ

Пам'ятаєш, на Планеті Міркувань-2 ти ознайомився з висловами, які нагадували якийсь шифр: кажуть одне, а розуміють інше. Це тому, що слова в цих висловах вживалися не в прямому, а в переносному значенні. Координатор Мудрик також вирішив підібрати для тебе завдання зі словами в переносному значенні.

1. До поданих слів добери спільне слово. Воно вказує на ознаку предмета. Підкресли слова, вжиті в переносному значенні.

Наприклад

Думка, постріл, слово – **влучні**.

Воля, злива, почуття – **сильні**.

Кропива, біль, перець – **пекучі**.

1) Сталь, дружба, знання – _____

2) Листя, клімат, білизна – _____

3) Вата, котик, хмара – _____

4) Досвід, сльози, перець – _____

5) Клас, сніг, кохання – _____

6) Смак, нитка, талія – _____

7) Виступ, перемога, брошка – _____

8) Річка, оплески, фантазія – _____

9) Очікування, коридор, життя – _____

10) Пора, серце, чай – _____

11*) Характер, рука, пух – _____

12*) Учений, перерва, очі – _____

13*) Поверхня, вік, дах – _____

14**) Риба, легенда, вода – _____

2. До поданих слів добери спільне слово. Воно повинно означати дію. Підкресли слова, вжиті в переносному значенні.

Наприклад

Зерно, знання, морква – **сіяти**.
«Сіяти знання» означає «навчати».

- 1) Погода, настрій, життя – _____
- 2) Очі, зірка, свічка – _____
- 3) Сонце, насіння, сніг – _____
- 4) Час, стріла, птах, літак – _____
- 5) Дитина, дерево, тісто – _____

3. Впиши в порожні клітинки слово, яке може вживатися з усіма поданими словами. Воно повинно відповідати на питання як і?.

Наприклад

вітер

газета

квіти

с в і ж і

страви

хліб

постіль

- 1) серце статуетка рибка годинник

□ □ □ □ □ □ □ □

перстень руки медаль осінь

- 2) ведмідь прапор хмари зуби заєць
- цукор _____ ворона
- заздрість ручки ночі плями вірш

□ □ □ □ □ □ □ □

- 3) ряса волосся шкіра мурахи
- хмари _____ очі
- смола хліб чай золото

ЗАЛ АСОЦІАТИВНИХ ЗАГАДОК

1. Кілька підказок допоможуть тобі відгадати слово, яке задумав координатор Мудрик.

Наприклад

Концерт, ноти, звук, інструменти – **музика**.
Рама, чисте, дивитися, шибка – **вікно**.

- 1) Хитрість, тварина, ліс, сестричка – _____
- 2) Горішки, дупло, хвостик, запасатися – _____
- 3) Пісок, чай, солодкий, буряк – _____
- 4) Ніч, птах, мудрість, миша – _____
- 5) Дерево, Мальвіна, ніс, казка – _____
- 6) Тінь, гілки, стовбур, меблі – _____
- 7) Цегла, сусіди, картина, шпалери – _____
- 8) Білочка, ліщина, молоток, луцтити – _____
- 9) Зубці, волосся, пластмаса, зачісувати – _____
- 10) Горби, вантаж, караван, пустеля – _____
- 11) Стрілки, ходить, будить, рука – _____

2. Відгадай задумані іменники.

1) Круглий, нитки, спиці, киця	кл _____ к
2) Крапочки, отрута, ліс, дощ	м _____ р
3) Рот, мова, гострий, м'який	я _____ к
4) Ліс, лікар, стовбур, комахи	д _____ л
5) Небо, транспорт, диспетчер, птах	л _____ к
6) Розумна, коси, шапка, мудра	г _____ а
7) Чорний, клавіші, педаль, музика, сцена	р _____ ь
8) Твердий, білий, гора, лід, океан	а _____ г
9) Минає, вільний, годинник, чекати	ч _____ с
10) Носик, окріп, вогонь, вода, посуд	ч _____ к
11) Високий, сильний, співак, оперний	г _____ с

3. Відгадай задумані дієслова.

Наприклад

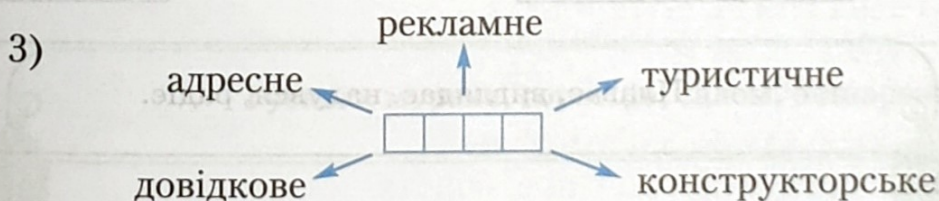
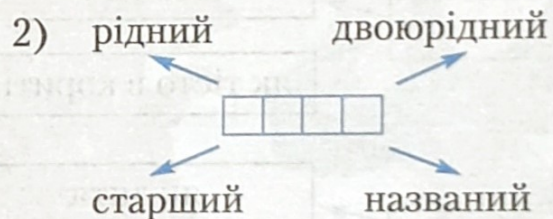
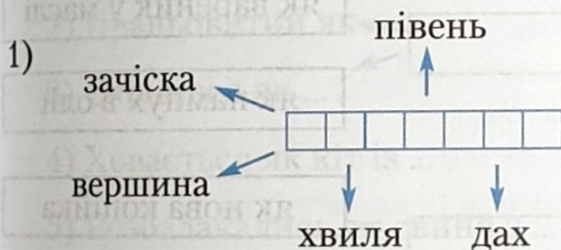
Правило, друзі, вірш, минуле – **згадати**.

- 1) Довго, друзі, годинник, дитину, гостей – _____ .
- 2) Голосно, швидко, правду, пошепки, постійно, одночасно, мікрофон – _____ .
- 3) Спиною, додому, назовсім, назад, кругом, батьківщина – _____ .
- 4) Рояль, шахи, скрипка, бадмінтон, роль, театр, сцена – _____ .

4. Впиши відповідне слово в порожні клітинки. Це слово повинно бути іменником.

Наприклад

10. Мистецька школа образних порівнянь

Спостерігаючи за живою природою, люди помічали подібність між поведінкою тварин і людей. Усі знають про pracowитість мурах, полохливість зайців, хитрість лисиць, неповороткість ведмедів. Тому, виділяючи якусь істотну рису, людину часто порівнюють з певною твариною. Наприклад: *pracовитий як мураха, полохливий як заєць*. Так виникли образні порівняння, якими, певно, користуєшся і ти. Якщо ти виконаєш запропоновані завдання, твій запас влучних і цікавих порівнянь значно збільшиться.

1. Встав у прямокутник слово з довідки, яке підходить одразу до обох виразів.

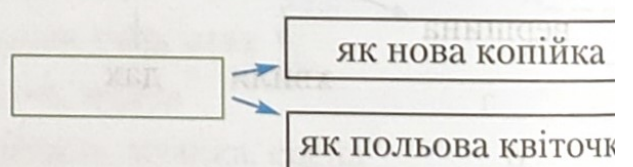
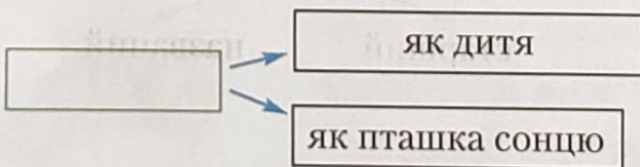
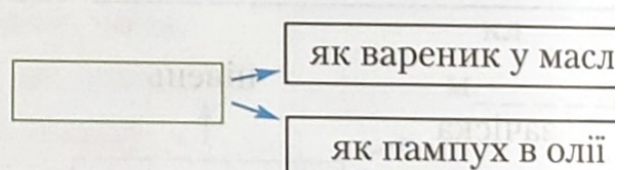
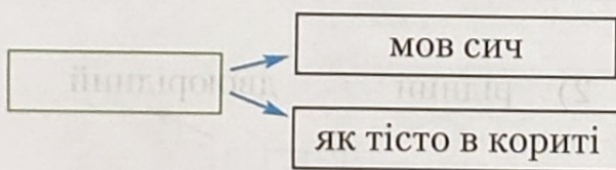
Наприклад

ходить

як корова за телям

як муха до меду

Плаває, виглядає, надувся, радіє.

Довідка

2. Ліворуч – початок порівняння, праворуч – його закінчення.
З'єднай частини в одне ціле.

1) Бачив
Червоний
Вискочив
Швидкий
Видно

як мак.
як заєць.
як свої вуха.
як удень.
як вітер.

2) Опустив вуха
Співає
Крутиться
Мокрий
Гарна

як соловейко.
як лопух на дощ.
як хлющ.
як писанка.
як дзига.

3) Хлопець
Солодкий
Сопе
Схожий
Легкий

як мед.
як дві краплі води.
як пух.
як ковальський міх.
як сокіл.

3. Вибери слово з довідки, яке правильно завершує образне порівняння.

ЗАВДАННЯ 1

- 1) Душа чиста мов *кристаль*.
- 2) Працьовитий як ...
- 3) Схопився як ...
- 4) Ховається як кіт із ...
- 5) Розбалакались як свиня з ...
- 6) Спритний як ведмідь до ...

Гускою, мураха, горобців, салом, ошпарений.

Довідка

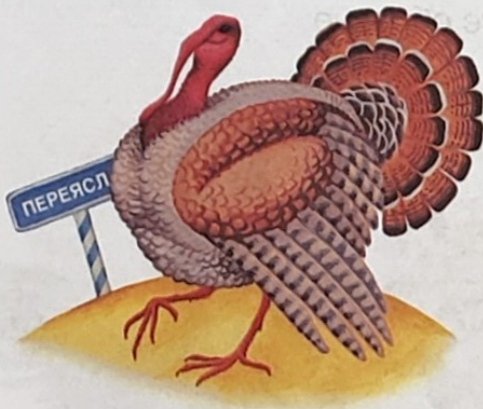
ЗАВДАННЯ 2

- 1) Чистий мов
- 2) Холодний як
- 3) Танцює як цап на
- 4) Дівчина як у лузі
- 5) Був, та не стало, як язиком
- 6) Чим нива чорніша, тим хлібець
- 7) У зайця стільки стежок як у клубку

Злизало, льоду, сльоза, калина, більший, ниток, лід.

Довідка

4. У кожному завданні знайди два подібних за змістом порівняння. З'єднай їх лініями.

- 1) Голосочок мов дзвіночок.
Як сніг на голову.
Зимою деньок як жаби хвостик.
Як грім з ясного неба.
Зір як у орла.
- 2) Видно як удень.
Мороз аж скалки скачуть.
Ходить як пінгвін.
Чистий мов погожий день.
Ходить як індик переяславський.

- 3) Упертий як осел.
Німа як риба.
Б'ється як риба об лід.
Знаю як своїх п'ять пальців.
Уперся як баран у нові ворота.

11. Скарбниця народної мудрості

Приказка – це короткий влучний вислів, який образно називає якесь життєве явище. Наприклад: *як кіт наплакав*, тобто дуже мало.

Прислів'я – це повчальні вислови, що створив народ на основі багатовікового досвіду (різних життєвих ситуацій). Прислів'я передаються з покоління в покоління і є для нас добрими порадами. Наприклад: *Не той друг, хто медом маже, а той, хто правду каже*.

1. Добери слово, яке правильно закінчує прислів'я або приказку. Скористайся довідкою.

ЗАВДАННЯ 1

У нероби завжди
За деревами й лісу не
Як у лісі гукнеш, так і
Кожний вітер по-своєму
Поспішиш – людей
Восени і горобець

Де відвага, там і
Сміливим доля
До собаки підходь ззаду, а до коня

Помагає, бачить, щастя, багатий, спереду, дує, насмішиш, неврожай, одгукнеться.

Довідка

ЗАВДАННЯ 2

Вогонь кочерги не

В чуже просо не пхай

Голкою криниці не

Знає кіт, чиє сало

Кожна капуста має свою

«Добре» і «швидко» сходяться

Сильніш звіра від кішки нема для

Кожна мить життя –

Нема такого дерева, щоб на нього птиця не

Не той друг, що медом маже, а той, хто правду

Носа, сідала, благо, боїться, голову, мишки, з'їв, каже,
викопаеш, рідко.

Довідка

ЗАВДАННЯ 3

Бджола мала, та й та

Без праці нема життя і

Друга шукай, а знайдеш –

Котрий кінь везе, того ще й

Корова забула, як телятком

Без праці нема й

Корова, що дуже реве, мало молока

Красна ріка берегами, а обід

Природа, час і терпіння – три великі... .

Осел багато подорожував, та все додому ослом

Лікарі, хліба, була, поганяють, вертався, собаці, працює,
тримай, пирогами, дає.

Довідка

2. З'єднай початки й закінчення прислів'їв.

1) Доки грім не вдарить — там щастя водиться.
Де лелека водиться, аби не плакало.
Чим би дитя не тішилося, дядько не перехреститься.
Широкі ворота увійти, той не боїться, що впаде.
Хто на землі сидить, та вузькі вийти.

2) Як сіно косять, та не хилиться.
Не питай старого, аби не суперечка.
Рад би небо прихилити, а питай бувалого.
З неба зорі хватає, то дощу не просять.
Нехай буде гречка, а під носом не бачить.

3) Що посієш, тому калюжа не страшна.
Хто по морю плавав, те й пожнеш.
Два дощики у маю, від дощу не розтопиться.
Чоловік не з солі, вмів дрижати, то змерз би.
Так холодно, що якби не певно бути врожаю.

4) Якби не було ночі, та у воду не хоче.
Готуй влітку сани, а той, що в коморі.
Не той урожай, що на полі, а взимку — воза.
Хто більше робить, той менше говорить.
Їв би кіт рибку, то не знали б, що таке день.

5) Неправдою далеко зайдеш, ніж ніколи.
Добра порада а про другий дбай.
Один урожай збирай, а вовк і в хату.
Краще пізно, та назад не вернешся.
Про вовка промовка, дорожча за гроші.

3. Слова в приказці помінялися місцями. Віднови початковий варіант.

- 1) З доброго сіна не буде поганої трави.
- 2) Не люди для людей, а речі для речей.
- 3) Під камінь вода тече не лежачий.
- 4) Хто сам приходить, той пізно собі шкодить.

4*. Два вислови з'єдналися разом і створили беззмістовну плутанину. Віднови початковий варіант.

- 1) Місяць без диму не гріє, та буває вогню не світить.
- 2) Любиш без здоров'я кататись – люби щастя возити й саночки немає.
- 3) Хто в ліс один, хто не витопче поля, а гусак по дрова.
- 4) Краще менше, доведе до Києва, краще та язик.

5. Віднови речення, добираючи слова з рамок.

Наприклад

Не той пес ... , що гавкає, а той, що

МОВЧИТЬ

кусає

1) Вогонь – добрий ..., але поганий

хазяїн

слуга

2) Хто ... набуває й ... витрачає, той ... має.

достаток

мудро

вчасно

3) Дощ ..., сонечко ..., буйні вітри голову

висушить

вимочить

розчешуть

6. Віднови затерті числа.

Наприклад

Розумній голові досить **2** слів.

1 година вранці варта **2** увечері.

- 1) одного не ждуть.
- 2) дерево – то ще не ліс.
- 3) бджола мало меду наносить.
- 4) за всіх, всі – за одного.
- 5) Лагідне телятко корови ссе.
- 6) голова добре, а краще.
- 7) разів відміряй, а раз відріж.
- 8) Добро там діє, де орють, а третій сіє.

7. У кожному завданні вибери два вислови, найбільш близькі за змістом.

- 1) Не кидай слів на вітер.
Менше говори – більше почуєш.
Не родись вродливим, а родись щасливим.
Слово – не горобець, вилетить – не впіймаєш.
Не копай іншому ями, бо сам у неї впадеш.

- 2) Хто вродився вовком, тому бараном не бути.
Слово не стріла, а ранить глибоко.
Своя хата краща від чужих палаців.
Ліпша своя солома, як чужа перина.
І чорна корова біле молоко дає.

- 3) Вовк вівці не товариш.
І вовк своїх вовчент любить.
Солома вогню не товариш.
З ким поведешся – від того й наберешся.
Не було б щастя, та нещастя допомгло.

8. Віднови прислів'я, добираючи слова з дужок.

1) Краще ... правда, ніж ... брехня.

(гірка, солодка)

2) ... дім буде, а ... – руйнує.

(незгода, згода)

3) Зробив ... як

(на сміх, наспіх)

4) Заліз у ... – забув і

(братство, багатство)

5) Не все те ..., що

(блищить, золото)

6) Кожна собака ..., але не кожна

(кусається, гавкає)

9. З якою приказкою зі зразка подібна за змістом наступна група приказок? Зафарбуй кружечки відповідним кольором.

Наприклад

Зробити добро ніколи не пізно.

Голодній курці просо сниться.

Поставили козу город стерегти.

- Вовка пастухом поставили.
 Не довіряй вовку череду.
 Ведмедя пасічником зробили.
 Не давай зайцеві моркву стерегти.

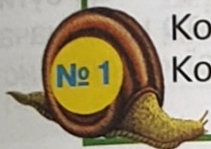
- У ведмедя десять пісень і всі про мед.
 Лисиця спить, а курей бачить.
 Кіт спить, а мишей бачить.

- Добро приходить до того, хто його кличе.
 Добрій людині в усіх краях добре.
 Хто чинить добро, той і має його.

10. Знайди, біля якого равлика живуть приказки. Запиши відповідний номер у кружечок.

- Кожна жаба своє болото хвалить.
- Гусь свині не товариш.
- Яблука від яблуні далеко не падають.

Кожний циган свою кобилу хвалить.
Всякий півень на своєму сміттю гордий.
Кожна лисиця свій хвостик хвалить.
Кожний лис свою нору любить.

Яка щепа, така яблуня.
Яке дерево, такий плід.
Яке зерно, такий хліб.
Яке коріння, таке й насіння.
Орел орла родить, а сова сову плодить.
Від лося – лосята, а від свині – поросята.
Яке дерево, такий клин; який батько, такий син.

Знайся кінь з конем, а віл з волонь.
Кінь волоні не товариш.
Не доросла свиня до коня.
Котоні з ведмедем не грати.
Ситий голодному не товариш.
Свиня коню не товариш.

12. Інститут мовних досліджень

Для збагачення мовлення люди часто використовують сталі вислови, які вживаються в переносному значенні. Часто їх можна замінити одним словом.

Наприклад

Якщо про когось кажуть: «У нього золоті руки», то це означає, що ця людина багато чого вміє робити руками й робить це дуже добре. А якщо хтось «народився в сорочці», то цій людині дуже щастить. «Грати першу скрипку» – це бути в чомусь першим. Коли хтось «підвищує тон», то це означає, що він став голосніше говорити. Людина, в якій «вітер свистить у кишнях», зовсім не має грошей.

1. Напиши номер слова, яке пояснює вислів.

Взяти гору 4

Єдиним фронтом 5

Викинути з голови _____

Підставити плече _____

Тримати під крилом _____

Сушити зуби _____

Нашорошити вуха _____

Клювати носом _____

Пекти раків _____

Замилувати очі _____

Задирати носа _____

За царя Гороха _____

1. Засоромитись

2. Забути

3. Оберігати

4. Перемогти

5. Разом

6. Допомогти

7. Дрімати

8. Сміятися

9. Насторожитися

10. Давно

11. Обманювати

12. Задаватися

2. Заміни кожний сталий вираз одним словом. Скористайся довідкою.

- 1) Поклавши руку на серце – широ.
- 2) Сипати дотепами – _____
- 3) Впадати у вічі – _____
- 4) Дерти горло – _____
- 5) Бистрий на розум – _____
- 6) Усім миром – _____
- 7) Коли рак на горі свисне – _____
- 8) Водою не розлити – _____

Нерозлучні, ніколи, спільно, помітити, жартувати, кмітливий, кричати.

Довідка

3. Впиши слово, яке означає те ж саме, що й подані вирази.

Наприклад

Як дві краплі води

с х о ж и й

Як викапаний

Ні те ні се

н і я

Ні риба ні м'ясо

Ні сіло ні впало

н е с п

Як сніг на голову

Приший кобилі хвіст

з а й

Як п'яте колесо до воза

р

Ні світ ні зоря

Ще треті півні не співали

з н

Було, та загуло

І сліду немає

4. Знайди для кожного виразу тлумачення в другому стовпчику.

- 1) Сушити голову
- 2) Товкти воду в ступі
- 3) Галопом по Європі

Дуже турбуватися за що
Надто швидко
Повторювати одне й те ж

- 1) Гіркий досвід
- 2) Не змигнувши оком
- 3) Тримати язика на припоні
- 4) Поцілувати замок

Не засумнівавшись
Ніхто не відчинив двері
Велике випробування
Не розповідати зайвого

5. Знайди близькі за змістом вислови. Напиши відповідний номер.

- 1) Зі шкури вилізти
- 2) Заглядати в душу
- 3) Комар носа не підточить
- 4) Тримати в шорах
- 5) Шукай вітра в полі
- 6) Пропонувати руку й серце
- 7) Вивести на чисту воду
- 8) Вкладати душу
- 9) Відкривати очі
- 10) Впасти в око
- 11) Жереб кинуто
- 12) Відродитися з попелу
- 13) Людина з великої літери

- 2 Намагатися зрозуміти
- Зробити ідеально
- Пропонувати одруження
- 1 Дуже старатися
- Викрити неправду
- Бути до когось суворим
- Не мати змоги розшукати
- Показувати правду
- Робити з любов'ю
- Вирішено остаточно
- Звернути увагу
- Дуже хороша людина
- Почати заново

6. Знайди вислови-близнюки і з'єднай їх.

Дихнути ніколи.
Напускати туману.
Забивати баки.
Виряджена як пава.
Засукавши рукави.
Позичати у Сірка очі.
Два чоботи – пара.
За красні очі.

Вичепурений як на весілля.
Збивати з пантелику.
Замилувати очі.
Ніколи вгору глянути.
Горіти зі стиду.
Працювати з азартом.
За дякую.
Яке їхало, таке й здибало.

7*. У кожному завданні вибери два вирази, найбільш близькі за змістом.

1) Відверта душа.
Як з гуски вода.
Дитя природи.
Щира вдача.
Від душі.

5) Зародити іскру.
Стати в пригоді.
Засіяти зерно.
Не покладаючи рук.
Сидіти на двох стільцях.

2) Душі не чути.
Віддати серце.
Зарадити горю.
Полегшало на душі.
Відлягло від серця.

6) За крок до перемоги.
Домашнє вогнище.
Непочатий край.
За мить до успіху.
За тридев'ять земель.

3) Не чуючи ніг.
Заморити черв'яка.
Псувати нерви.
Вгамувати голод.
Виручити з біди.

7) З легкої руки.
Теревені правити.
Точити ляси.
Від нині й довіку.
Нашвидкуруч.

4) Капустяна голова.
За словом у кишеню не лізе.
Глибокий погляд.
Завантажена людина.
Жвавий на язик.

8. На яку приказку зі зразка схожа за змістом подана група приказок? Напиши відповідний номер.

Наприклад

1. Ніде курці клюнути.
2. Як кіт наплакав.
3. Працювати до сьомого поту.
4. Піднести гарбуза.

З комарів носок.
З комареву ніжку.
Як у зайця хвоста.
Як макове зернятко.

Ніде голки встромити.
Ніде пальця просунути.
Ніде яблуку впасти.

Дати відкоша.
Спіймати облизня.
Залишитись біля розбитого корита.

Невтомно працювати.
Гори перевернути.
Працювати, не покладаючи рук.

4. МАНДРІВКА ДО ОСТРОВІВ МИСЛЕННЯ В МАТЕМАТИЧНОМУ МОРІ

Новий день відкриває нові
можливості.

ОСТРІВ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ

1. Тестування мандрівників. Віддалі

- Діти гралися в піжмурки. Павлик «жмури́в» біля великого дуба. Шукаючи дітей, він спочатку пробіг в одному напрямку 15 м. Потім у протилежному напрямку – 20 м. І ще 7 м у зворотному напрямку. На якій віддалі від дерева він опинився?
- Шукаючи малину, ведмідь Бурко пройшов 12 м вліво від свого барлогу. Потім повернув назад і пройшов ще 20 м. Потім знову повернувся й пройшов ще 8 м у протилежному напрямку. На якій віддалі від барлога він зупинився?
- Дельфін Ріо, вистрибуючи з води, підлітає над поверхнею моря на 2 м, потім пірнає в море на глибину 5 м і знову піднімається до поверхні води. Який шлях долає Ріо після того моменту, коли він вистрибнув з води?
- М'ячик упав на землю з висоти 3 м. Спочатку він підстрибнув на висоту 2 м, а потім – на 1 м. Який шлях подолав м'ячик до третього удару об землю?
- Пінгвіни Хоробрий та Відважний грали у хокей. Відважний був на віддалі 12 м від Хороброго. Після першого удару Хороброго кожний з пінгвінів відбив шайбу двічі, аж поки вона не зупинилася посередині між ними. Який шлях пододала шайба від першого удару до своєї зупинки?
- Хвилястий папуга втричі менший від папуги ара. Шия жирафи має таку ж довжину, як зріст 12 папуг ара. Скільки хвилястих папужок могло б поміститися вздовж шиї жирафи?

7*. Буратіно і Мальвіні терміново треба передати важливу звістку татові Карло, що чекає на протилежному березі озера. Мальвіна сіла на черепаху Тортилу, щоб переплисти озеро, а Буратіно побіг навкруг озера. До тата Карло вони дісталися одночасно. Озером треба плисти 100 м, а черепаха за секунду пропливає 2 м. Яку віддаль подолав Буратіно, якщо за секунду він пробігає 3 м?

8*. Барон Мюнхгаузен вирішив позмагатися з кенгуру Кенга в забігу на 100 м. Хто виграє змагання, якщо Кенга за секунду робить один стрибок довжиною 5 м, а Мюнхгаузен сів на чарівне ядро, яке за 3 секунди пролітає 20 м?

9*. Ельфик Лорін дуже любить ранкові польоти до лісу. Якщо він летить до лісу, дивлячись на небо, а назад – розглядаючи землю, то це забирає в нього 17 секунд. Якщо ж в обидві сторони він летить, дивлячись на землю, то політ триває 20 секунд. Скільки часу триватиме політ, якщо Лорін не відводитиме очей від неба?

2. Тестування мандрівників. Інтервали

1. Ласуня Нямнямка любить цукерки. Зараз у неї є 6 цукерок. На який час вистачить цукерок Нямнямці, якщо вона їстиме по одній цукерці кожні 20 хвилин?

2. Два братики-бегемотики Нік і Няк із задоволенням приймають вітаміни. Лікар Айболить радить дотримуватися його вказівок. Він прописує вітаміни лише тоді, коли в бегемотиків зникає радість в очах. Обчисли:

1) Скільки вітамінів з'їв Няк за 10 годин? Айболить дозволив йому їсти по одній вітамініці щогодини.

2) На скільки часу вистачить вітамінів Ніку? Йому можна їсти по 3 вітамінки через кожні дві години. Лікар залишив йому 15 вітамінок.

3*) Чи вистачить Няку 20 вітамінок до наступного огляду лікаря? Айболить прийде через 15 годин. Няку можна їсти по 4 вітамінки через кожні три години.

3. Привіт! Я – Книжка. Моя остання сторінка має номер 124. Скільки в мені аркушів?

4. Перша книжка має 100 аркушів. Друга – 200 сторінок. Яка книжка товща?

5. Незнайко вирішив прочитати книжку з 11 по 30 сторінку. Скільки аркушів прочитає Незнайко? Скільки днів він читатиме, якщо читає щодня по 2 аркуші?

6*. Книжка товщиною 2 см має 70 аркушів. Яка товщина книжки, що має 210 сторінок?

7. Іринка зайшла в ліфт на 5 поверсі й проїхала 3 поверхи. На якому поверсі вона опинилась?

8. Вінні-Пух і його друзі оселилися в одному будинку. Вінні-Пух – на першому поверсі, Паць – на третьому, а Кролик – на четвертому. Паць, піднімаючись на свій поверх, проходить 40 сходинок. До квартири Вінні-Пуха немає сходинок. На скільки сходинок піднімається Кролик?

9. Паць живе на третьому поверсі. Віслючок la-la, піднімаючись на свій поверх, проходить утричі більше сходинок, ніж Паць. До першого поверху сходинок взагалі немає. На якому поверсі оселився Віслючок?

10. Сова оселилася на 10 поверсі. Кролик – на четвертому. Крила Сови боліли, і на свій поверх вона піднімалася пішки. У скільки разів більше сідців треба пройти Сові? Відомо, що до першого поверху сходинок немає.

11*. Придбавши в магазині кульки, Віслючок і Паць вирішили подарувати їх Крістоферу Робіну. Він живе в їхньому будинку на 9 поверсі. До першого поверху сходинок немає. Віслючок сів у ліфт, а Паць вирішив побігти сходами. Коли Віслючок виходив із ліфта, Паць встиг добігти лише до 5 поверху. У скільки разів ліфт їде швидше, ніж Паць біжить?

12. Скільки разів треба розрізати макаронину, щоб поділити її на 2 частини? На 3 частини?

13. Італієць Спагетті полюбляє їсти довгі макарони. Щоб веселіше було обідати, він зав'язав на макаронині два вузлики. На кінцях макаронини Спагетті вузликів не в'язав. На скільки частин поділилася ця макаронина? Скільки вузликів треба зав'язати, щоб поділити макаронину на 5 частин?
14. Колесо має 12 спиць. Скільки проміжків між спицями?
15. Буратіно отримав від Мальвіни завдання написати сім вправ. Щоб не забути, він зав'язав на мотузці стільки ж вузликів. Два вузлики опинилися на краях мотузки. На скільки частин поділилася мотузка?

16. Попелюшка, готуючись до балу, пришивала до сукні гудзики. Вона виклала їх у ряд через кожні 3 см. Скільки гудзиків помістилось на віддалі 12 см?
17. Раки-будівельники викладали з морських мушель доріжки. Перший рак виклав п'ять мушель у рядок через кожні 4 см. Другий виклав дев'ять мушель через кожні 2 см. Чия доріжка виявилася довшою?
18. Щоб захистити місто від ворон, шість опудал виставили в ряд. Віддаль між кожними двома сусідніми опудалами – 2 м. Яка віддаль між крайніми опудалами?

19. На уроці фізкультури гномики вишикувалися у лінію на віддалі 1 м один від одного. «Лінія» розтягнулась на 19 м. Скільки було гномиків?

20. Попелюшка посадила чотири вишні рівномірно в ряд. Довжина ряду – 15 м. Яка віддаль між сусідніми вишнями?

21*. Уздовж бігової доріжки рівномірно встановлені стовпи. Через 12 секунд після старту бігун був біля четвертого стовпа. Через який час він буде біля п'ятого стовпа, якщо забіг почався біля першого стовпа, а швидкість не змінюється?

22*. Після того, як Шрек викрав принцесу Фіону, Дракон вирішив укріпити свій замок. Для цього він приготував 40 стовпів. Ними потрібно обгородити подвір'я замку, що має квадратну форму. Стовпи будуть встановлені через однакові проміжки. У кутах стоятимуть стовпи з прапорцями. Скільки стовпів буде встановлено вздовж кожної сторони?

23. У маленькому містечку країни Ліліпутів – свято: до них приїхав улюблений президент. Четверо друзів-ліліпутів, щоб краще його бачити, змайстрували собі драбини: 1) на 7 щаблів; 2) на 9 щаблів; 3) на 8 щаблів; 4) на 10 щаблів. На який щабель треба піднятися кожному з них, щоб бути посередині драбини?

24. Крокодил Гена і Чебурашка вирішили подорожувати потягом. Вони домовилися їхати в четвертому вагоні. Чебурашка сів у четвертий вагон з голови потяга. Крокодил Гена – у четвертий з хвоста потяга. Потяг має 8 вагонів. Чи потрапили вони в один вагон?

25. Петрик П'яточкін дуже хотів порахувати слоненят. Це вдалося йому лише тоді, коли Руденьке слоненя спіймало останній, десятий, м'яч. Цікаво, яким по порядку буде четверте слоненя, якщо рахувати справа наліво?

26*. Якось у казку про ріпку потрапив Шрек. Він одразу взявся допомагати тягти ріпку.

1) Шрек опинився п'ятим від початку й третім з кінця ряду серед персонажів казки. Скільки осіб тягло ріпку?
2) Коли підбігли ще Ослик і Дракон, Шрек опинився четвертим з кінця. Який тепер його номер, якщо рахувати від початку ряду?

27. Кротик Окулярчик погано бачить у сонячні дні. Через це, їдучи автобусом до своєї тіточки, він часто рахує зупинки. Кротик запам'ятав, що зупинка «Озеро» – шоста від початку руху автобуса. А на зворотному шляху – п'ята. Підкажіть кроту Окулярчику, скільки всього зупинок.

28. Уляна викладала тістечка рядочками. У кожному рядку – 7 тістечок. В якому рядку опинилося 16 тістечко?

29*. У морському царстві готується спортивне свято. Русалонька вишикувала спортсменів-рибок у колону: по 2 рибики в кожному ряду. Серед них є й Золота рибка. Якщо рахувати від початку колони, то вона знаходиться в другій парі. Якщо від кінця – в сьомій. Скільки всього рибок готується до спортивного свята?

30*. Котигорошко приготував мотузку довжиною 15 м. Йому потрібно розрізати її на частини, довжиною 3 м. Скільки разів треба відрізати мотузку?

31*. Тато Карло часто майструє іграшки з дерева. Йому достатньо 3 хвилин, щоб розпиляти колоду на дві частини.
1) За скільки хвилин він розпиляє цю ж колоду на 4 частини?
2) За скільки хвилин тато Карло розпиляє 10-метрову колоду на двометрові?

32. У професора Всезнайки народився син Знайко. Батько вирішив дарувати йому на кожний день народження один том енциклопедії. Останній, сьомий, том Знайко отримав у 24-річному віці. Назви дату народження Знайки.

33*. Листоноша Печкін дуже любив порядок. На поштовій скриньці він написав, що листи виймаються чотири рази на день, з 9 години ранку до 9 години вечора, через рівні проміжки часу. В які години листоноша Печкін виймає листи?

34*. Незнайко вирішив стати зразковим пішоходом. Тепер він дуже ретельно спостерігає за світлофором. Одного разу, чекаючи на свого друга Знайку, нарахував аж сім спалахів червоного світла. Скільки разів за цей час спалахнуло зелене світло? Жовте світло?

35*. Гноми запросили Білосніжку у свій ляльковий театр. У залі – 12 рядів. У кожному ряду – 15 місць. У Білосніжки місце під номером 73. В якому ряду вона сидітиме?

36*. Іринка живе в дев'ятиповерховому будинку. Номер її квартири – 77. На кожному поверсі – 4 квартири. На якому поверсі і в якому під'їзді живе Іринка?

ЗАДАЧІ З КАЛЕНДАРЯ

1. Кінотеатр працює в день після понеділка, в день перед четвергом і в наступний день після середи, а також у день перед понеділком. В які дні не працює кінотеатр?
2. Сьогодні – субота. Який день тижня буде через 10 днів?
3. Сьогодні – неділя, 25 лютого. Який день тижня був 10 лютого цього ж року?

4. Андрійко пішов у перший клас у 1998 році. В який клас він перейшов у 2006 році?

5. Гноми Бородань і Вухань святкували разом день народження. Виявилося, що вони народилися в різних століттях, а мають різницю у віці лише один день. Чи може це бути правдою?

6. Дві сестрички-близнючки йдуть у перший клас. Виявилося, що вони народилися в різних тисячоліттях, але різниця в часі їх народження всього півгодини. В які дні народились сестрички?

7*. Який рік у третьому тисячолітті читається однаково в обидва боки: зліва направо й справа наліво? Відомо також, що цей рік уже минув.

8. Барон Мюнхгаузен якось вирішив змайструвати повітряну кулю. 1 липня він почав працювати над цим грандіозним проєктом. Коли повітряна куля була готова, барон Мюнхгаузен влаштував святковий феєрверк. Цей день знову припав на 1 липня. Барон сказав: «Я будував цю кулю 53 тижні». Чому слухачі не повірили розповіді барона Мюнхгаузена?

9*. У мами-кенгуру – дві доньки. Крихітці Ру сьогодні виповнилося 52 дні. А її старшій сестричці Руді виповнилося стільки ж тижнів. Скільки років Руді?

10*. Барон Мюнхгаузен вирішив кожного вівторка й кожної суботи говорити чисту правду, нічого ніколи не вигадуючи. В останню, п'яту суботу місяця, він сказав, що минає десятий день, як він говорить правду. Чи дотримав слова барон Мюнхгаузен?

11. На Планеті Міркувань-3 час рахують дещо по-іншому, ніж на Землі. Тиждень тут триває 5 днів, місяць – 3 тижні, а рік – 10 місяців. Крихітці Момі з Планети Міркувань-3 виповнилось 2 роки. Крихітці Ру виповнився 1 рік на Землі. Полічи, хто з них старший.

12*. Святкуючи свій день народження з друзями, Знайко повідомив: «Позавчора мені було 9 років, а цього року виповниться 11». Коли народився Знайко? В який день вони святкували?

ЗАДАЧІ З ГОДИННИКОМ

1. Чебурашка і крокодил Гена домовилися зустрітись о такій годині, щоб від початку доби минуло стільки ж часу, скільки залишилося до її кінця. На котру годину призначена зустріч?
2. Попелюшка, пам'ятаючи застереження феї, дуже уважно слідувала за годинником на вежі. Котра тепер година, якщо від 6 години вечора:
 - 1*) хвилинна стрілка зробила півоберту?
 - 2) Хвилинна стрілка зробила 3 повних оберти?
 - 3*) Годинна стрілка зробила півоберту?
 - 4) Хвилинна стрілка зробила 6 повних обертів?
3. Журавель запросив Лисичку на обід. Від початку доби він чекає вже 33 години. Котру годину показує годинник у Журавля?
4. Котра година на годиннику в Буратіно, якщо:
 - 1) годинна й хвилинна стрілки співпадають? Відомо, що це ціла година.
 - 2) Годинна й хвилинна стрілки спрямовані в протилежні боки? Це також ціла година.
- 5*. Зараз 10 година ранку. Тато Карло вже давно працює. Через півгодини до нього має прийти директор лялькового театру, щоб забрати іграшки. Чи прийшов уже директор, якщо хвилинна стрілка після того зробила:
 - 1) чверть повного оберту?
 - 2) Третину повного оберту?
 - 3) Півоберту?
- 6*. Годинник на ратуші відбиває стільки ударів, скільки є годин. Між першим та останнім ударом о 3 годині пройшло 6 секунд. Скільки секунд пройде між першим та останнім ударом:
 - 1) о 5 годині?
 - 2) О 7 годині?
7. Сонце зійшло о 6 годині ранку. Колобок прокинувся, зістрибнув із підвіконня й покотився стежкою. О 8 годині вечора сонце зайшло. Колобок помітив пеньок і, солодко позіхнувши, заснув на ньому. Скільки годин мандрував Колобок?
8. Сова полює лише вночі. Скільки годин вона полювала, якщо сонце зайшло о 7 годині вечора, а зійшло о 8 годині ранку?

9. Киця Мурка спала з 9 години вечора до 7 години ранку. Чи виспалася вона, якщо їй потрібно спати хоча б 11 годин на добу?

10*. Буратіно і Мальвіна домовились зустрітися біля озера о 12 годині дня. Кожен з них прийшов вчасно за своїм годинником. Скільки хвилин Буратіно чекатиме на Мальвіну, якщо:

- 1) його годинник поспішає на 7 хвилин, а годинник Мальвіни – на 4 хвилини?
- 2) його годинник відстає на 3 хвилини, а годинник Мальвіни – на 4 хвилини?
- 3) його годинник поспішає на 5 хвилин, а годинник Мальвіни відстає на 3 хвилини?

3. Лабіринти арифметичних задач

1. У бджоли очей стільки, скільки в тебе, і ще стільки ж, та ще півстільки, як у тебе. Скільки ж очей у бджоли?

2. Мама-мишка купила шкарпетки трьом своїм дочкам. Скільки каченят могло б зігріти свої лапки цими шкарпетками?

3. На скільки більше лапок, ніж хвостиків, у чотирьох білочок?

4. Диня важить 2 кг і ще стільки ж. Скільки важить півдині?

5. Півхлібини важить півкілограма. Скільки важать 2 хлібини?

6. Кавун важить стільки ж, як дві половинки дині. Що важче: кавун чи диня?

7*. Ціна хлібини – на 60 коп. більша, ніж півхлібини. Скільки коштує хлібина?

8*. Четверть білого хліба коштує на 40 коп. дешевше, ніж половинка. Скільки коштує буханець хліба?

9*. Дюймовочка важить 50 г і ще половину своєї ваги. Скільки важить Дюймовочка?

10*. Вінні-Пуху подарували на день народження бочку меду, що важила 7 кг. У той же день Вінні-Пух скуштував його і навіть не помітив, як з'їв половину меду. Тепер бочка меду стала важити 4 кг. Скільки кілограмів меду було в бочці спочатку?

11. Лісові гномики змайстрували диво-ліжко на 5 поверхів. На першому поверсі спало 10 гномиків, а на кожному наступному – на 2 гномики менше. Скільки всього гномиків спало на диво-ліжку?

12. Карлсон прилетів до Малюка подивитися по телевізору мультфільм. Він одразу помітив на столі банку абрикосового варення. На першій хвилині мультфільму Карлсон скуштував першу ложку варення. Воно йому так сподобалося, що за кожну наступну хвилину Карлсон з'їдав удвічі більше варення, ніж за попередню. Коли мультфільм закінчився, банка спорожніла. Скільки ложок варення було в банці, якщо мультфільм тривав 5 хвилин?

13. Вінні-Пух іде до школи не поспішаючи. Від його будинку до школи 40 м. За хвилину він проходить лише 10 м, зате з'їдає дві цукерки. Чи схоче Вінні-Пух пити дорогою до школи, якщо він хоче пити вже після восьмої цукерки?

14*. Зазвичай Карлсон з'їдає варення втричі швидше, ніж Малюк. Коли вони сідали обідати, у банці було 400 г смачного персикового варення. Малюк з'їв би його за 4 хвилини. За скільки хвилин вони з'їдять це варення разом?

15. Якщо художник Сонечко купить 5 пензликів, у нього залишиться 12 грн. Якщо за ці гроші він купить одразу 6 пензликів, у нього залишиться лише 2 грн. Скільки коштує пензлик? Скільки грошей у художника Сонечка?

16*. Якщо Буратіно купить 4 олівці, то в нього залишиться 25 коп. Якби за ці гроші він купив 6 олівців, то в нього б залишилася 1 копійка. Скільки коштує один олівець? Скільки грошей у Буратіно?

17*. Буратіно вирішив купити Мальвіні 5 блакитних кульок. Після покупки в нього залишилося 50 коп. Але потім Буратіно передумав і повернув кульки. Він вирішив купити 7 рожевих кульок за тією ж ціною. Для цього йому не вистачило всього 10 коп. Скільки коштувала одна кулька? Скільки було грошей у Буратіно?

18. Якось в одній торбинці опинилися два гаманці та й стали розмовляти. «Я маю 6 п'ятикопійкових монет», – каже перший. «А я – 10 двокопійкових», – відповідає другий. Скількома монетами поділився перший гаманець з другим, якщо після цього грошей у них стало порівну?

19. Кіт Базиліо мав у гаманці 10 золотих монет. Буратіно позичив йому ще 5 монет. Після цього у Буратіно стало на 3 монети менше, ніж у Базиліо. Скільки золотих монет було у Буратіно спочатку?

20*. Курочка Ряба знесла золоті яєчка. Їх було порівну у двох гніздечках. Пробігаючи біля одного гніздечка, Мишка зачепила яєчка хвостиком, і два з них перекотилися в друге гніздечко. На скільки яєчок стало більше в другому гніздечку?

21*. У секції гімнастики – на 7 школярів більше, ніж у секції плавання. В якій секції буде більше учнів і на скільки, якщо 4 учнів перейдуть із секції гімнастики в секцію плавання?

22. На уроці фізкультури діти стали в ряд за зростом. Перед Анничкою стояло на четверо дітей менше, ніж за нею. Скільки дітей у ряду, якщо Анничка сьома за зростом?

23. Мишенята Круть і Верть вирішили стати працьовитими і допомогти Півникові. Вони знайшли в полі 15 зернят і розклали їх на дві купки. У першій купці – зернята для сніданку, у другій – для обіду. Зернят для обіду виявилося на 3 більше, ніж для сніданку. Як Круть і Верть поділили зернята на купки?

24. Купці з Індії подарували Шаху на 5 райських птахів більше, ніж Шах-Шараху. Скільки птахів отримав Шах-Шарах, якщо разом із Шахом вони отримали 19 райських птахів?

25. Переховуючись на дереві, Івасик-Телесик побачив 16 гусок, які летіли одна за одною. Котра гуска його помітила і взяла на крила, якщо за Івасиком-Телесиком летить на 7 гусок більше, ніж попереду нього?

26*. Глек із джином важать разом 20 кг. Глек важчий за джина на 14 кг. Скільки важить джин?

27. Червоній Шапочці та її мамі разом 35 років. Мама старша за дочку на 21 рік. Скільки років Червоній Шапочці?

28*. Трилітрова банка соку коштує 4 грн. Сік дорожчий за банку на 3 грн. Скільки коштує банка?

29*. У країні Гуліверів трьом покупцям у магазині розрізали 30-метровий рулет. У першого покупця рулет був на 2 м довший, ніж у другого, і на 2 м коротший, ніж у третього. Якої довжини рулет у кожного покупця?

30. Мавпочка Чита розклала банани на 6 тарілочок. На першу тарілку – один банан. На кожну наступну тарілку – на один банан більше, ніж на попередню. Ці тарілочки вона віддала трьом мавпочкам. Як Чита поділила банани порівну, не знімаючи їх з тарілки?

31. Оленка дуже любить білочок і завжди їх підгодовує. Одного дня вона принесла в парк багато горішків. Одразу прибігли білочки. Милуючись ними, Оленка порахувала їхні вушка й хвости. Виявилося, що вушок – на 7 більше, ніж хвостів. Скільки білочок ласували горішками?

32* Зайчики вирішили відсвяткувати Новий рік під найбільшою в лісі ялинкою. Кожний зайчик приніс до святкового столу 3 морквини і 1 капустину. Скільки зайчиків було на святкуванні, якщо на столі лежало на 50 морквин більше, ніж капустин?

33*. Андрійко дуже любить годувати бабусиних кроликів. Поки вони їли, Андрійко порахував їхні вуха та лапи. Виявилося, що лап – на 20 більше, ніж вух. Скільки кроликів було в бабусі?

34*. Лис Микита зголоднів і став заглядати під паркан на подвір'я, де були кролі та кури. Усього він нарахував 16 лап. Коли він подивився в щілину паркана, то побачив 5 голів. Задумався лис Микита: «Скільки ж на подвір'ї курей і скільки кролів?»

35*. Група туристів вирішила піти в цирк. Квиток для дорослого коштував 7 грн., а для дитини – 2 грн. Усього за квитки заплатили 31 грн. Скільки дітей було в групі, якщо всього було 8 туристів?

36*. На балу в королеви подавали запашні кренделі. Придворні отримали по 3 кренделі, а гості – по 2. Скільки було придворних, якщо всього на бал приїхало 30 осіб і всі 70 кренделів були роздані?

37. Спортивна команда за перемогу отримує одне очко, за нічию – півочка, а за поразку – жодного.

1) Скільки очок отримала команда, якщо вона двічі виграла, двічі зіграла внічию і тричі програла?

- 2) Скільки разів команда зіграла внічию, якщо вона тричі виграла, двічі програла, а всього набрала 5 очок?
 3*) За 7 зіграних матчів команда отримала 4 очка. Скільки було програшних матчів, якщо команда двічі виграла?
38. 1 олівець і 1 гумка разом коштують 1 грн. 40 коп., а 2 олівці й 1 гумка – 2 грн. 40 коп. Скільки коштує 1 олівець і 1 гумка окремо?
- 39*. 3 ручки і 2 фломастери разом коштують 6 грн. 60 коп., а 4 ручки і 2 фломастери – 7 грн. 80 коп. Скільки коштує 1 ручка і 1 фломастер окремо?
- 40*. 1 яблуко і 1 ківі разом коштують 2 грн., а 2 яблука і 3 ківі – 5 грн. 30 коп. Скільки коштує 1 яблуко і 1 ківі окремо?
- 41*. 1 персик і 1 груша разом коштують 4 грн., а 5 персиків і 2 груші – 15 грн. 50 коп. Скільки коштує 1 персик і 1 груша окремо?
- 42*. У казковій країні Кокосії всі фрукти в магазинах можна придбати за гроші, які називаються «кокоси» й «кокосики». 1 кокос = 100 кокосиків. Скільки коштує кожний плід окремо, якщо:
- 1) 1 лимон і 2 персики коштують 3 «кокоси» і 50 «кокосиків», а 1 лимон і 1 персик – 2 «кокоси» і 25 «кокосиків»?
 - 2) 2 ківі і 3 мандарини коштують «6 кокосів», а 2 ківі і 2 мандарини – 5 «кокосів»?
 - 3) 2 гранати і 5 груш коштують 16 «кокосів», а 2 гранати і 3 груші – 12 «кокосів»?

ЗОЛОТА КОЛЕКЦІЯ ЗАДАЧ,
ЩО РОЗВ'ЯЗУЮТЬСЯ З КІНЦЯ

1. На двох деревах сиділи горобці. З першого дерева полетів 1 горобець. З другого дерева на перше перелетіло 3 горобці. Після цього на кожному дереві стало по 5 пташок. Скільки горобців було на кожному дереві спочатку?
2. Якщо до задуманого числа додати 8 і від результату відняти 12, то отримаємо 7. Яке число задумано?
3. Якщо від задуманого числа відняти 4 і до результату додати 9, то отримаємо 15. Яке число задумано?

4. У неділю добрий Бегемотик вирішив покатати місцевих жабок. Спочатку на нього заплигнуло кілька жабок. Біля очерету до них приєдналося ще 6 пасажирок. Допливши до берега, Бегемотик попрощався з 8 жабками. На його спині залишилося всього 7 пасажирок. Скільки жабок заплигнуло на Бегемотика спочатку?

5. Буратіно знайшов скарб. Це була скриня із золотими монетами. Половину монет він віддав Мальвіні, 12 монет позичив коту Базилю. По дорозі до тата Карло Буратіно знайшов ще 5 монет, і в нього стало 25 монет. Скільки монет було у скрині?

6. Бабуся продавала на базарі яблука. За першу годину вона продала половину яблук. За другу – половину тих яблук, що залишилися. Після двох годин торгівлі в кошику лежало всього 7 яблук. Скільки яблук принесла бабуся на базар?

7*. Михайлик і Надійка рибалили. Побачивши, що в Надійки малий улов, Михайлик дав їй стільки рибин, скільки в неї було. Згодом Надійка зловила 7 рибин і віддала борг Михайликові. Тепер у неї залишилося 10 рибин. Скільки рибин було в неї спочатку?

8*. Троє рибалок ловили рибу й кидали її у велику миску. Повечерявши, вони пішли спати. Поділити улов вирішили зранку. Перший рибалка прокинувся раніше за всіх. Він поділив улов на 3 рівні частини, узяв свою частку й поїхав додому. Через годину прокинувся другий рибалка. Не знаючи, що перший рибалка вже поїхав додому, він теж поділив улов на 3 рівні частини, взяв свою частку й поїхав додому. Третньому рибалці залишилося 12 рибин. Який був улов?

9*. У двох дівчаток разом 12 цукерок. Після того як Олі дали 5 цукерок, а в Галі забрали 3, цукерок у них стало порівну. Скільки цукерок було спочатку в кожній дівчинки?

4. Лабораторія логічного мислення. Розробка методів підбору

1. У мами-кози було 4 козенят різного віку. Першому й другому козеняті разом – 3 роки, другому й третьому – 5 років, третьому й четвертому – 7 років, а першому й четвертому – 5 років. Скільки років кожному козеняткові?
2. Мальвіна, Попелюшка і Дюймовочка співали пісні на «Караоке». Кожна зі співачок виконала різну кількість пісень. Дюймовочка і Попелюшка заспівали 6 пісень. Мальвіна і Дюймовочка – 4 пісні. Скільки пісень виконала кожна дівчинка?
- 3*. Троє друзів купили разом 15 тістечок. Двоє з них купили однакову кількість тістечок. Третій купив менше, ніж кожний із двох перших, але більше, ніж одне тістечко. Скільки тістечок купив кожний хлопчик?
- 4*. У коробці лежить 15 кульок: білі, червоні та сині. Білих кульок – у 5 разів більше, ніж червоних. Скільки синіх кульок знаходиться в коробці, якщо білих кульок – найбільше?
- 5*. Семеро людей несли 3 хлібини. Діти – по чверті. Жінки – по півхлібини. Чоловіки – по цілій хлібині. Скільки було дітей, жінок і чоловіків?
- 6*. Спортивна команда за перемогу отримує 1 очко, за нічию – півочка, а за поразку – жодного. Усього команда набрала 6 очок. Виграла вона на 3 рази більше, ніж зіграла внічию. Скільки разів команда виграла?
- 7*. Як поділити порівну 3 яблука між 4 дітьми, зробивши лише 4 розрізи?

5. Космостанція. Центр дослідження перетину та доповнення множин

1. Вінні-Пух приніс Віслучкові Іа-Іа два глека меду. У першому глечичку було 5 літрів меду, у другому – стільки ж. Невдовзі з першого глека зникло кілька літрів меду, а з другого – стільки літрів меду, скільки його залишилося у першому глеку. Скільки літрів меду залишилося у Віслучка після того, як Вінні-Пух пішов додому?
2. Товстунчик Карлсон понад усе любить варення. У його квартирі на даху стоїть бочка малинового й бочка яблучного варення. З першої бочки він з'їв кілька літрів, а з другої – стільки літрів варення, скільки залишилось у першій бочці. Скільки варення залишилося в обох бочках?
- 3*. Кондитери Тілі, Мілі, Ділі будували з пряників будинок. У Тілі було на 5 пряників більше, ніж у Мілі. Тілі віддав Ділі стільки пряників, скільки їх було у Мілі. Скільки пряників залишилося у Тілі?
4. Пан тримав у господарстві 10 робітників. Кожний з них щоденно з'їдав хлібину. Згодом пан найняв Івана-робітника, який їв за трьох, а працював за п'ятьох. Деякі робітники пішли у відпустку. Скільки хлібин заощаджував тепер пан щоденно?
5. У Надійки, Михайлика та Аннички було разом 9 рожевих кульок. У Надійки та Михайлика було разом 8 кульок, а в Михайлика та Аннички – 2 кульки. Скільки кульок було в кожного з них?
6. На лісовому городі гномик Мумрик вирощував гриби: лисички та опеньки. До святкового столу він зрізав 50 грибів, серед них – 20 лисичок. Усього на городі росло 40 лисичок. Скільки грибів росло на городі в Мумрика, якщо всі опеньки були зрізані?
7. Вовк, лисиця та ведмідь пішли на рибалку. Усього вони наловили 16 рибин. Вовк із лисицею – 11 рибин. Ведмідь із лисицею – 12 рибин. Скільки рибин піймав кожний з них окремо?
8. Три білочки робили запаси на зиму. Разом вони зібрали 37 горішків. Перша і друга білочка – 27 горішків. Друга і третя – 22 горішки. Скільки горішків зібрала кожна білочка?

9. Триголовий дракон Гуа з'їв на обід вареники з 12 макітр. Перша і друга голови поласували варениками з 9 макітр. Друга і третя голови – варениками з 7 макітр. Скільки макітр спустошила кожна голова окремо?

10*. У пакеті було 15 кульок: сині, червоні й жовті. 10 з них – не червоні, 8 – не жовті. Скільки синіх кульок лежало в пакеті?

11*. У коробці було 20 олівців: зелені, червоні й жовті. 12 з них – не зелені, 15 – не жовті. Скільки червоних олівців було в коробці?

12*. Зажадав пан Коцький на обід юшку з риби. Вовк, Кабан і Ведмідь наловили разом 9 рибин. У Вовка і Кабана разом 8 рибин, а в Кабана і Ведмедя – 2 рибини. Скільки рибин отримає пан Коцький від кожного з них?

6. Задачі на частини

1. Мавпочки Чита і Рита понад усе люблять банани. Чита їсть банани вдвічі швидше, ніж Рита. Якось вони зірвали з пальми 12 бананів і за 3 хвилини з'їли їх. Скільки бананів з'їла кожна з мавпочок?

2. Лисиця наловила вдвічі більше риби, ніж вовк. Скільки риби наловив вовк, якщо разом у них 27 лящів?

3. Розклади 20 слив на 3 тарілки так, щоб на двох тарілках слив було порівно, а на третій – удвічі більше.

4. У змаганнях з бігу брало участь 19 дітей. Яке місце посів Андрійко, якщо попереду нього до фінішу прибігло вдвічі менше дітей, ніж після нього.

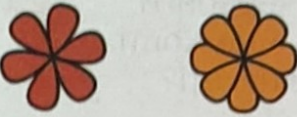
5*. Барон Мюнхгаузен вирішив перелетіти на гарматному ядрі через океан. Пролетівши половину шляху, він заснув і проспав половину дороги, що залишилася. Скільки хвилин спав Мюнхгаузен, якщо вся подорож зайняла 12 хвилин?

6. Четверть доби кішка Мурка їсть, половину доби спить. Третину з часу, що залишився, вона полює на мишей. Решту часу – гріється на сонечку. Скільки часу Мурка гріється на сонечку?

7. Мальвіна вирізала ромашки з кольорового паперу. Яку квітку вона отримала, якщо взяла половину пелюсток від першої квітки і половину від другої? Вибери її з п'яти запропонованих.

1

1) 2) 3) 4) 5)

2

1) 2) 3) 4) 5)

3

1) 2) 3) 4) 5)

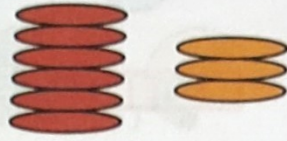
4

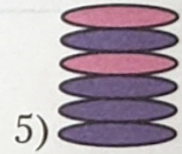
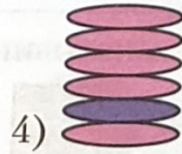
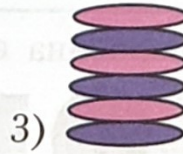
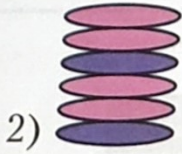
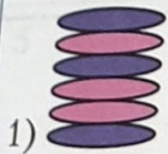
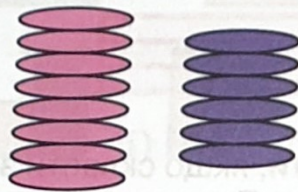
1) 2) 3) 4) 5)

8. Буратіно складав пірамідки. Яку пірамідку він отримав, якщо взяв половину кілець від першої пірамідки й третину від другої? Вибери правильну відповідь із 5 запропонованих.

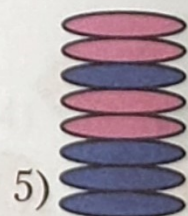
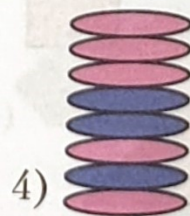
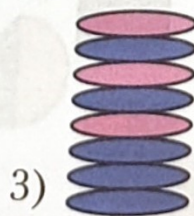
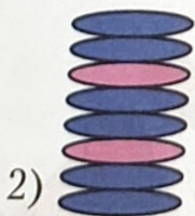
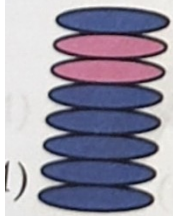
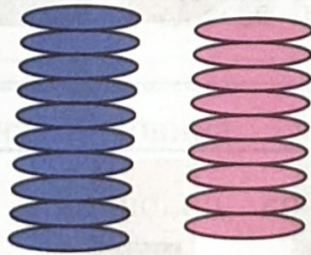
1

2

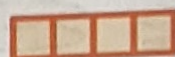

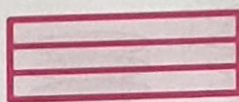

3

9. Намалюй фігуру, яку отримаєш, розв'язавши ці незвичайні приклади.

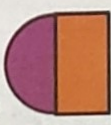
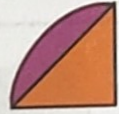

 - половину = ?
 - дві чверті = ?
 - шосту частину = ?
 + половину = ?
 + третину = ?

10*. Яку фігуру можна отримати, якщо скласти запропоновані частини фігур? Вибери її серед пронумерованих.

1

половина половина

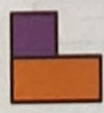
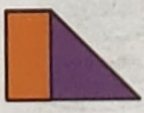

 + = ?

1) 2) 3) 4) 5)

2

половина половина

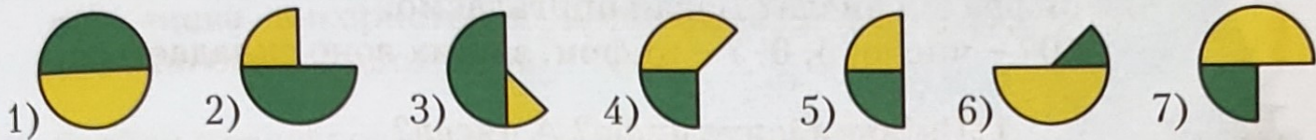
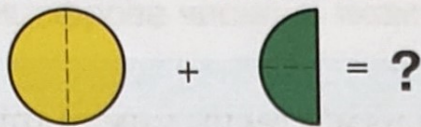
 + = ?

1) 2) 3) 4) 5)

3

половина

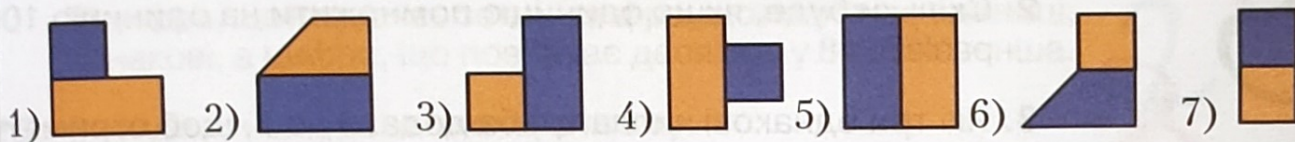
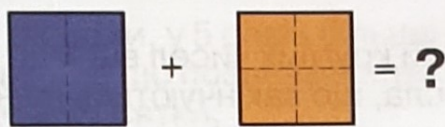
половина

4

половина

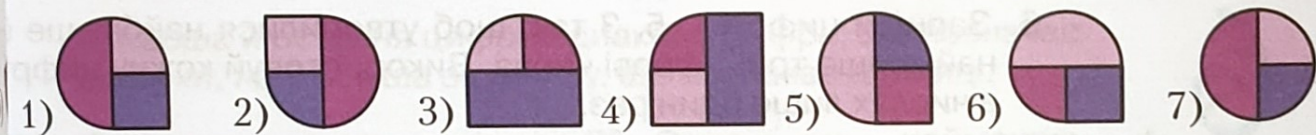
четверть

5

третина

половина половина

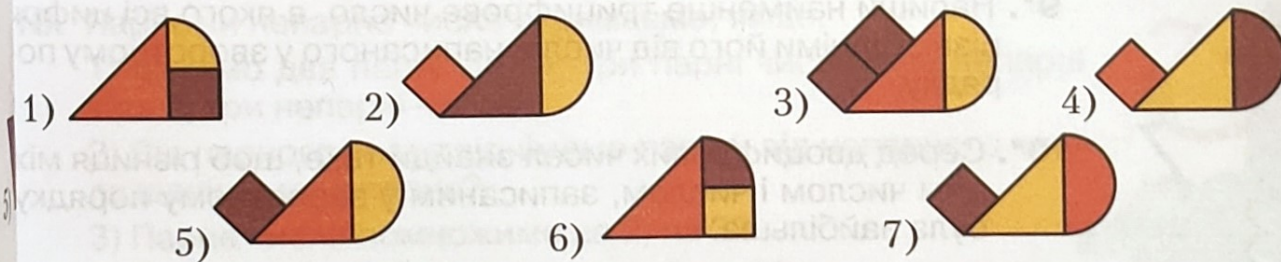
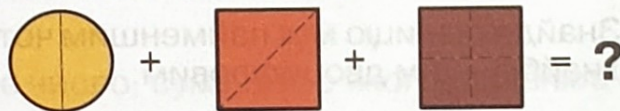

6

половина

половина

четверть

7. Центр спостереження за властивостями чисел

Чи добре ти пам'ятаєш, чим відрізняється цифра від числа? Давай пригадаємо.
507 – число. 5, 0, 7 – цифри, з яких воно складається.

- 1) Скільки існує цифр? А чисел?
- 2) Чому дорівнює сума всіх цифр?
- 3) Чому дорівнює добуток усіх цифр?

1. Скільки круглих чисел від 1 до 100? (Круглими називаються числа, що закінчуються на нуль.)

5

2. Скільки буде, якщо одиницю помножити на одиницю 100 разів?

8

3. Які три однакові числа треба додати до 7, щоб отримати 22?

7

4. Які два однакові числа треба відняти від 17, щоб отримати 9?

2

5*. Скільки одиниць треба додати до одиниці, щоб отримати число, записане двома одиницями?

6

6. Запиши цифри 1, 5, 3 так, щоб утворилися найбільше й найменше трицифрові числа. Використовуй кожен цифру в числах лише один раз.

7. Знайди суму найменшого двоцифрового числа й найбільшого трицифрового.

4

8. Знайди різницю між найменшим чотирицифровим числом і найбільшим двоцифровим.

9*. Напиши найменше трицифрове число, в якого всі цифри різні. Відними його від числа, написаного у зворотному порядку.

6

10*. Серед двоцифрових чисел знайди таке, щоб різниця між цим числом і числом, записаним у зворотному порядку, була найбільша.

3

7

Підказка: сума цифр результату дорівнює 9.

11. Напиши найбільше трицифрове число, в якому всі цифри різні.

12*. Напиши найменше трицифрове число, в якому всі цифри різні.

13. Є цифри 2, 5, 7. Утвори найбільше і найменше трицифрові числа, використовуючи подані цифри в кожному числі не більше двох разів.

14*. Знайди трицифрові числа, в яких:

1) цифра, що позначає сотні, у 7 разів більша за цифру, що позначає десятки; цифра, що позначає одиниці, на 5 більша за цифру, що позначає десятки;

2) цифра, що позначає десятки, у 5 разів більша за цифру, що позначає одиниці; цифра, що позначає сотні, на 3 менша за цифру, що позначає десятки;

3) цифра, що позначає сотні, і цифра, що позначає одиниці, однакові, а цифра, що позначає десятки, у 8 разів менша.

15. Знайди трицифрове число, в якому:

1) сума перших двох цифр дорівнює 10. Сума двох останніх – 18;

2) сума перших двох цифр дорівнює 2. Сума двох останніх – 5;

3) сума двох останніх цифр дорівнює 2. Цифра, що позначає сотні, на 5 більша за цифру, що позначає десятки;

4) перша й остання цифри однакові. Цифра, що позначає десятки, на 7 більша за цифру, що позначає одиниці.

16. Сума трьох чисел дорівнює 25. Одне з них – найменше двоцифрове число. Друге – різниця між найменшим трицифровим числом і найбільшим двоцифровим. Знайди третє число.

17. Знайди найменше число, сума цифр якого дорівнює 19.

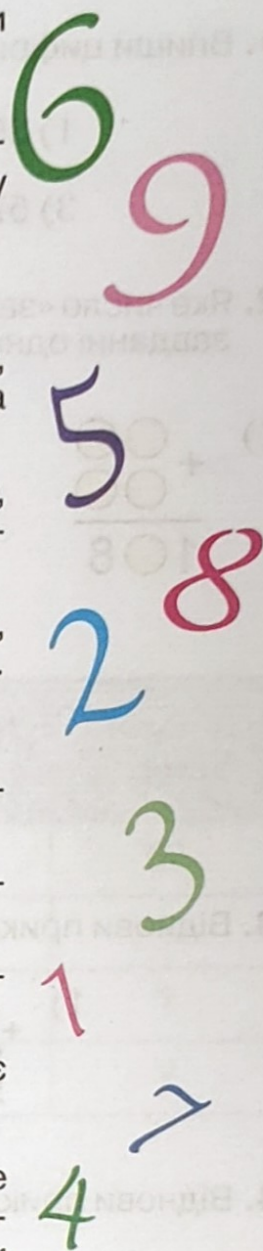
18. Парне чи непарне число отримаємо, якщо:

1) додамо два парні числа; три парні числа; два непарні числа; три непарні числа?

2) Від парного числа віднімемо парне; від непарного числа віднімемо непарне?

3) Парне число помножимо на 2; на 3?

4) Непарне число помножимо на 2; на 3?

ВІДНОВЛЕННЯ ЧИСЕЛ

1. Впиши цифри так, щоб виконувались нерівності.

1) $351 < \square\square 1 < 362$ 2) $684 < \square\square 2 > 6\square 3$

3) $576 < \square\square 5 < 595$ 4) $997 < \square\square\square < \square\square\square$

2. Яке число «заховалося» за фігурою? Пам'ятай, що в кожному завданні однаковим фігурам відповідають однакові цифри.

1)
$$\begin{array}{r} + \text{●●} \\ \text{●●} \\ \hline 1\text{●}8 \end{array}$$

2)
$$\begin{array}{r} + \text{▲▲} \\ \text{▲▲} \\ \hline 1\text{●}4 \end{array}$$

3)
$$\begin{array}{r} + \text{■●} \\ \text{■} \\ \hline \text{●}00 \end{array}$$

4)
$$\begin{array}{r} + \text{●●} \\ \text{●} \\ \hline 1\text{■}■ \end{array}$$

5*)
$$\begin{array}{r} + \text{●●} \\ \text{●}6 \\ \hline \text{▲▲▲} \end{array}$$

3. Віднови приклади на додавання.

1)
$$\begin{array}{r} + 5\square 7 \\ \square 8\square \\ \hline 800 \end{array}$$

2)
$$\begin{array}{r} + 3\square 5 \\ 15\square \\ \hline \square 10 \end{array}$$

3)
$$\begin{array}{r} + 1\square 1 \\ \square 9\square \\ \hline 303 \end{array}$$

4. Віднови приклади на віднімання.

1)
$$\begin{array}{r} - 5\square 4 \\ 12\square \\ \hline 438 \end{array}$$

2)
$$\begin{array}{r} - 72\square \\ \square\square 2 \\ \hline 606 \end{array}$$

3)
$$\begin{array}{r} - \square\square 6 \\ 12\square \\ \hline 218 \end{array}$$

5. Допиши числа так, щоб виконувались рівності.

1) $\square\square + 2 = \square\square\square$

3) $\square\square\square + 1 = \square\square\square\square$

2) $\square\square\square - \square\square = 1$

4) $\square\square\square\square - \square\square\square = 2$

6*. Допиши числа так, щоб виконувалися рівності.

1) $\square + 3 = \square\square + 2$

4) $50 - \square = \square 3 - 13$

2) $\square\square + 2 = \square\square\square + 1$

5) $\square 0 + 35 = 3\square + 56$

3) $6\square + 23 = \square 7 + 38$

6) $30 - 3\square = \square 3 - 13$

7*. Однакові фігури заміни однаковими числами так, щоб виконувались одночасно обидві рівності.

$\square \cdot \bigcirc = \bigcirc$

$\square + \bigcirc = 10$

8. Снігуронька, готуючи для дітей подарунки, склала табличку. Деякі цифри вона не записала. Спробуй це зробити замість неї.

подарунок кількість	шоколадні цукерки, шт.	горішки, шт.	карамельки, шт.	мандаринки, шт.	всього, шт.
1	20	10	?	?	60
2	15	16	18	?	?
3	17	?	12	8	?
всього	?	39	50	30	?

9. Директор зоопарку підрахував кількість тварин і склав таку таблицю. Деякі числа директор не встиг записати. Спробуй зробити це за нього.

тварини вік	козулі	лисиці	ведмеді	павичі	всього
молоді	8	?	?	9	40
старі	?	10	5	?	30
всього	12	?	16	20	?

10. Встав числа з дужок так, щоб виконувалися рівності.

1) $_ + _ - _ = 1$; (7, 5, 3)

2) $_ \times _ + _ = 22$; (5, 7, 3)

3) $_ \times _ - _ = 32$; (5, 3, 7)

4) $_ : _ + _ = 6$; (18, 3, 6)

5) $(_ + _) \times _ = 20$; (4, 2, 3)

6) $(_ + _) - (_ + _) = 3$; (7, 2, 3, 1)

7) $(_ - _) - (_ + _) = 1$; (12, 4, 2, 5)

8) $(_ - _) \times (_ - _) = 48$; (8, 1, 9, 2)

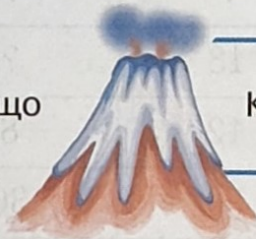
9) $(_ - _) : (_ - _) = 3$; (10, 5, 1, 2)

10) $(_ + _) : (_ - _) = 4$. (9, 7, 3, 5)

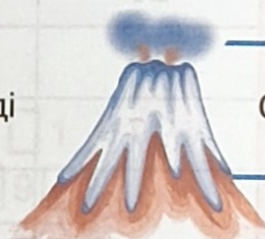

8. Вулкан Числових Закономірностей. Принцип острова Аналогій

1. Якщо

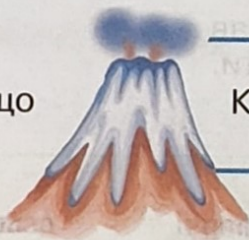

КС → СКС , тоді

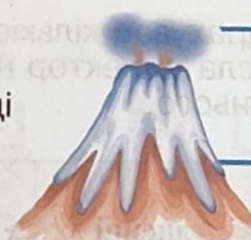

ОТ → ...

2. Якщо

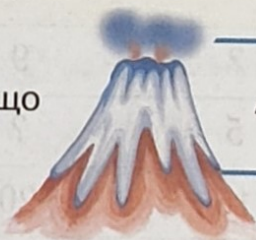

КЛ → МН , тоді

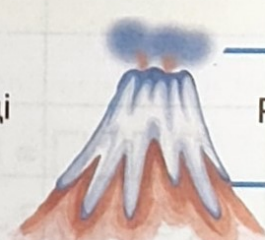

ПР → ...

3. Якщо

АБ → ГВ , тоді

РС → ...

4. Продовж ряди.

1) **A 1 A 2 A 3**

2) **1 A 2 B 3 B**

3) **1 A 3 B 5 B**

4) **6 П 5 Р 4 С 3 Т**

5) **7 К 5 Л 3 М**

6) **9 Р 8 С 7 Т**

7) **12А, 34Б, 56В,** ...

8) **91А, 82Б, 73В,** ...

5*. Продовж кольорові ряди.

1) **1, 2, 3, 4, 5, 6,** ..., ...

2) **1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,** ..., ...

3) **1, 3, 5, 7,** ...

4) **1 А, 2 Б, 3 В,** ...

5) **7 Д, 6 Е, 5 Є,** ...

6) **Д 7, Е 6, Є 5,** ...

7) **9 Г, 8 В, 7 Б,** ...

8) **9 А, 7 Б, 5 В,** ...

6*. Продовж ряди.

1) **A12Б, B34Г, Г56Д,** ...

2) **B23А, Г45В, Д67Г,** ...

3) **A91Б, B82Г, Г73Д,** ...

4) **B91А, Г82В, Д73Г,** ...

7. Спробуй продовжити ряди.

1) **AУУАААУУУУ** ...

2) **ЕЕЕЕЕУУУУЕЕЕ** ...

3) **ТОТТООТТТОО** ...

4*) **ОААААООАААОООАА** ...

8*. Допиши в кожний ряд по кілька чисел.

1) **64, 32, 16, 8,** ..., ...

2) **243, 81, 27, 9,** ..., ...

9*. Числа в поданих рядках підбрано за певним правилом. Продовж ряди.

1) **1, 2, 4, 7, 11, 16,** ...

2) **3, 4, 7, 12, 19, 28,** ...

3) **3, 5, 9, 15, 23,** ...

4) **1, 3, 7, 15, 31,** ...

10. Допиши пропущені числа.

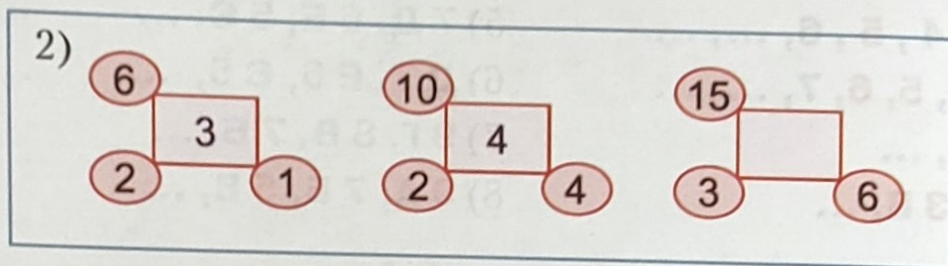
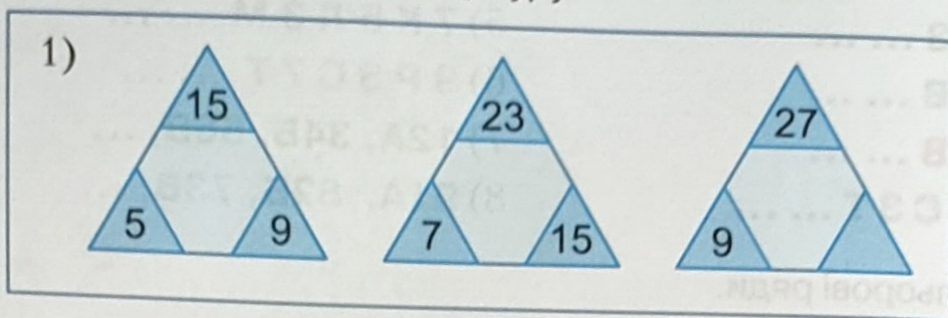
1) **24, 21, 19, 18, 15, 13,** ..., ..., 7.

2) **25, 24, 22, 19, 15,** ..., 4.

3) **20, 21, 19, 22, 18, 23,** ..., ...

11*. Знайди закономірність запису чисел у перших двох фігурах і запиши число в третю фігуру.

12. За яким принципом побудовані перші два рядки чисел? Відповідно продовж третій рядок.

1) 3 5 8	2) 7 3 4	3) 2 4 8	4) 1 2 3
1 6 7	9 2 7	3 5 15	5 6 7
9 2 ...	6 1 ...	7 3 ...	7 8 ...

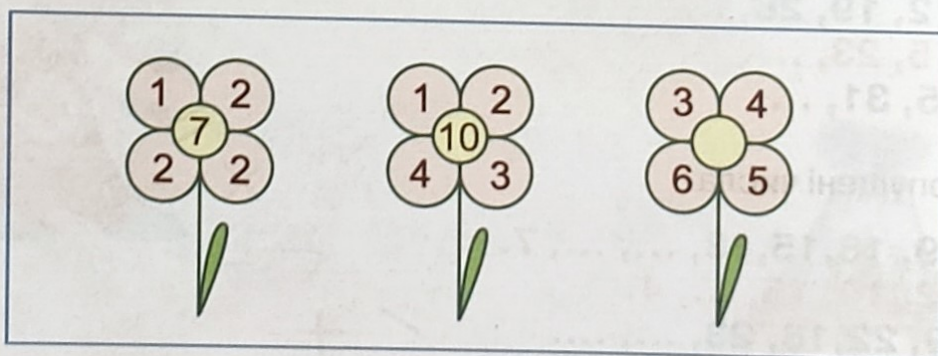
13. Подано три рядки чисел. Побудова одного рядка відрізняється від двох інших. Знайди цей ряд.

11, 14, 17, 20, 23, ...

32, 35, 38, 41, 44, ...

15, 17, 19, 21, 23, ...

14. Якою закономірністю пов'язані числа в пелюстках квітки з числом в її серединці? Допиши відповідне число в серединку третьої квітки.

- 15*. Подано два ряди чисел. Другий ряд утворився з першого за певним правилом. Сформулюй його. Запиши замість крапок відповідне число.

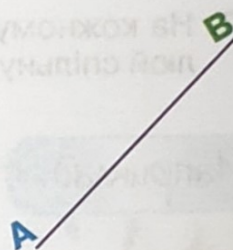
1, 2, 3, 4, 5, 6

1, 4, 9, 16, 25, ...

9. Печери Геометричного мислення

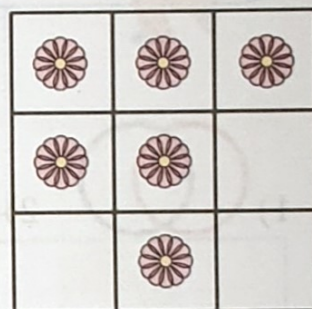
1. Накресли відрізок АВ довжиною 4 см. На цьому відрізку на віддалі 2 см від точки А вправо познач точку С. Точку D розмісти на цьому відрізку на віддалі 1 см вліво від точки В. В якому порядку розмістилися точки? Прочитай.

2. Накресли відрізок АВ довжиною 5 см. На цьому відрізку на віддалі 3 см від точки А вправо познач точку С. Точку D розмісти на цьому відрізку на віддалі 2 см вліво від точки В. Яка точка розміщена лівіше: С чи D?

3. Накресли відрізок АВ довжиною 7 см. Відміть на цьому відрізку точку С так, щоб відрізок АС мав довжину 5 см. Точку D розмісти на відрізку АВ так, щоб відрізок DB також дорівнював 5 см. В якому порядку розташувалися точки на відрізку?

4. Перестав одну квіточку так, щоб у кожному рядку й кожному стовпчику було по 2 квіточки.

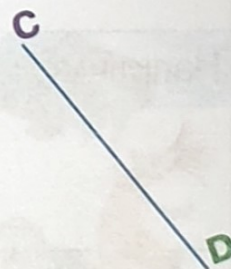
5. Яка найбільша кількість точок перетину може бути, якщо перетнути:

1) дві прямі; 2) коло і пряму; 3) два кола;

4*) коло і трикутник; 5*) коло і квадрат.

6. Намалюй 3 точки, які не лежать на одній прямій. Через кожні дві точки проведи пряму. Скільки отримали прямих?

7. Є 4 точки. З'єднаємо кожну точку з іншими. Скільки відрізків отримали?

8. На колі позначили кілька точок. Через кожні дві провели прямі. Скільки всього точок позначили на колі, якщо утворилося:

1) одна пряма; 2) три прямі; 3*) 6 прямих?

9*. Розклади 7 монет у два ряди так, щоб у кожному ряду було по 4 монети.

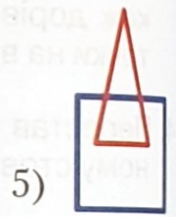
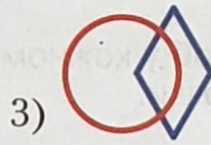
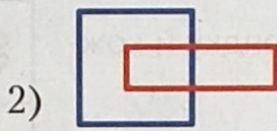
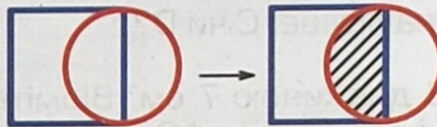
10*. Розклади 10 монет у три ряди так, щоб у кожному ряду було по 4 монети.

11. Побудуй пряму й трикутник так, щоб вони мали:

- 1) одну спільну точку;
- 2) дві спільні точки;
- 3*) спільний відрізок.

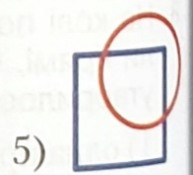
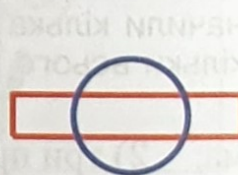
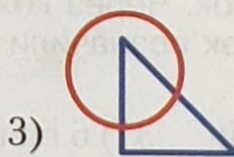
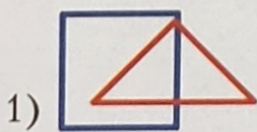
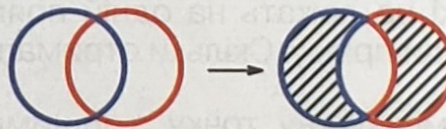
12. На кожному з малюнків перетнулися дві фігури. Замалюй спільну частину.

Наприклад

13. На кожному з малюнків перетнулися дві фігури. Замалюй частини, які належать лише одній фігурі.

Наприклад

14*. Намалюй квадрат і трикутник так, щоб їхньою спільною частиною був:

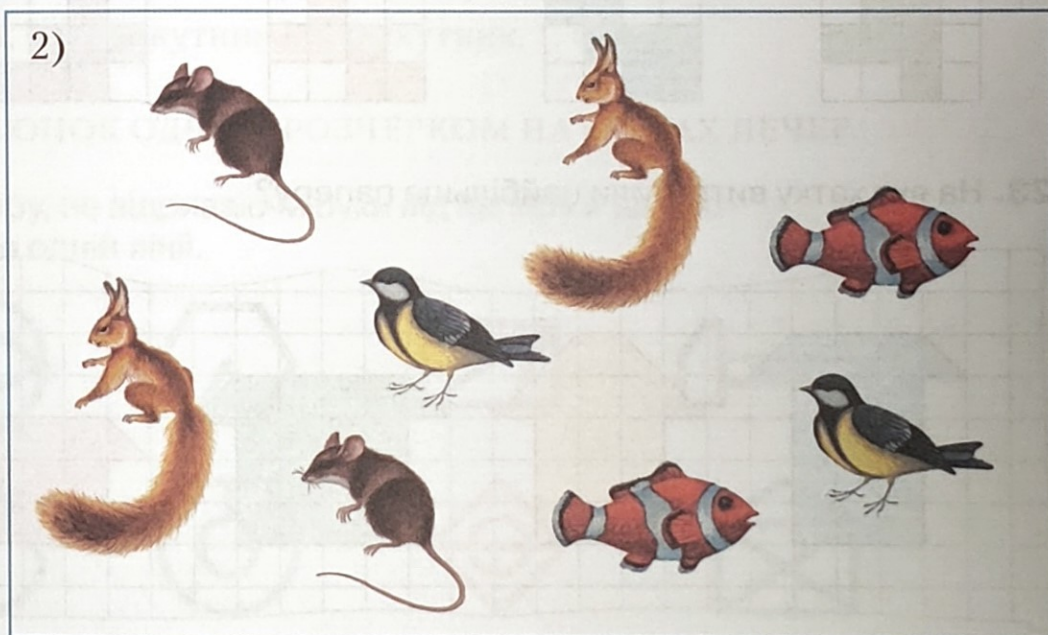
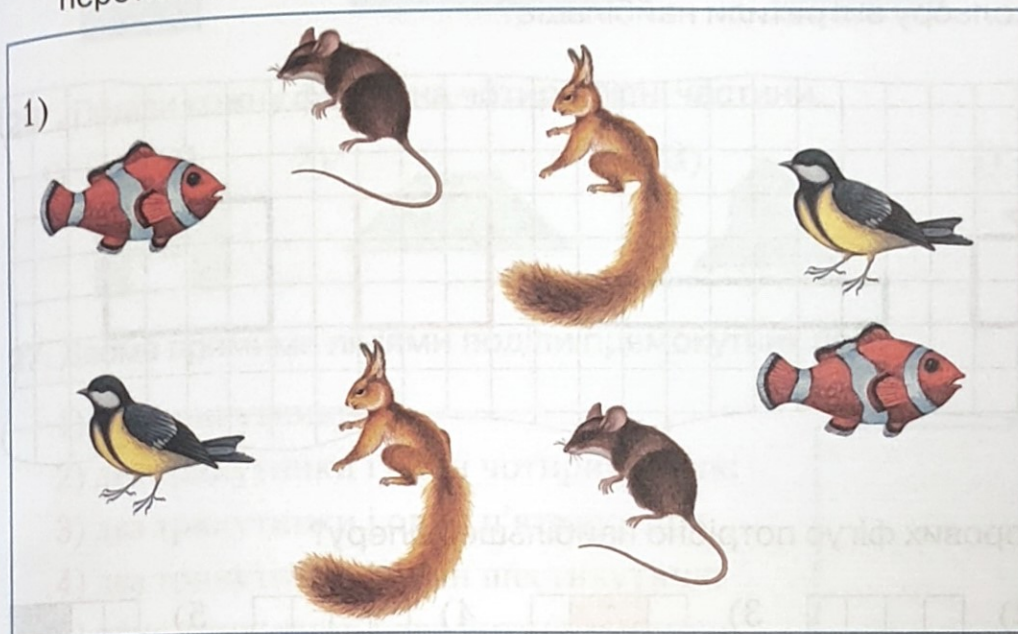
- 1) трикутник; 2) чотирикутник.

15*. Намалюй два квадрати так, щоб їхньою спільною частиною був:

- 1) трикутник; 2) прямокутник.

16. Як від двометрової стрічки відрізати один метр, якщо у тебе немає приладу для вимірювання?

17. Намалюй стежки між тваринками-близнюками так, щоб вони не перетиналися.

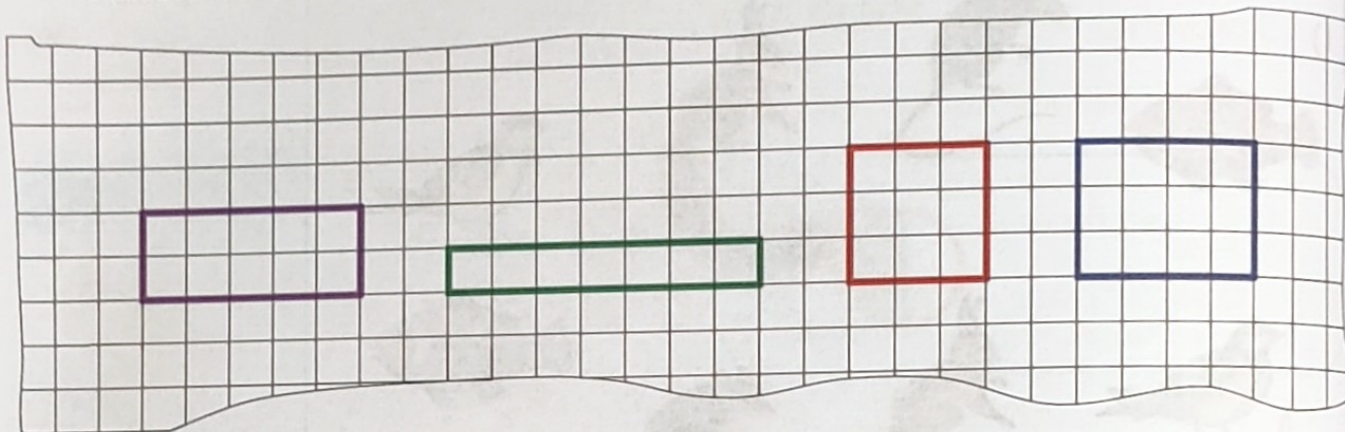

18. Скільки треба дроту, щоб зробити квадратну рамку із стороною 25 см?

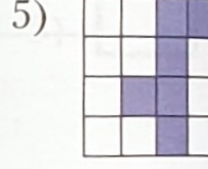
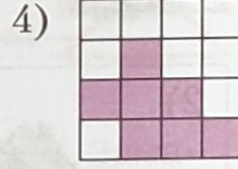
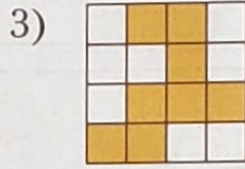
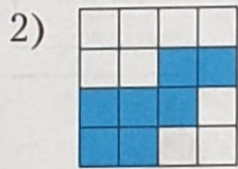
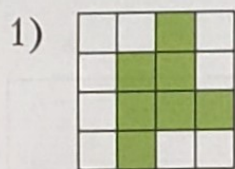
19. Із дроту завдовжки 80 см зробили квадрат. Чому дорівнює довжина його сторони?

20. Сума висоти і ширини прямокутника дорівнює 6 см. Сторони виражаються цілим числом. Скільки різних прямокутників можна побудувати?

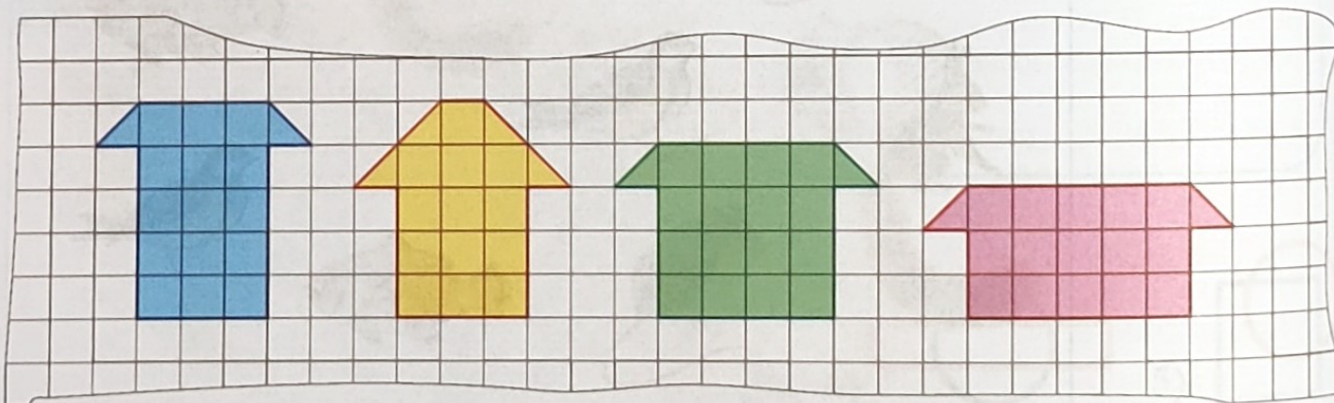
21. Різнокольоровими нитками вишивали прямокутники. Ниток якого кольору витратили найбільше?

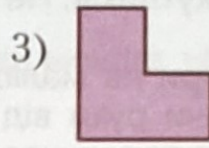
22. На яку з кольорових фігур потрібно найбільше паперу?

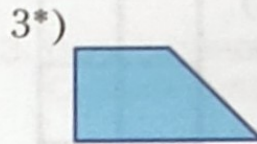
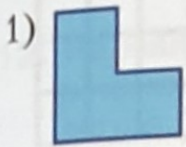
23. На яку хатку витратили найбільше паперу?

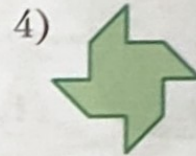
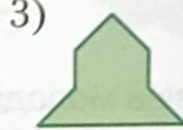
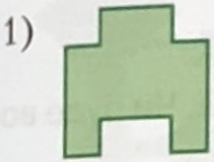
24. Поділи кожну фігуру на дві рівні частини.

25. Поділи кожну фігуру на три рівні частини.

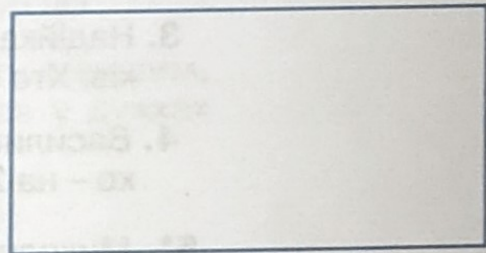

26*. Поділи кожну фігуру на чотири рівні частини.

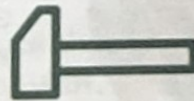
27. Двома прямими лініями поділи прямокутник на:

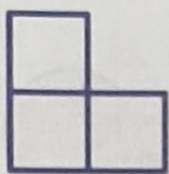
- 1) три трикутники;
- 2) два трикутники і один чотирикутник;
- 3) два трикутники і один п'ятикутник;
- 4) два трикутники і один шестикутник;
- 5) один трикутник і два чотирикутники;
- 6*) трикутник, чотирикутник і п'ятикутник.

МАЛЮНОК ОДНИМ РОЗЧЕРКОМ НА СТІНАХ ПЕЧЕР

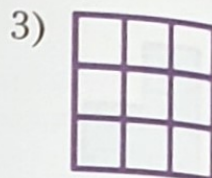
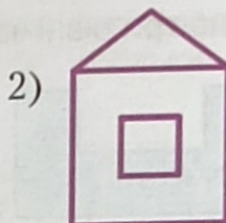
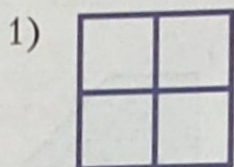
1. Накресли фігуру, не відриваючи руки від паперу й не проводячи двічі по одній лінії.

2*. Не відриваючи руки від паперу, поділи фігуру на 6 рівних трикутників. Не обводь уже існуючі лінії.

3. Фігури на малюнках складаються з відрізків. Не відриваючи руки від паперу, намалюй криву лінію так, щоб вона перетнула кожний із цих відрізків.

10. Місто Логікогорськ

СТАНЦІЯ ПОРІВНЯНЬ

1. Мальвіна молодша за Буратіно на 2 місяці. Чи буде вона молодша за нього через 1 рік?

2. Герда старша за Кая на 3 роки. На скільки вона буде старша за Кая через 5 років?

3. Надійка старша за Песика на 3 роки. Софійка – на 5 років. Хто старший і на скільки?

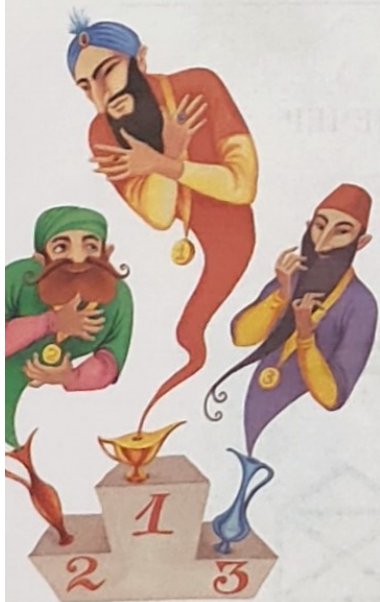
4. Василянка молодша за свою маму на 20 років. Василько – на 22. Хто старший – брат чи сестра? На скільки?

5*. Миколці було 2 роки, коли народилася Настя. Минулого року Миколці виповнилося 11 років. Скільки років виповниться Насті у цьому році?

6. Ніф-Ніф на рік старший за Нуф-Нуфа. Нуф-Нуф на три роки старший за Наф-Нафа. Хто старший – Ніф-Ніф чи Наф-Наф? На скільки?

7*. Троє джинів – Швидкий, Прудкий і Бравий – вирішили з'ясувати, хто з них літає швидше. Джин на ім'я Швидкий прилетів до фінішу на 3 секунди раніше від Прудкого. Прудкий на 1 секунду пізніше від Бравого. Хто прилетів раніше – Бравий чи Швидкий? На скільки?

8*. Поспішайко вийшов з дому на 5 хвилин раніше від Невстигайка. Невстигайко вийшов на 3 хвилини пізніше від Доганяйка. Хто вийшов раніше до школи – Доганяйко чи Поспішайко? На скільки?

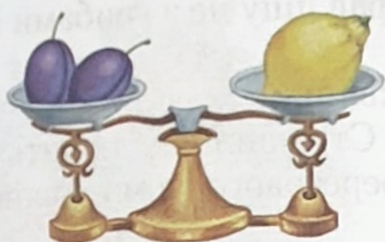

9*. Степан на рік молодший, ніж Ігор був три роки тому. Хто з них старший?

10*. Через 5 років Володі буде на 2 роки менше, ніж Олегу тепер. Хто з них молодший?

11. Оксана і Олег купили фрукти. Оксана – груші й персики. Олег – лише груші. Олег приніс стільки ж, як і Оксана. Яких фруктів діти принесли більше?

12. На малюнку зображено ваги, встановлені в рівновазі. Що легше: 2 лимони чи 3 сливи?

13. Ваги встановлені в рівновазі. Скільки важить капуста?

ВІДДІЛЕННЯ ПОРІВНЯНЬ ЗА ВЕЛИЧИНОЮ

1. У поданих прикладах число А може бути меншим, більшим або дорівнювати числу В. Постав у дужках відповідний знак: $<$, $>$ або $=$.

- 1) А більше В на 3. В менше В на 3. (А ... В)
- 2) А більше В на 5. В більше В на 2. (А ... В)
- 3) А більше В на 7. В менше В на 3. (А ... В)
- 4) А менше В на 5. В менше В на 3. (А ... В)
- 5) А менше В на 4. В більше В на 5. (А ... В)
- 6) А більше В у 2 рази. В більше В у 2 рази. (А ... В)

АРХЕОЛОГІЧНІ ЗНАХІДКИ. ТАБЛИЧКИ ІСТИННОСТІ

1. Брати Сашко, Мишко і Тимко розходилися по своїм кімнатах не раніше 8 години і лягали спати до 11 години. Це були точні години. Сашко лягав спати не о 8 годині. Мишко – не о 8 і не о 10 годині. Хто коли лягав спати?
2. Три ляльки Барбі мешкали в одному будинку в кімнатах № 1, № 2, № 3. Одного разу вони влаштували показ мод і одягнули плаття різного кольору: рожеве, біле і золоте.

В якому платті Барбі з кімнати № 1, якщо Барбі з кімнати № 2 не в золотому і не в рожевому, а Барбі з кімнати № 3 не в золотому?

3. Дорогою до Смарагдового міста троє друзів – Страшило, Дроворуб і Лев – вирішили трохи відпочити. Вони повечеряли гарячою піцою, випили соку й заснули.

Поміркуйте

1) Перша піца була з грибами, друга – з м'ясом, а третя – з овочами. Відомо, що Дроворуб – вегетаріанець, тобто не їсть м'яса взагалі. Страшило вибрав піцу не з грибами і не з м'ясом. Хто яку піцу з'їв?

2) У першій склянці був морквяний сік, у другій – малиновий, а в третій – березовий. Страшило не любить березового соку. Лев не любить ні березового, ні морквяного соку. Хто який сік вибрав?

3) Вранці з'ясувалося, що друзям снилися горобці, квіти й перукарня. Горобці й квіти Левові не снилися. Страшило ще ніколи не бачив уві сні квітів. Що приснилося кожному з друзів?

4. Принц одружувався з Попелюшкою. До весілля він наказав святково прикрасити триповерховий палац. Поверхи прикрасили живими квітами, надувними кульками або серпантинном. Другий поверх не прикрашали серпантинном. На першому поверсі не було кульок і серпантину. Чим прикрасили кожний поверх палацу?

5. У бабусі живе три котика: білий, чорний та рудий. Кожний з них щоразу дивує бабусю своїми витівками.

Поміркуйте

1) Білий котик не грався вчора з клубком. Рудий котик так набігався, що йому було спекотно й не хотілося лізти на піч. Він вирішив віддати свою порцію молока тому, хто бавився з клубочком. Чим займався кожний котик?

2) Сьогодні два котики – рудий і той, що грався з клубком, – їли на вечерю рибу. Білий котик і той, що лежав на печі, повечеряли сметаною. Рудий котик не хотів сьогодні на піч. Чим займався кожний котик?

3) На завтрашній вечір у котиків інші плани. Білий котик хоче лягти спати пізніше за того, хто гратиметься з клубком. Чорний котик не планує гратися з клубком. Він хоче зробити приємність тому, хто відпочиватиме на печі, і постелити йому м'яку подушку. Які плани щодо завтрашнього вечора у кожного котика?

6. Як тільки на землю впаде перша сніжинка, а калюжа перетвориться на ковзанку, пані Метелиця та її доньки – Віхола, Хуга й Заметіль – беруться за роботу. Одна донька вибиває подушки. Коли з подушок летить пір'я, на Землі йде сніг. Друга дочка дмухає холодом і температура повітря знижується. Третя дочка морозить воду, щоб покрити кригою річки та озера. Кожна з дочок має лише один обов'язок. Цікаво, хто яку роботу виконує, якщо:

- 1) Віхола, Хуга та «вибивачка подушок» вчора гралися в сніжки;
- 2) дочка, що морозить воду, молодша за Хугу.

7*. Чотири гноми – Мудрий, Славний, Порадник та Швидкий – порядкували в лісі. Вони підмітали стежки, згрібали старе листя, відрізали сухі гілки, садили квіти. Кожний з них мав своє заняття. Відомо, що Мудрий старший за того, хто згрібає листя. Швидкий молодший за того, хто зрізає сухі гілки. Мудрий, Порадник і той, хто садить квіти, працювали співаючи. Швидкий та той, що згрібав листя, закінчили роботу швидше за інших і понесли обід тому, хто садить квіти. Хто яку роботу виконував?

8*. Вінні-Пух, Паць, Віслючок та Кролик пішли якимось у ліс за ягодами. На кожному з них були штанці різного кольору: червоні, жовті, сині та зелені. Віслючок ніколи не одягає жовтих штанів, а Кролик – червоних. Вінні-Пух і той, хто в зелених штанцях, уже давно смакують солодку малину. Кролик показує зібрані чорниці тому, хто у жовтих штанцях. Той, хто у зелених штанцях, гукає Віслючка і Кролика, щоб показати їм гарний малинник. Хто в які штанці одягнутий?

9*. Михайлик, Володя, Миколка та Остап – друзі. Один з них – музикант, другий – художник, третій – поет, а четвертий – шахіст. Михайлик і художник пішли на концерт музиканта. Володя і поет часто грають у футбол з художником. Поет хоче написати вірша про свого друга Остапа і вже написав про Михайлика. Назви захоплення кожного хлопця.

МУЗЕЙ ПЕРЕПЛУТАНИХ НАПИСІВ І ХИБНИХ ТВЕРДЖЕНЬ

Є в казках чарівна країна Сміхоляндія. Весело там! Кожний житель цієї країни з дитинства жартує. А оскільки сміх продовжує життя, то жителі Сміхоляндії живуть довго й радісно.

От якби принцесі Несміяні туди потрапити! Вона б уперше досхочу насміялася. Але для цього потрібно виконати три завдання. Допоможеш принцесі Несміяні?

ЗАВДАННЯ 1. Скриня

Веселий сміхоляндець підвів Несміяну до чарівної скрині. «Щоб відкрити скриню, – пояснив він, – треба знайти золотий ключик. Ось перед тобою 3 коробочки: рожева, синя та жовта. У них зберігаються 2 ключики. Лише один з них – золотий. Написи на коробочках я мав необережність переплутати. Але я вірю, ти знайдеш потрібний ключик».

У коробочці якого кольору лежить золотий ключик?

Звичайний ключик

Ця коробочка не порожня

Золотий ключик

Відімкнувши скриню, принцеса Несміяна вперше в житті посміхнулася – на знак подяки **тобі** за допомогу. Адже сила твоєї думки допомогла їй розв'язати завдання.

ЗАВДАННЯ 2. Коктейль

Зі скрині сміхоляндець вийняв тацю з трьома чашами білого напою. Одна чаша – золота, з написом «Коктейль із таємницею», друга – срібна, з написом «Бронзова чаша – не порожня». Третя чаша – бронзова, з написом «Випий мене».

Сміхоляндець пояснив: «У цих чашах – смачний коктейль. Але лише в одній з них – таємниця, яку ти хочеш розкрити. Ти можеш випити тільки один коктейль. То ж спочатку відшукай коктейль із таємницею, але пам'ятай, що всі написи на чашах знову хибні».

ЗАВДАННЯ 3. Персні

Коли принцеса випила диво-коктейль, мимоволі посміхнулася: на дні чаші були три персні з дорогоцінними каменями. Один перстень – з прямокутним каменем, другий – з круглим, а третій – з квадратним. Принцесі прикраси сподобалися, але яку з них обрати? Сміхоляндець пояснив: «Одягни по черзі кожний з пернів на палець і послухай, що вони тобі скажуть. Пам'ятай, усе сказане буде хибним. Якщо відгадаєш, який перстень справді твій, – станеш радісна й щаслива».

Несміяна одягала по черзі персні й чула:

Твій перстень – з квадратним каменем

Я принесу тобі щастя

Я – найкоштовніший перстень

Який камінь принесе щастя й радість принцесі Несміяні?

Коктейль із таємницею

Бронзова чаша – не порожня

Випий мене!

У світі сновидінь

1. Якось вночі увіконце зазирнули ангели – Добрий, Лагідний і Чемний. Побачивши в кімнаті Ромчика та Іринку, вони миттю полетіли в їхні сни. Двоє ангелів наснилися Іринці, а третій – Ромчику. Кому наснився ангел Добрий, якщо і Чемного, і Доброго бачила уві сні одна й та ж дитина?

2. Троє друзів – Михайлик, Назар та Роман – малювали свої сни. Двоє хлопчиків намалювали великих усміхнених ангелів, а третій – маленького ангела, який підморгував правим оком. Михайлик та Назар намалювали ангелів однакового розміру. Якого ангела намалював Михайлик?

3. Двом дівчаткам уві сні ангел порадив помиритися. А третій дівчинці він нагадав про невивчену табличку множення. Мар'янка та Надійка почули різні поради. Надійка та Оленка – також різні. Що порадив ангел Надійці?

4. У знак подяки за солодкі сни Андрійко, Олежик і Василько приготували ангелам подарунки. Двоє з них намалювали малюнки, а третій написав вірша. Олежик та Андрійко робили різне. Василько й Андрійко – також різне. Що подарував ангелу Андрійко?

БАНК УМОВИВІДІВ

1. У завданнях подано два пов'язаних між собою речення. У третьому реченні зроблено висновок. Іноді висновки правильні, а іноді – ні. Постав у квадратику знак «+», якщо висновок правильний, і знак «-», якщо висновок хибний.

Наприклад

Усі кішки мають чотири лапи. Мишка Мікі має чотири лапи. Отже, Мікі – кішка.

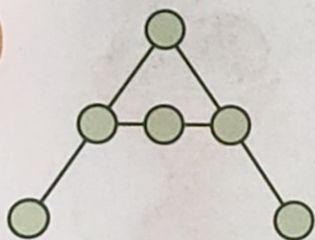
Зроблений висновок є хибним. Не всі, хто має чотири лапи, є кішками.

- 1) Деякі школярі – третьокласники. Олег – школяр. Отже, Олег – третьокласник.
- 2) Усі відмінники нагороджуються похвальними грамотами. Михайлик – відмінник. Отже, Михайлик має похвальну грамоту.
- 3) Переможців змагань нагородили путівками на море. Петрик відпочивав біля моря. Отже, Петрик – переможець змагань.
- 4) Усі третьокласники вивчають табличку множення. Сергій – третьокласник. Отже, Сергій вивчає табличку множення.
- 5) Усі казки за один вечір неможливо прочитати. «Колобок» – відома українська казка. Отже, казку «Колобок» неможливо прочитати за один вечір.
- 6) Усі третьокласники вивчають математику. Андрійко вивчає математику. Отже, Андрійко – третьокласник.
- 7) Деякі школярі колись ходили в дитсадок. Оленка – школярка. Отже, Оленка колись ходила в дитсадок.
- 8) Усі опитані учні отримали сьогодні оцінки. Олю сьогодні викликали до дошки. Отже, Оля отримала оцінку.
- 9) Усі учні 3-А класу добре вчаться. Володя добре вчиться. Отже, Володя – учень 3-А класу.
- 10) Усі хлопці з секції футболу вміють грати в хокей. Дмитрик ходить у цю секцію. Отже, Дмитрик вміє грати в хокей.
- 11) Якщо йде дощ, то люди відкривають парасолі. Тарасик відкрив парасолю. Отже, надворі – дощ.
- 12) Деякі дівчата у нашому класі мають сестер. Леся вчиться у нашому класі. Отже, Леся має сестру.
- 13) Усі хлопці з нашої вулиці захоплюються футболом. Максим також захоплюється футболом. Отже, Максим – хлопець з нашої вулиці.
- 14) У кафе можна замовити морозиво. Я щойно замовив морозиво. Отже, я зараз у кафе.
- 15) У басейні можна плавати. Наталя зараз плаває. Отже, Наталя в басейні.
- 16) Усі вчителі нашої школи приносять на урок журнал. Марія Василівна – вчителька нашої школи. Отже, Марія Василівна приносить на урок журнал.

11. У гостях у племені комбінаториків

1. У холодильнику лежить вершкове й шоколадне масло. У буфеті – чорний хліб і білий батон. Скільки різних канапок можна зробити, використовуючи лише одне масло на кожну канапку?
2. Троє хлопчиків грали в шашки. Усього зіграно три партії. Скільки партій зіграв кожний хлопчик, якщо всі зіграли між собою?
3. Троє хлопчиків грали в шашки. Кожний з них зіграв по дві партії. Скільки всього зіграно партій?
- 4*. Зустрілися чотири хлопчики й потиснули один одному руки. Скільки було рукотискань?
- 5*. У шкільному турнірі з волейболу брало участь вісім команд. Повторних ігор не було, бо у волейболі рахунок не можна звести внічию. Команда, яка програє, вибуває з турніру. Скільки всього відбулося ігор?
6. Є два замки й два ключі до них. Узяли один ключ і перевірили, чи підходить він до одного з замків. Чи досить такої перевірки, щоб довідатися, від якого замка кожний ключ?
7. За допомогою цифр 0, 7, 3 запиши двоцифрові числа. Кожна цифра в записі числа повинна бути використана лише один раз.
8. Скільки двоцифрових чисел можна скласти з цифр 1, 5, 9 за умови, що кожна цифра в записі числа буде використана лише один раз?
9. Скільки двоцифрових чисел можна скласти з цифр 1, 3, 5?
- 10*. Розмісти у квадраті літери А, О, І, Е так, щоб по горизонталі, вертикалі та діагоналі вони не повторювалися.
11. Скільки трицифрових чисел можна скласти з цифр 3, 5, 7 за умови, що кожна цифра в записі числа буде використана лише один раз?
12. Запиши всі двоцифрові числа, сума цифр яких дорівнює 7.
13. Запиши всі трицифрові числа, сума цифр яких дорівнює 3.
- 14*. У порожні кружечки встав числа 1, 2, 3, 4, 5, 6 так, щоб сума чисел вздовж кожного з трьох відрізків дорівнювала 10.

- 15*. Запиши всі трицифрові числа, в яких кожна наступна цифра вдвічі більша за попередню.
16. Скільки є трицифрових чисел, в яких кожна наступна цифра на 4 більша за попередню? Запиши ці числа.
- 17*. Запиши всі трицифрові числа, в яких кожна наступна цифра на 2 більша за попередню.
18. У гаманці Олега є по дві купюри вартістю 5 грн., 2 грн. і 1 грн. Товари якої вартості може купити Олег без здачі?
19. Запиши всі можливі трицифрові числа, використовуючи цифри 0, 1, 5. Цифри в кожному числі не повинні повторюватися.
20. Скільки є трицифрових чисел, в яких кожна наступна цифра втричі більша за попередню?

12. Пошуки «Чорної скриньки» в скелях Математичної гори

Білосніжка і сім гномиків – Мудрунчик, Чхунчик, Веселунчик, Стидунчик, Задумчик, Буркунчик і Дрімунчик – люблять розв'язувати задачі про «чорну скриньку». Білосніжка виконує роль учительки. Вона намалювала журнал для оцінок.

Ім'я	Номери задач		Улюблений колір	Оцінки	
Мудрунчик	№ 1	№ 8*	червоний	☐	☐ ☐
Чхунчик	№ 2	№ 9*	оранжевий	☐	☐ ☐
Веселунчик	№ 3	№ 10*	жовтий	☐	☐ ☐
Стидунчик	№ 4	№ 11*	зелений	☐	☐ ☐
Задумчик	№ 5	№ 12*	блакитний	☐	☐ ☐
Буркунчик	№ 6	№ 13*	синій	☐	☐ ☐
Дрімунчик	№ 7	№ 14*	фіолетовий	☐	☐ ☐

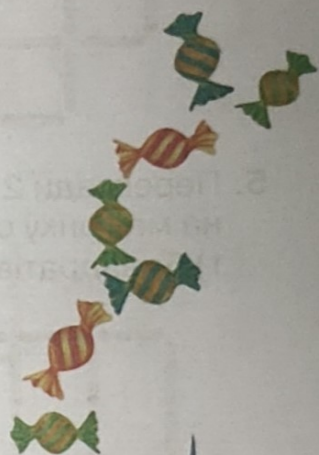

У ньому записані номери задач, які кожний гномик має розв'язати. За правильно розв'язану задачу Білосніжка зафарбовує улюбленим кольором гномика один кружечок. За задачу із зірочкою – два кружечки. Давай разом із гномиками поміркуємо над задачами. Не забувай допомагати Білосніжці зафарбовувати кружечки.

1. Гномик Мудрунчик вирішив купити один червоний олівець. Продавець знає, що в коробці є 3 червоні й 7 синіх олівців. Яку найменшу кількість олівців треба взяти навмання з коробки, щоб серед них обов'язково був олівець, потрібний Мудрунчику?
2. Гномику Чхунчику потрібна кулькова ручка з червоним стрижнем. У коробці є 5 ручок із зеленим стрижнем і 8 – з червоним. Продавець навмання виймає ручки з коробки. Яку найменшу кількість ручок треба взяти, щоб серед них обов'язково була та, що потрібна Чхунчику?
3. Гномик Веселунчик шукає жовту гумку. Він точно знає, що в коробці є 4 жовті й 8 білих гумок. Гномик вирішив витягнути жменю гумок навмання. Яку найменшу кількість гумок треба взяти Веселунчику, щоб серед них була хоча б 1 жовта гумка?
4. У коробці лежить 4 жовті й 9 зелених кульок. Гномик Стидунчик навмання виймає кульки. Яку найменшу кількість кульок йому треба взяти, щоб серед них обов'язково було хоча б 2 зелені кульки?
5. Гномику Задумчику карамельки подобаються більше, ніж шоколадні цукерки. Він знає, що в буфеті знаходиться 7 шоколадних цукерок і 11 карамельок. Яку найменшу кількість цукерок йому треба взяти, щоб серед них обов'язково було 2 карамельки?
6. Буркунчик хоче побавитися машинками улюбленого кольору. З коробки, в якій лежить 7 синіх і 12 білих машинок, він їх виймає навмання. Яку найменшу кількість машинок треба взяти, щоб серед них було хоча б 2 сині?
7. Дрімунчик вирішив малювати фіолетове небо. З коробки, в якій лежить 6 жовтих і 9 фіолетових фломастерів, він навмання бере фломастери. Яку найменшу кількість фломастерів йому треба взяти, щоб серед них було хоча б 2 фіолетові фломастери?

- 8*. Мудрунчик любить бавитися червоними надувними кульками. З коробки, в якій лежить 3 жовті, 5 червоних і 7 рожевих надувних кульок, він навмання бере кульки. Яку найменшу кількість надувних кульок треба взяти Мудрунчику, щоб серед них обов'язково була хоча б 1 червона кулька?
- 9*. У коробці лежать цукерки в різнокольорових обгортках. 5 цукерок – в жовтогарячих обгортках, 4 – у рожевих, 9 – у жовтих. Чхунчик навмання виймає цукерки з коробки. Яку найменшу кількість цукерок треба взяти Чхунчику, щоб серед них була хоча б одна в жовтогарячій обгортці?
- 10*. Гномик Веселунчик збирається на прогулянку й шукає жовту майку. Він точно знає, що в шафі є 5 жовтих, 4 білі й 3 блакитні майки. Веселунчик навмання виймає майки з шафи. Яку найменшу кількість майок треба взяти Веселунчику, щоб серед них обов'язково була хоча б 1 жовта майка?
- 11*. Гномик Стидунчик шукає зелену кепку. Він точно знає, що в скрині є 5 синіх, 7 зелених і 4 червоні кепки. Стидунчик навмання виймає кепки. Яку найменшу кількість кепок треба взяти Стидунчику, щоб серед них обов'язково була хоча б одна зелена?
- 12*. Задумчик вирішив сьогодні одягнути шкарпетки блакитного кольору. У коробці лежало 10 білих шкарпеток, 12 синіх і 14 блакитних. Задумчик навмання виймає шкарпетки. Скільки щонайменше треба взяти шкарпеток, щоб там було 2 блакитні шкарпетки?
- 13*. У Буркунчика сьогодні запланована важлива зустріч. Він вирішив узяти з собою блокнотик синього кольору. Гномик знає, що в тумбочці повинно лежати 3 сині, 5 білих і 8 чорних блокноти. Буркунчик навмання виймає блокноти. Яку найменшу кількість блокнотів треба взяти Буркунчику, щоб серед них обов'язково було хоча б 2 сині блокноти?
- 14*. У лісі досить прохолодно. Дрімунчик шукає в шафі плащі. Відомо, що там є 1 зелений, 3 сині, 5 червоних і 4 фіолетових плащі. Дрімунчик бере навмання кілька плащів. Яку найменшу кількість плащів треба взяти Дрімунчику, щоб там точно було 2 фіолетових плаща?

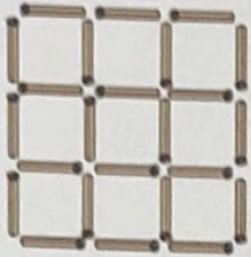

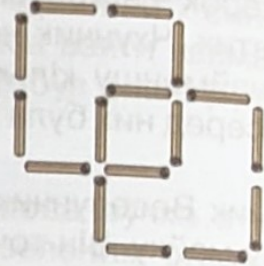
ОСТРІВ ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

1. Центр «сірникових» задач

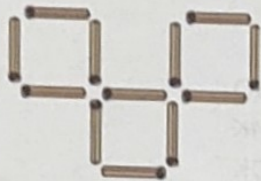
1. Забери 4 сірники так, щоб залишилося 5 квадратів.

2. Додай 4 сірники так, щоб з 3 квадратів утворилося 6.

3. Переклади 3 сірники так, щоб з 3 квадратів утворилося 5.

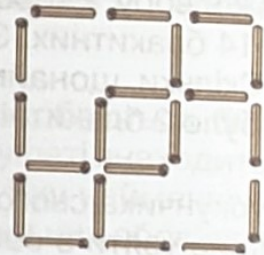
4. Додай 2 сірники так, щоб з 2 трикутників утворилося 5.

5. Переклади 2 сірники так, щоб на малюнку стало:
1) 5 квадратів; 2) 6 квадратів.

6. Скільки квадратів на малюнку? Додай ще 2 сірники так, щоб стало 9 квадратів.

7. Забери один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $2 + 9 = 5$

3) $8 + 3 = 9$

2) $9 - 1 = 4$

4) $4 + 8 = 4$

8. Забери два сірники так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $8 + 7 = 12$

3) $8 + 1 = 5$

2) $9 + 7 = 4$

4) $4 + 2 = 3$

9. Додай один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $3 + 2 = 11$

3) $1 + 5 = 12$

2) $2 - 7 = 9$

4) $5 + 6 = 12$

10. Додай два сірники так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $7 - 1 = 2$

3) $2 + 9 = 17$

2) $4 - 8 = 1$

4) $1 - 4 = 11$

11. Переклади один сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

1) $9 + 1 = 12$

3) $8 - 5 = 11$

2) $6 + 3 = 12$

4) $7 = 5 - 2$

2. Міжпланетна федерація шахів. Головоломки на шахівниці

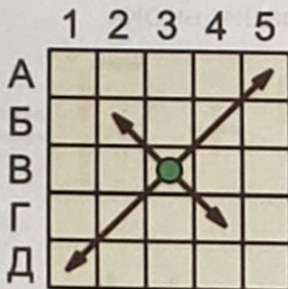

Жителі Планети Міркувань-3, як і земляни, захоплюються грою в шахи на міні-шахівниці. І, уяви собі, навіть за шахівницею вони намагаються боротися проти «темних» плям. Так-так, жителі Планети Міркувань-3 ніде не допускають бруду, неправди та інших «темних» плям. Тому навіть в іграх вони вчаться їх видаляти. А ти хочеш спробувати?

Шахівниця на Планеті Міркувань-3 трохи менша за нашу. Назви фігур інші, але ходять ці фігури так само, як у наших шахах.

Жовті ходять літерою «Г».

Зелені б'ють лише по діагоналі.

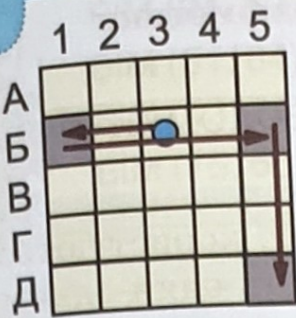
Сині мають право ходити лише по горизонталі та вертикалі.

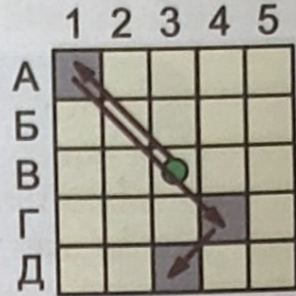
Червоні ходять по горизонталі, по вертикалі та по діагоналі.

Довідка

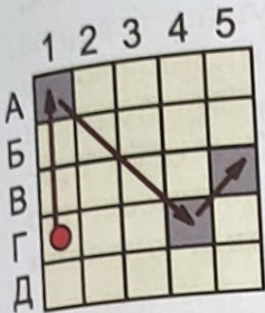
Наприклад

Як Синій фігурі видалити 3 темні плями всього за 3 ходи?

Як Зелений фігурі видалити за 3 ходи 3 темні плями?

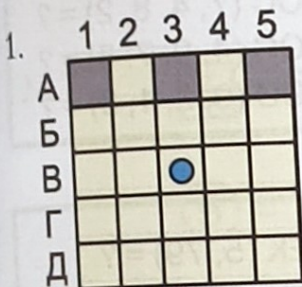

Як Червоній фігурі видалити за 3 ходи 3 темні плями?

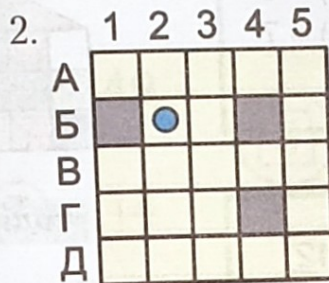

Як Жовтій фігурі видалити за 3 ходи 3 темні плями?

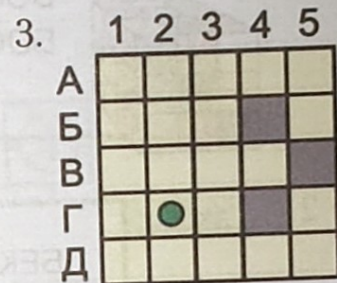
1. Спробуй розв'язати шахові головоломки.

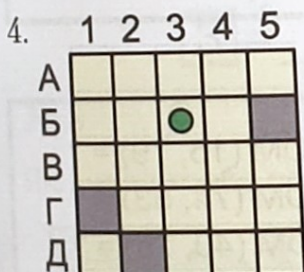
Синій В3.
Плями: А1, А3, А5.

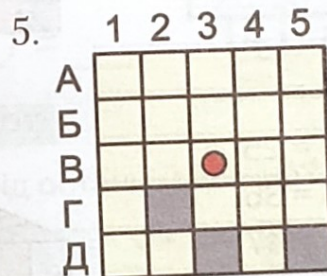
Синій: Б2.
Плями: Б1, Б4, Г4.

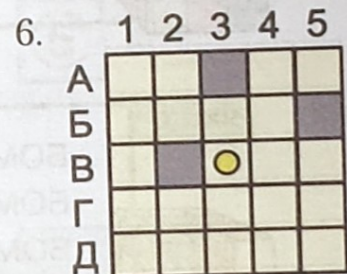
Зелений: Г2.
Плями: Б4, В5, Г4.

Зелений: Б3.
Плями: Б5, Г1, Д2.

Черволий: В3.
Плями: Д3, Г2, Д5.

Жовтий: В3.
Плями: А3, Б5, В2.

3. Школа евристичних задач, числових головоломок та кольорової арифметики

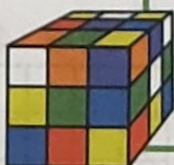
ЧИСЛОВІ ГОЛОВОЛОМКИ

Жителі Планети Міркувань-3 не користуються мобільними телефонами і не відсилають один одному «SMS». Вони навчилися передавати думки на відстані. Так-так, саме думки. Один житель планети Міркувань створює думку (ідею чи правило) і відсилає її, наприклад, своєму другові. А той майже одразу її «ловить». Спробуй і ти «впіймати» думку, надіслану саме тобі. Застосуй правило, яке записане на першому екрані, до чисел, що написані на другому екрані. Замість знаків питання знайди правильні відповіді.

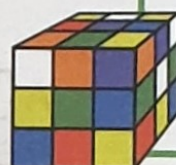
№ 1

якщо

$$\begin{aligned} \text{БОС} (2, 4, 1, 3) &= 4 \\ \text{БОС} (3, 6, 4, 8) &= 8 \\ \text{БОС} (7, 1, 4, 5) &= 7 \end{aligned}$$

тоді

$$\begin{aligned} \text{БОС} (3, 1, 5, 0) &=? \\ \text{БОС} (5, 7, 9, 1) &=? \\ \text{БОС} (7, 4, 8, 2) &=? \\ \text{БОС} (4, 0, 7, 5) &=? \\ \text{БОС} (9, 2, 1, 3) &=? \end{aligned}$$

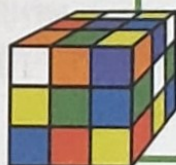
№ 2

якщо

$$\begin{aligned} \text{БЕК} (24, 1) &= 142 \\ \text{БЕК} (3, 64) &= 463 \\ \text{БЕК} (10, 2) &= 201 \end{aligned}$$

тоді

$$\begin{aligned} \text{БЕК} (5, 79) &=? \\ \text{БЕК} (74, 8) &=? \\ \text{БЕК} (40, 75) &=? \\ \text{БЕК} (21, 39) &=? \end{aligned}$$

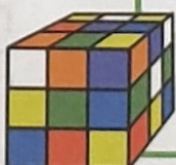
№ 3

якщо

$$\begin{aligned} \text{БОМ} (24, 50) &= 25 \\ \text{БОМ} (31, 64) &= 36 \\ \text{БОМ} (42, 71) &= 47 \\ \text{БОМ} (75, 64) &= 76 \end{aligned}$$

тоді

$$\begin{aligned} \text{БОМ} (15, 79) &=? \\ \text{БОМ} (74, 83) &=? \\ \text{БОМ} (40, 75) &=? \\ \text{БОМ} (28, 39) &=? \end{aligned}$$

№ 4

ЯКЩО

$$\begin{aligned} \text{БІМ } (24, 50) &= 20 \\ \text{БІМ } (31, 64) &= 34 \\ \text{БІМ } (42, 71) &= 41 \\ \text{БІМ } (75, 68) &= 78 \end{aligned}$$

ТОДІ

$$\begin{aligned} \text{БІМ } (15, 79) &= ? \\ \text{БІМ } (74, 83) &= ? \\ \text{БІМ } (41, 75) &= ? \\ \text{БІМ } (28, 30) &= ? \end{aligned}$$

№ 5

ЯКЩО

$$\begin{aligned} \text{СУМ } (2, 12, 7) &= 21 \\ \text{СУМ } (22, 53) &= 75 \\ \text{СУМ } (1, 32, 7) &= 40 \\ \text{СУМ } (73, 42) &= 115 \end{aligned}$$

ТОДІ

$$\begin{aligned} \text{СУМ } (91, 12) &= ? \\ \text{СУМ } (3, 85) &= ? \\ \text{СУМ } (52, 12) &= ? \\ \text{СУМ } (80, 75) &= ? \end{aligned}$$

№ 6

ЯКЩО

$$\begin{aligned} 3 \uparrow &= 9 \\ 5 \uparrow &= 25 \\ 6 \uparrow &= 36 \\ 9 \uparrow &= 81 \end{aligned}$$

ТОДІ

$$\begin{aligned} 1 \uparrow &= ? \\ 4 \uparrow &= ? \\ 7 \uparrow &= ? \\ 8 \uparrow &= ? \end{aligned}$$

№ 7

$$\boxed{5} = 25$$

$$\boxed{7} = 49$$

$$\textcircled{5} = 50$$

$$\textcircled{4} = 64$$

$$\textcircled{5} = 10$$

$$\textcircled{7} = 14$$

$$\boxed{6} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\textcircled{6} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\textcircled{3} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\textcircled{3} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\boxed{3} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

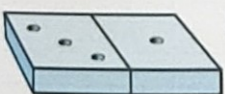
$$\textcircled{3} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\textcircled{4} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

$$\textcircled{5} \stackrel{?}{=} \underline{\quad}$$

№ 8

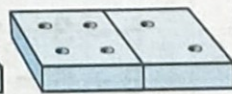
Які числа треба поставити під останнім доміно?

4, 2

7, 3

6, 2

8, 0

?, ?

Жителі Планети Міркувань-3 іноді використовують кольорові числа. Розгадай «секрет» таких чисел. Чим вони відрізняються від звичайних, чорних?

1. Виконай обчислення.

1) $7 + 3 = 10$

$7 - 3 = 6$

$5 + 6 = ?$

$20 - 2 = ?$

$7 + 3 = 12$

$7 - 2 = 3$

$9 + 1 = ?$

$12 + 9 = ?$

$8 + 2 = 12$

$5 + 3 = 12$

$15 - 4 = ?$

$14 - 10 = ?$

2) $6 + 3 = 9$

$7 - 2 = 4$

$5 + 6 = ?$

$20 - 2 = ?$

$8 + 2 = 9$

$7 - 2 = 6$

$9 + 1 = ?$

$12 + 9 = ?$

$9 + 3 = 11$

$5 + 4 = 7$

$15 - 4 = ?$

$14 - 10 = ?$

3*) $3 + 1 = 7$

$10 - 1 = 8$

$2 + 4 = ?$

$7 - 3 = ?$

$3 + 4 = 11$

$4 + 5 = 18$

$6 + 3 = ?$

$3 + 7 = ?$

$3 - 1 = 5$

$7 - 2 = 10$

$5 - 3 = ?$

$10 - 5 = ?$

4*) $5 + 6 = ?$

$8 + 8 = ?$

$9 - 3 = ?$

$9 + 1 = ?$

$5 - 4 = ?$

$7 - 3 = ?$

$7 + 4 = ?$

$9 - 2 = ?$

5) $9 + 3 = ?$

$8 - 2 = ?$

$5 - 4 = ?$

$5 + 4 = ?$

$8 + 2 = ?$

$10 - 4 = ?$

$7 - 7 = ?$

$6 + 1 = ?$

6) $2 + 4 = ?$

$7 - 3 = ?$

$6 - 2 = ?$

$6 + 3 = ?$

$7 + 3 = ?$

$9 - 4 = ?$

$5 - 3 = ?$

$8 + 5 = ?$

4. Центр розваг для розумних думок

ЦИФРОВІ ГОЛОВОЛОМКИ «СУДОКУ»

Цифрові головоломки «судоку» – чудовий спосіб потренувати увагу та логіку. Розв'язувати їх просто: потрібно лише заповнити порожні клітинки цифрами від 1 до 9 так, щоб у будь-якому стовпчику чи рядку великого квадрата не було двох однакових цифр. Цифри не повинні повторюватись і у виділених малих квадратах, розміром 3x3.

1. Розв'яжи цифрові головоломки «судоку».

№ 1

4		7	5	1	6			
	1	2	3	7		4	6	5
6	3	5			4	7	1	
7	9		8	2				
2	4		9		5		7	
5		3		4	7	8	9	2
	7	9			2	5	4	3
	5	4		3	1	9		6
	2				9	1	8	

№ 2

6			7	4	5	8		1
	1	5	3		9	6		2
	8	7	6			9	5	
5	2	8	1	3			9	7
9			4	2	8		6	
1	6			9	7	3		8
2	3	1			4	5		6
		9	2	6			4	
7	4		8		3	2		

№ 3

		6		3	4		9	2
		7	6			8		
2	4			9		6	7	1
	2			5	9	3	8	6
8		9	3			1	2	
3			1		2	7		9
	7	5	2	1	6	9		8
9		2	8	7			6	5
6		8	9		5	2	1	7

15 ОЛІВЦІВ

Правила гри

На столі лежать 15 олівців. Двоє гравців по черзі беруть один, два або три олівці. Програє той, хто змушений взяти останній олівець. Як виграти тому, хто починає?

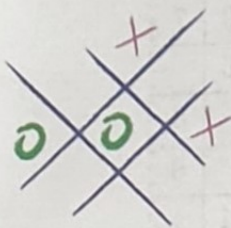
Підказка

Почни з простішого варіанту. Візьми для гри всього 7 олівців. Зіграй з другом кілька разів і визнач, яка кількість олівців є програшною для того, хто ходить. Спробуй розробити план, за яким можна виграти. Потім поступово збільшуй кількість олівців для гри, і ти неодмінно зрозумієш, як потрібно вигравати.

КРАПОЧКИ

Ця гра схожа на «Хрестики-нулики». Беремо один аркуш паперу (в клітинку). Двоє гравців ходять по черзі. Один гравець ставить на перетині клітинок червоні крапочки, а другий – сині. Можна вибрати інші кольори. Виграє той, кому вдається першим поставити підряд 5 крапочок по горизонталі, по вертикалі або по діагоналі.

ДЯТЛИ ТА ВОРОНИ

Перший гравець задумує трицифрове число з різними цифрами. Другий – повинен відгадати це число за найменшу кількість спроб. Відгадують таким чином: називають довільне трицифрове число. Якщо якусь цифру відгадано, і вона стоїть на правильному місці, то це – «дятел», а якщо цифру відгадано, але вона стоїть не на своєму місці, то це – «ворона». Після кожного ходу гравець, що задумав число, називає кількість «дятлів» та «ворон».

Потім можна ускладнити гру. Кожний гравець одночасно і задумує число, і відгадує число суперника. Можна також загадувати чотирицифрові числа.

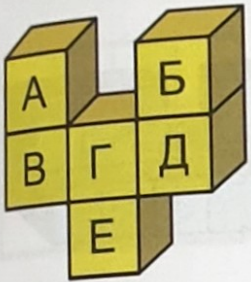
5. ШКОЛА ПРОСТОРОВОЇ УЯВИ

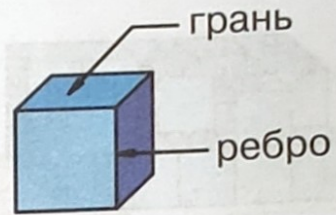
Немає неприступних фортець.

1. Гурток розвитку уяви

1. Визнач, до скількох кубиків торкається (гранями або ребрами) кожний з кубиків. Кількість дотиків запиши в таблицю.

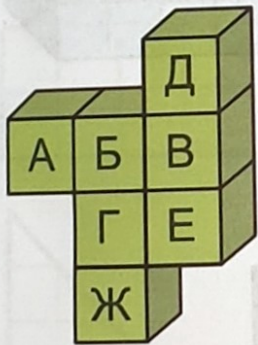
А	Б	В	Г	Д	Е
2	2	3	5		

А	Б	В

А	Б	В	Г

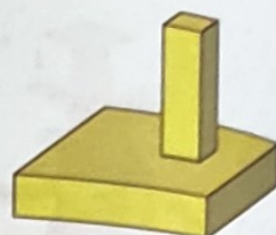
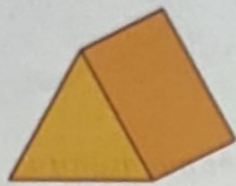
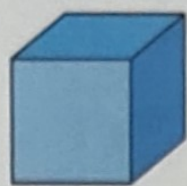

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж

А	Б	В	Г	Д	Е	Ж

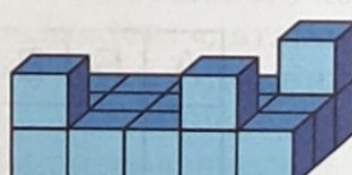
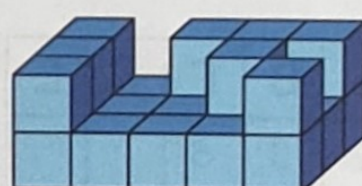
2. Скільки граней має кожна фігура?

3. Скільки кубиків вилучено з блоку?

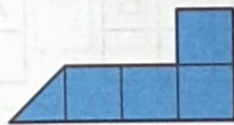
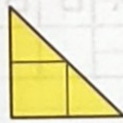
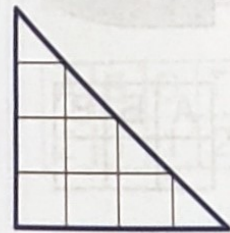
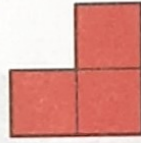
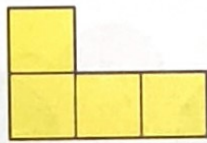
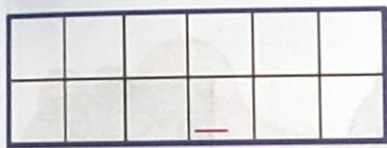
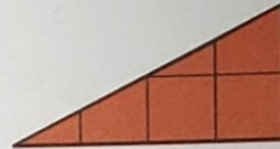
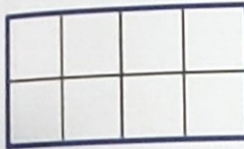
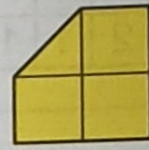
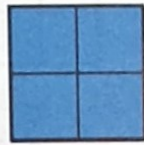
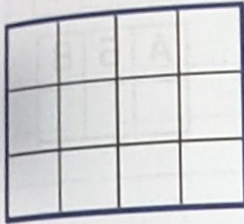
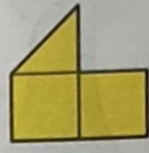
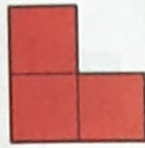
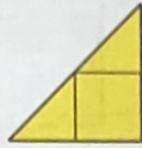
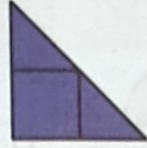

5

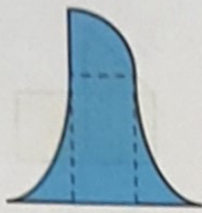
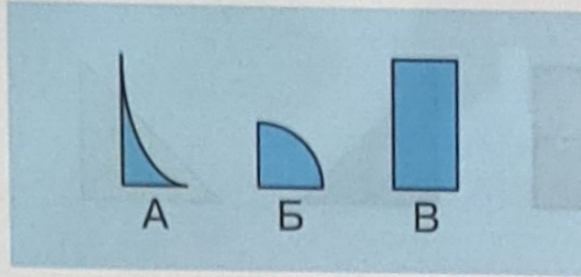

4. Подані кольорові фігури розташуй у рамці за зразком.

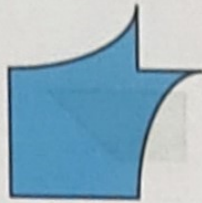
Наприклад

5. Скільки разів використано маленькі фігури для побудови великих? Малі фігури позначено літерами. Відповідь напиши в порожніх клітинках.

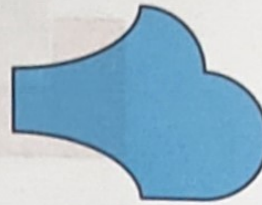
А	Б	В
2	1	1

А	Б	В

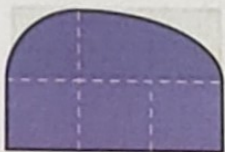
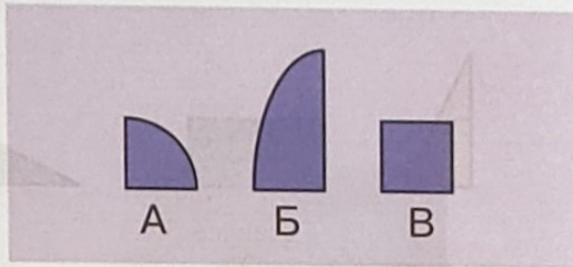
А	Б	В

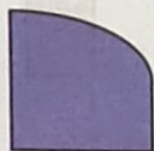
А	Б	В

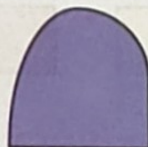
А	Б	В

А	Б	В
1	1	3

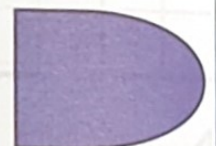
А	Б	В

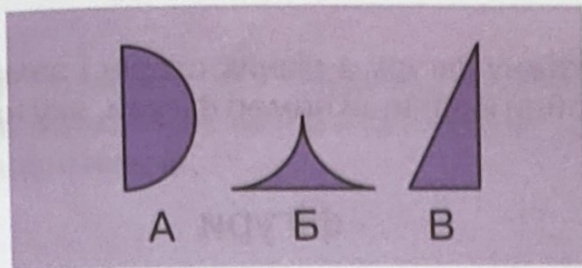
А	Б	В

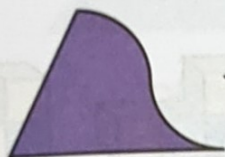
А	Б	В

А	Б	В

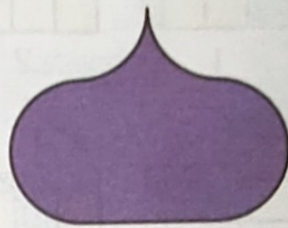
А	Б	В
0	3	2

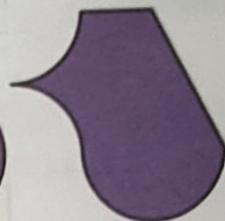
А	Б	В

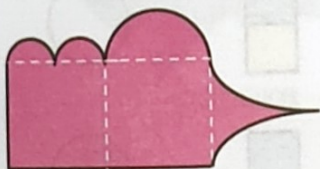
А	Б	В

А	Б	В

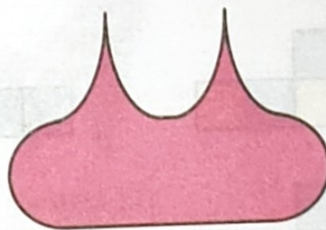
А	Б	В

А	Б	В	Г
2	1	1	2

А	Б	В	Г

А	Б	В	Г

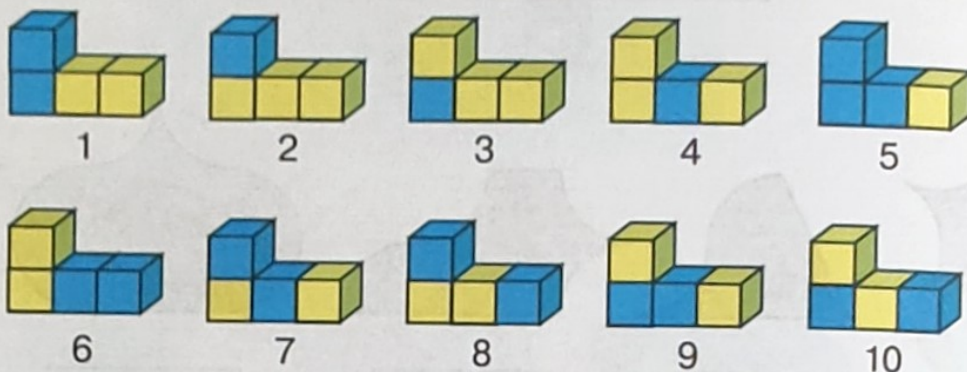

А	Б	В	Г

2. Гурток проєкцій

1. Незнайко дивився на кожну фігуру з різних сторін і замальовував побачене. Знайди й запиши номер фігури, яку намалював Незнайко.

фігури

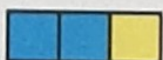
Наприклад

спереду

зверху

справа

зліва

№

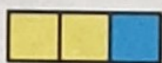
5

спереду

1)

зверху

справа

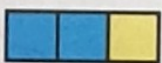
зліва

№

2)

3)

4)

3. Гурток танграм

1. Паперовий квадрат розміром 10 x 10 см розріж на 7 частин так, як показано на малюнку. А тепер з цих частин спробуй скласти фігури, подані нижче.

дитячий візок

праска

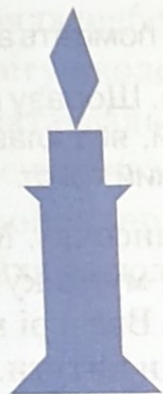
вертоліт

риба

панна з віялом

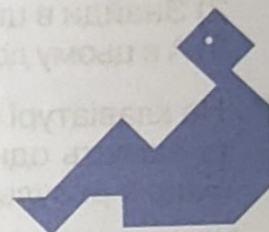
підсвічник

ракета

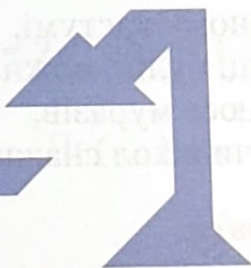
старий чоловік

людина, що сидить

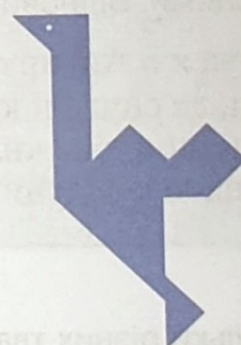
сорока

лампа

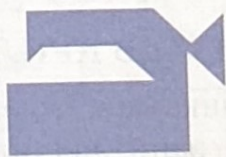
жирфа

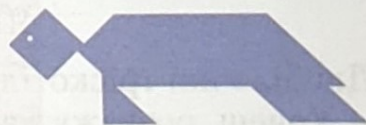
страус

тюлень

швейна машинка

черепаха

6. РОЗВАЖАЛЬНЕ МІСТЕЧКО ПЛЕМЕНИ МАТЕМАТИКІВ

1. Веселі вправи на увагу

- 1) Яке слово в цьому реченні написано неправильно?
2) Знайди в цьому реченні аж три помилки.
3) А в цьому довгому-придовгому реченні уважні діти помітять аж п'ять помилок.
- 2*. На клавіатурі комп'ютера не працює одна клавіша. Щоразу при наборі тексту замість однієї літери вибиває якісь інші. З'ясуй, яка клавіша не працює, якщо в результаті набору отримали ось такий дивний текст.

Мумо хотіло мути котю, отож зумовило трохи пісочку. Ми з брютником дули пісочок одрізу. Мумі подірували котю. Коли мумо купило котю, він пищув, хочі воде буля теплі. Вся вінні були мокро. Ввечері мумо, брютник і я гріли в квочі. Тому тіто і бібця від гілосу не могли читути.

- 3*. У віршованій загадці літери вирішили пожартувати, і деякі голосні помінялися місцями. Віднови загадку.

Жува я в Антирктаді,
Тум, де снуги й кружани.
Худа моя півожна,
Нуначе у ледуни.

Я в чарному кастумі,
В сіручці булій, ножній.
Та не біюсь муразів,
Вотрів чи віхол снажних. (Пунгвон)

2. Вибірковість уваги

1. Скільки різних тварин можна знайти у цьому тексті? Назву однієї тваринки вже знайдено.

ЯКБИ Я МАВ КРИЛА

Дві білочки тріскотіли горішками. Отож, не нудилися на дереві.
– Хочеш, розкажу казку? – запитала білочка свого братика Василька.

– Не хочу, давай краще навчимося літати. Небо сьогодні таке голубе!.. Якби я мав пару крил, як пташка, то літав би кожного дня.

– Васильку, ти куди?

– Я мушу спробувати.

Василько марно махав хвостом і, як тільки зробив крок уперед, одразу ж з висоти гримнув на землю.

– От, бідолашний, – забідкалася сестричка. Сtribнула до братика, приласкала та й каже:

– Не сумуй. Ми не вміємо літати, зате наша їжа корисна і смачна. А якби ти був пташкою, то їв би хробачків.

2. Серед літер знайди 20 іменників і підкресли їх.

авцнлуроккукдъжжкщсерцешешколавзбаангелщяіпав
дорогаиюфутболвлялжрщбеавлдкккпрекікуьлзошитясмісто
шгкцзкелообъаввігушкколобокоокозешзщнелампадьіпвьі
оигшщгкцзшбюхатавъаяъоиаулюбовкушщжвеснанеюъаи
чияаяукнебоугшешщзшнезнеджоконкурсаияьбьешщгезш
радістьнезхїрпхобвтьврелщастяеншсонцегнокмцтаж
ніжністьдшіміїхїхяюєхюднрнкприавь

3. Довільна увага

1. За допомогою ключів знайди суму чисел, які оточують кожен літеру.

Ключі: ? = 5 \$ = 2 ✂ = 3

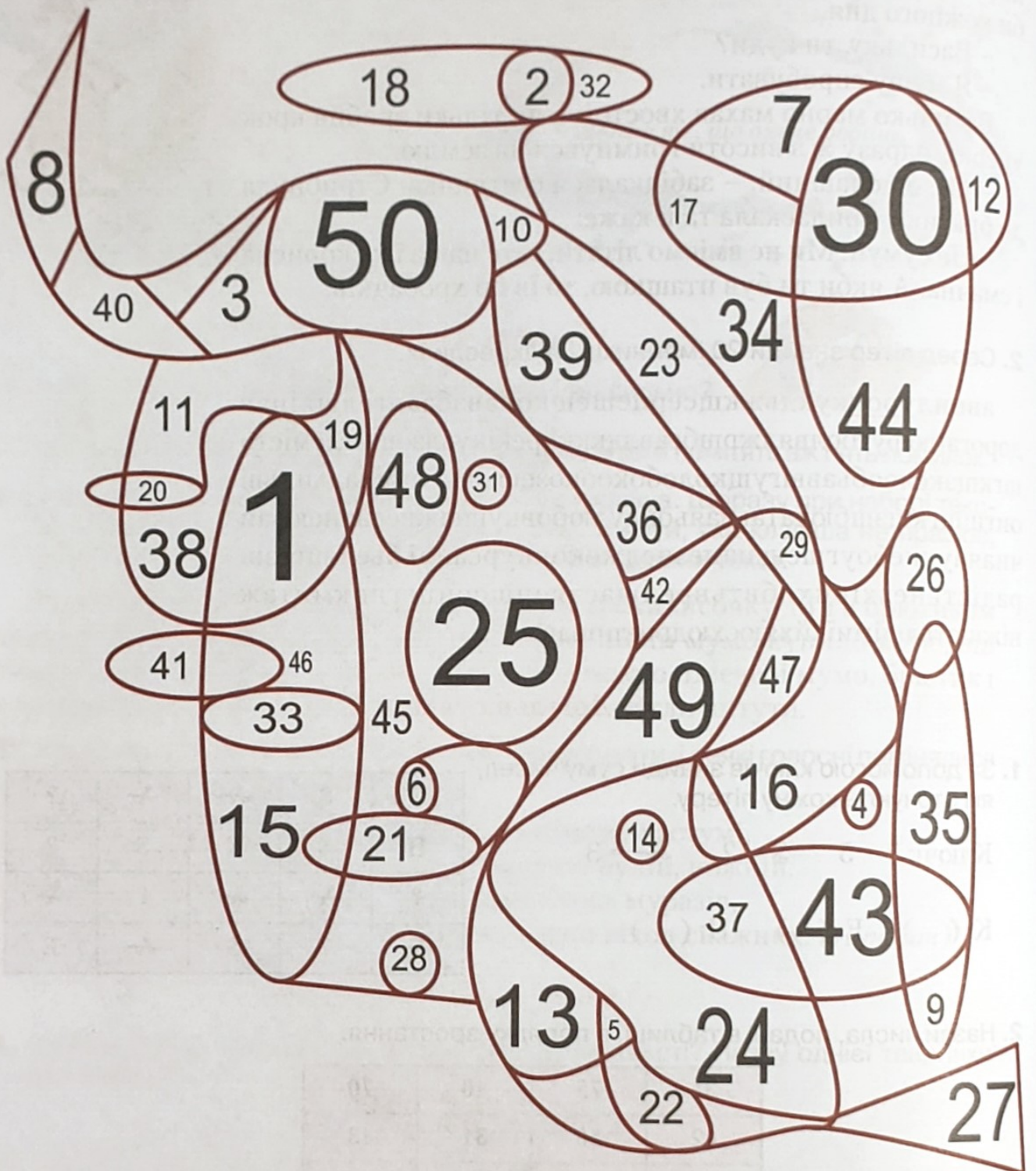
К: () Е: () П: ()

?	\$	✂	✂	?
П	\$	К	\$?
?	✂	✂	?	✂
✂	?	\$	✂	Е

2. Назви числа, подані в таблиці, в порядку зростання.

34	75	46	70
42	56	31	43
8	49	87	2
52	20	7	12

3. Назви в порядку зростання всі числа від 1 до 50. Зроби це якомога швидше.

7. МІЖПЛАНЕТНИЙ ЗАЛ ВІДПОЧИНКУ

Великий вузол
хтось да розв'яже.

1. Атракціони веселих задач

1. Дві дівчинки народилися в один день, одного й того ж місяця, в один і той самий рік і в одних батьків, але вони не «двійнята». Як таке може бути?

2. Один потяг їде з Києва до Одеси з 20-хвилинним запізненням. Другий – з Одеси до Києва із запізненням на 15 хвилин. Який з цих потягів буде ближче до Києва, коли вони зустрінуться на проміжній станції?

3. Корова паслася на пасовищі. Вона була прив'язана до дерева 20-метровою вірвовкою. Проте вона пройшла аж 200 метрів. Як їй це вдалося?

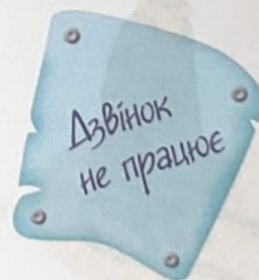
4. Сире куряче яйце кинули з розмаху. Як воно могло пролетіти 3 метри й не розбитися?

5. Що люди на всій Землі роблять одночасно?

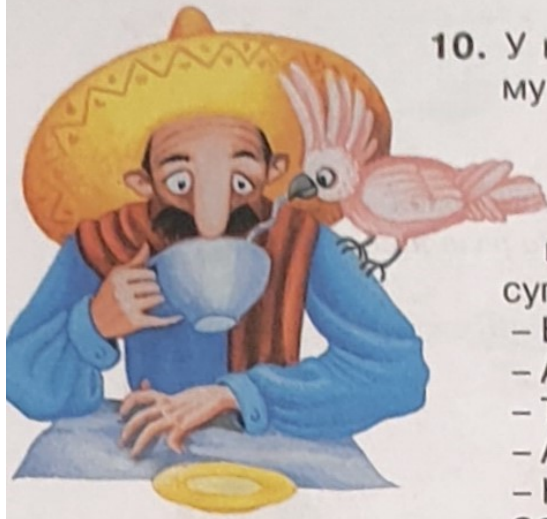
6. Як можна зіскочити з 15-метрової драбини і не покалічитися?

7. Що не має ні глибини, ні довжини, ні ширини, ні висоти, а можна виміряти?

8. Оголошення на дверях майстерні: «Ласкаво просимо. Ми ремонтуємо все!» Біля дзвінка записка: «Стукайте. Дзвінок не працює». Що кумедного в цій ситуації?

9. Незнайко вирішив поїхати на дачу. Він залишив на столі записку: «Знайку, ключі в сусідів». Потім він зачинив двері, віддав ключі сусідам і поїхав... Чи все правильно зробив Незнайко?

10. У кафе зайшов чоловік у червоному капелюсі, жовтому шалику і з папугою на плечі. Усі відразу звернули на нього увагу. Спочатку він замовив сік. Потім передумав і обміняв його на склянку газованої води. Коли він допив воду, попрямував до дверей, не розраховавшись. До нього підбіг офіціант і між ними виникла суперечка:

- Ви не заплатили за воду!
 - Але ж я взяв воду в обмін на сік.
 - Так ви ж і за сік не заплатили!
 - Але ж я його не пив.
 - Не пив, не пив, не пив! – повторював папуга.
- Збентежений офіціант замовк, не знаючи, що й сказати. Хто в цій ситуації правий?

11*. У 10-поверховому будинку є ліфт. На першому поверсі живе 3 людей. Від поверху до поверху кількість жителів збільшується щоразу на 2. Яку кнопку в ліфті цього будинку найчастіше натискають?

12. На Планеті Міркувань-3 зазвичай усі висловлюються чітко. Міркуй сам. Петрик був звичайним землянином і прилетів на планету погостювати. Якось, поспішаючи на вокзал, він не міг зорієнтуватися, в який бік йому йти. Тому запитав у місцевого жителя: «Скажіть, будь ласка, якщо я піду цією вулицею, там буде залізничний вокзал?» У відповідь він почув: «Він там буде, навіть якщо ви туди не підете». Петрик одразу зрозумів, якої помилки припустився.

2. Кімната жартівливих запитань

1. На тополі росло 50 яблук. Раптом знявся сильний вітер, і 20 яблук впало. Скільки яблук залишилося на дереві?

2. Темна кімната. На столі в підсвічниках стоять дві свічки: жовта й біла. Що ти спочатку запалиш?

3. На столі лежить лінійка, олівець і гумка. Потрібно намалювати на аркуші паперу квадрат. З чого ти почнеш?

4. Коли чорній кішці краще зайти до будинку?

5. Куди йде каченя, переходячи дорогу?
6. На яких полях не росте трава?
7. Стоять дві палиці, на палицях – бочка,
На бочці – кавун, на кавуні – трава.
8. Якою рукою зручніше розмішувати цукор у чашці з чаєм?
9. Хто вранці ходить на чотирьох ногах, удень – на двох,
а ввечері – на трьох?
10. Одне око, один ріг, а не носоріг?
11. За столом сиділи семеро людей. Кожний тримав чашку з чаєм. Фукс полічив чашки. Їх виявилось лише шість. Свою чашку він також порухував. Як таке могло статися?

3. Кімната сміху

На планеті Земля в кімнатах сміху висять дзеркала, які викривлюють зображення. На Планеті Міркувань-3 також є кімнати сміху. Але дзеркала тут викривлюють... думки. От, наприклад, які думки можна почути в такій чудернацькій кімнаті.

1. Мені здається, що дуже незручно робити дірочки в макаронах. Легше й розумніше взяти довгу й тонку дірку і заліпити її зверху тістом.
2. – Чи розмовляєте ви англійською?
– Лише зі словником. З людьми поки що соромлюся.
3. Йшов дощ і два третьокласники, один – у шапці, а другий – у школу.
4. Я вирішив жити вічно. Поки що все йде за планом.
5. Учитель: «Чому зимою дні коротші, а влітку – довші?»
Учень: «Зимою від холоду день стискується, а влітку від спеки – розширюється».

ІСПИТ У КООРДИНАТОРА МУДРИКА

Кмітливість –
дужча за силу.

Ти з гідністю пройшов усі випробування на Планеті Міркувань-3, що вимагало від тебе неабиякої сміливості, наполегливості, дотепності, «залізної» логіки та вміння «ловити» ідеї. Мабуть, ти вже сумуєш за домом і з нетерпінням чекаєш, коли зможеш поділитися своїми знаннями з жителями Землі.

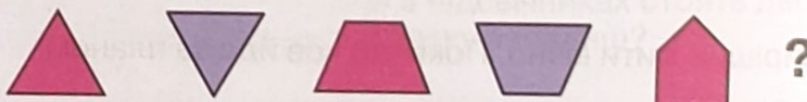
Але постривай! Усім відома магічна сила повторення. Координатор Мудрик це добре знає, тому й пропонує тобі щось на зразок випускного іспиту, який на Планеті Міркувань-3 люблять складати всі перед поверненням додому.

Випробуй себе і пошукай після іспиту сюрприз!

Увага! За кожне виконане завдання нараховується 1 бал.

1. Яка наступна фігура? Вибери її серед пронумерованих.

- 1) 2) 3) 4) 5)

2. Переклади 1 сірник так, щоб кожна рівність стала правильною.

$$8 + 5 = 12 \quad 9 - 2 = 5$$

3. Кіт Базиліо мав у гаманці 12 грн. Буратіно позичив йому 7 грн. Після цього у Буратіно залишилося на 4 грн. менше, ніж стало у Базиліо. Скільки грошей було у Буратіно спочатку?

4. У коробці лежать 8 білих стрічок, 4 – жовтих і 5 – рожевих. Скільки стрічок треба витягнути, щоб там точно була хоча б одна біла стрічка?

5. Підкресли два слова в дужках, які найбільше пов'язані зі словом перед дужками.

- 1) Лід (вода, ковзанка, хокей, бурулька, холод, ополонка).
- 2) Термометр (хвороба, температура, стіна, градус, вікно).

6. До кожного прикметника добери протилежне за значенням слово. Впиши його в порожні клітинки.

Скритний –

В	і	Д					
---	---	---	--	--	--	--	--

Особливий –

З	В						
---	---	--	--	--	--	--	--

7*. На день народження до Катрусі прийшло 17 дітей. За святковим столом 10 дітей скуштували морозиво, 8 дітей – макові тістечка. Лише 3 дітей так захопилися грою, що вирішили поласувати солодощами пізніше. Скільки дітей скуштували й тістечко, і морозиво?

8. Добери слово за аналогією до першої пари.

1) Жаба – квакати;
ворона – (чорні, птахи, літають, каркати, сорока).

2) Кінофільм – екран;
вистава – (актори, глядачі, сцена, комедія, оплески).

9. До кожної пари слів добери узагальнююче слово чи вираз.

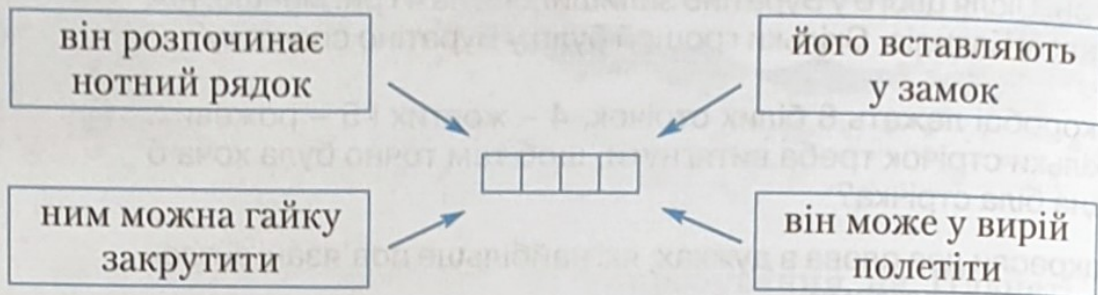
Додавання, ділення – Газ, вугілля –

Пароплав, літак –

10. У кожному рядку чотири слова мають якусь спільну ознаку. Одне слово її не має. Знайди й закресли зайве слово.

Двері, стіл, вікно, стеля, стіна;
 стіл, стілець, ліжка, табуретка, постіль;
 будинок, гніздо, нора, курник, барліг.

11. Впиши відповідні слова-омоніми.

12. З'єднай початки й закінчення прислів'їв.

Не шукай правди в інших,
 Як сіно косять,
 Чого Івась не навчився,
 Не вчи орла літати,
 Хочеш їсти калачі,
 Хто не робить,

того й Іван не буде знати.
 той не помиляється.
 то дощів не просять.
 коли в тебе її нема.
 а соловейка співати.
 не сиди на печі.

13. Напиши номер слова, яке пояснює вислів у лівому стовпчику.

Чорним по білому ____
 Ні сіло, ні впало ____
 Чує моє серце ____
 Аж мурашки забігали по спині ____

1. Передчувати
2. Перелякатися
3. Очевидно
4. Несподівано

14. Подані слова допоможуть тобі відгадати слово, яке заду-мав координатор Мудрик.

- 1) Супутник, астронавти, кратери, нічне світило – _____
- 2) Чорне золото, тверде паливо, шахта, каска – _____

15. Прочитай криптограму.

BWROLSДНА ZKAQMRHJЬ FSTOLЧWRIYТУЬG

16. Прочитай паліндром.

В__ не ___ - рів__ рі_.

17. Впиши літери так, щоб вони стали закінченням першого слова й початком другого. Кількість клітинок відповідає кількості літер.

1) ШКО К; 2) ГО НОК; 3) КРІ Н.

18. Перейди від верхнього слова до нижнього, змінюючи на кожному кроці лише одну літеру.

П	А	Ч	К	А
Р	У	Ч	К	А

К	О	Р	О	В	А
В	О	Р	О	Т	А

19. Назви всі трицифрові числа, сума цифр яких дорівнює 3.

20. Віслучок Іа живе в дев'ятиповерховому будинку, у квартирі № 63. На кожному поверсі – 4 квартири. На якому поверсі живе Віслучок?

21. Продовж ряд.

3, 8, 6, 11, 9, 14, ..., ..., ...

22. Встав числа з дужок так, щоб виконувалися рівності.

1) $(_ - _) \times _ = 4$ (2, 3, 5)

2) $(_ - _) : _ = 2$ (3, 12, 6)

3) $(_ + _) - (_ - _) = 0$ (9, 2, 4, 3)

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ:

Вітаю!
Ти успішно склав іспит!
А обіцяний сюрприз знайдеш
на наступній сторінці.

Обіцяний сюрприз!

Перебуваючи на Планеті Міркувань-3, ти добре натренував силу своєї думки. Це допомогло тобі скласти іспит у координатора Мудрика. Він пильно стежив за твоєю наполегливою працею і підготував для тебе сюрприз: на Планеті Міркувань-3 тобі присвоїли один із титулів, якими місцеві жителі дуже пишаються. Подивись на кількість балів, що ти набрав під час іспиту, і визнач свій титул»:

ТАБЛИЦЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Отримана кількість балів	Титул
Від 1 до 7 балів	Учень
Від 8 до 14 балів	Інструктор логіки
Від 15 до 21 балів	Магістр логіки
Усі 22 бали	Головний магістр

Ну ось і закінчилася твоя подорож Планетою Міркувань-3. Ти повертаєшся на Землю. Неси свою усмішку й любов людям Землі, ділися з ними набутими знаннями. Змінюй світ навколо силою мудрих і добрих думок!

Але ми не прощаємося. Кінець – це лише початок чогось нового й незвіданого. Отож, до зустрічі на Планеті Міркувань-4!

*Координатор Мудрик,
інструктор Плюсик*

ЛИСТ ДО ДРУЗІВ

Мудрик та інструктор Плюсик дуже полюбили тебе і з нетерпінням чекатимуть зустрічі на Планеті Міркувань-4. Але літні канікули такі довгі, тому вони будуть дуже сумувати за тобою. Чи знаєш ти, що роблять справжні друзі, коли вони сумують один за одним? Правильно! Вони пишуть один одному листи. Координатор Мудрик та інструктор Плюсик так мріють отримати від тебе листа, що навіть попросили залишити у книжці порожню сторінку, щоб ти, якщо захочеш, міг його написати. Ось ця сторінка:

A large blue rectangular area with a dotted border, containing several horizontal lines for writing a letter.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гісь О., Яцків О. В країні Міркувань. – Львів: Світ, 2002.
2. Матеріали міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру».
3. Рогов Е. Настольная книга практического психолога. – М.: Владос, 1998.
4. Айзенк Г. Ю. Проверьте свои способности. / Пер. с англ. Система-плюс. 1996.
5. Русанов В. Математические олимпиады младших школьников. – М., 1990.
6. Тест на інтелект. Донецький Інститут штучного інтелекту.
7. Матеріали всесвітньої інформаційної мережі Інтернет.
8. Сайт <http://www.izvilina.com/um7.htm>
9. Гордон Драйден. Джаннетт Вос. Революція в навчанні. – Львів: Літопис, 2005.
10. Журнал «Клас». 1998 – 2003 рр.
11. Із перлин народної мудрості. – Жидачів, 1997.
12. Українські народні прислів'я та приказки. – Київ: Товариство «Знання», 1992.

Докладнішу інформацію про посібники можна знайти на сайті:

www.child-thinking.com
www.child-thinking.com.ua

Свої зауваження та пропозиції просимо надсилати за адресою:

O.His@child-thinking.com

Автор висловлює подяку всім, завдяки чієму натхненню, наполегливій праці, неординарному мисленню ця книга побачила світ, а саме:

- співробітникам Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України;
- керівництву й співробітникам Інституту прикладних проблем механіки та математики НАН України;
- директору, вчителям і учням школи «Джерельце» (м. Львів);
- учителям Ірині Філяк, Андрію Могитичу, експертам, рецензентам;
- ТзОВ «Колір-Про»;
- художниці Світлані Словотенко;
- співробітникам ТОВ «Інститут сучасного підручника».

ЗМІСТ

Передмова	3
Карта Планети Міркувань-3	4-5
 1. ЗНАЙОМСТВО З ПЛАНЕТОЮ МІРКУВАНЬ. СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ	6
Перцептивні здібності	6
 2. ГАЛЕРЕЯ РОЗУМНИХ ДУМОК. ВИСТАВКА «МИСЛЕННЯ В МАЛЮНКАХ»	11
Зал № 1. Схематичне мислення	11
Зал № 2. Що зайве?	14
Зал № 3. Закономірності	16
Зал № 4. Аналогії в малюнках	19
Зал № 5. Асоціативні ланцюжки	22
 3. МІСТА-ПОБРАТИМИ – МИСЛЕННЯ І МОВЛЕННЯ	24
ВУЛИЦЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ	24
1. Інститут виділення суттєвого	24
2. Квартал Антонімів	25
3. Квартал Синонімів	27
4. Супермаркет узагальнень	28
5. Міністерство класифікації	29
6. Бюро зайвих речей «Що зайве?»	32
7. Комітет мовних аналогій	33
Ускладнені аналогії	35
8. Квартал Омонімів	36
Будиночки-омографи	37
ВУЛИЦЯ ЕВРИСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ	38
1. Центр інтелектуальних тренінгів	38
2. Фабрика мовних головоломок	43
3. Музей анаграм	48
Зал дзеркальних анаграм	51
4. Музей метаграм	51
Зал метаграм із «сідлом»	52
5. Музей паліндромів	53
6. Музей шифрограм і криптограм	54
Зал шифрограм	54
Зал криптограм	57